

ครูสภาวิทยากร

JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT

ISSN 2730-1788

ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2568

สำนักงานเลขาธิการครูสภา

คุรุสภาวิทยากร

JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT

วัตถุประสงค์

วารสารคุรุสภาวิทยากรมีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ และด้านมนุษยศาสตร์ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเปลี่ยนแปลง สร้างความตระหนัก และให้ความสำคัญ รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการวิชาชีพทางการศึกษา และวิชาชีพทางการศึกษา

เจ้าของ

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

ที่ปรึกษากองบรรณาธิการ

• คณะกรรมการคุรุสภา

ศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ภิญโญสินวัฒน์

นายองอาจ วงษ์ประยูร

ดร.สุเทพ แก่งสันเทียะ

รองศาสตราจารย์ ดร.ประวิต เอราวรรณ์

ว่าที่ร้อยตรี ดร.ธนุ วงษ์จินดา

ศาสตราจารย์ ศุภชัย ปทุมนากุล

นายยศพล เวณุโกเศศ

นายธนู ขวัญเดช

นายมนทล ภาคสุวรรณ

นายสิทธิวิทย์ วรรณพฤษ

• คณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริเดช สุชีวะ

ว่าที่ร้อยตรี ดร.ธนุ วงษ์จินดา

นายยศพล เวณุโกเศศ

นายมนทล ภาคสุวรรณ

นายธนากร ดอนเหนือ

นายธนู ขวัญเดช

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

(ประธานกรรมการคุรุสภา)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

เลขาธิการสภาการศึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

หัวหน้าสำนักงานคณะกรรมการมาตรฐาน

การบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น

ประธานกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

อธิบดีกรมส่งเสริมการเรียนรู้

เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการครูและ

บุคลากรทางการศึกษา

ดร.ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์

นายอาวุธ วรรณวงศ์

ดร.อำนาจ วิชยานุวัติ

นางปราณี ศิวารมณ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์

รองศาสตราจารย์ ดร.สุพัตร์ พิบูลย์

นางสาวปณยาพร ผิวขำ

นายภิญโญ ทองเหลา

นายเอกวัฒน์ ล้อสุนิรันดร์

ดร.ปาริชาติ เกสัชชา

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านกฎหมาย

กรรมการจากคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์

กรรมการจากคณาจารย์ในคณะศึกษาศาสตร์

ครู

ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารการศึกษา

ศึกษานิเทศก์

• ที่ปรึกษาสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แย้มกสิกร

รองศาสตราจารย์ ดร.สุเมธ เตียววิศเรศ

ที่ปรึกษานักงานเลขาธิการคุรุสภาด้านพัฒนาวิชาชีพ

ผู้เชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้านกฎหมาย

บรรณาธิการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม

เลขาธิการคุรุสภา

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ดร.สุดา สุขอ่ำ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พลรพี ทุมมาพันธ์

รองเลขาธิการคุรุสภา

รองเลขาธิการคุรุสภา

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.สายหยุด จำปาทอง

รองศาสตราจารย์ ดร.สุภูมิ เฉลยทรัพย์

รองศาสตราจารย์ ดร.ปานใจ ธารทัศน์วงศ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ชนะศึก นิขานนท์

รองศาสตราจารย์ ดร.มารุต พัฒนาผล

รองศาสตราจารย์ ดร.นิรันดร์ จุลทรัพย์

รองศาสตราจารย์พันตำรวจเอกหญิง ดร.กัญญ์จิรา ศรีภา

ดร.จักรพรรดิ วัฒนา

ดร.สุพพร เข้มเฮง

ดร.ราณี จินสุทธิ์

นายโกสินธุ์ ศิริรักษ์

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่

โรงเรียนนายร้อยตำรวจ

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัยทางการศึกษา/การวัดผล

และประเมินผลการศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

ฝ่ายเลขานุการ

นายจันทร์ยงยุทธ บุญทอง

นายทศพล มากระจัน

นางจิรภฎา ทองขาว

นางสาวธัญรัตน์ ศิริเมฆา

นางสาววรรณพร พรพิพัฒน์

นายทรงชัย ชื่นล้วน

นางสาวกัญญา สิทธิเวทย์

ผู้ทรงคุณวุฒิประจำวารสาร

ศาสตราจารย์กิตติคุณ สุมณ อมรวิวัฒน์

ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์

ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.ชนิตา รักษ์พลเมือง

ศาสตราจารย์ ดร.วิทยา จันทศิริลา

ศาสตราจารย์ ดร.คณิต เขียววิชัย

รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก

รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย วงษ์ใหญ่

รองศาสตราจารย์ ดร.สนานจิตร์ สุคนธ์ทรัพย์

รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ คงเที่ยง

รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ กองสุวรรณ

รองศาสตราจารย์ ดร.สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต

รองศาสตราจารย์ ดร.คมเพชร ฉัตรสุกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.กล้า ทองขาว

รองศาสตราจารย์ ดร.ประกิต พูลพัฒน์

รองศาสตราจารย์ ดร.มนตรี แยมกลีกร

รองศาสตราจารย์ ดร.มาเรียม นิลพันธุ์

รองศาสตราจารย์ ดร.ทิวต์ มณีโชติ

รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิชัย แก้วเกื้อกุล

รองศาสตราจารย์ ดร.พิชิต ฤทธิ์จัญญ

รองศาสตราจารย์ ดร.อรอนพ จินะวัฒน์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยาลัยนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยนเรศวร

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านหลักสูตรและการสอน

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านบริหารการศึกษาและวางแผนการศึกษา

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย

มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ

มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยศิลปากร

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

บทบรรณาธิการ

คุรุสภาวิทยากร ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม 2568 ฉบับนี้นับเป็นฉบับครบ 6 ปีของการจัดทำวารสารรับตีพิมพ์บทความวิชาการและบทความวิจัย ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาและการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในฐานะคุรุสภาเป็นสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่มีบทบาทในการกำหนดและรักษามาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ผู้ปกครองและสังคมมั่นใจว่า ผู้เรียนได้เรียนรู้กับครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณความเป็นครู

คุรุสภาวิทยากรฉบับนี้ตีพิมพ์บทความวิชาการ เรื่อง การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูระหว่างประเทศสิงคโปร์และประเทศไทยสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย นำเสนอความสำเร็จในการพัฒนาครูของประเทศสิงคโปร์ เพื่อให้เข้าใจกระบวนการและผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน เนื่องจากการพัฒนาครูมีความจำเป็นและเป็นหัวใจสำคัญของการยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาของชาติ พร้อมยังได้เสนอแนวทางในเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรมในการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยให้ก้าวสู่ระดับสากล นอกจากนี้ มีบทความวิจัย จำนวน 7 เรื่อง รวมจำนวนทั้งสิ้น 8 เรื่อง

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เขียนบทความ และผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่มีส่วนร่วมในการพัฒนาวารสารคุรุสภาวิทยากรให้เป็นวารสารทำหน้าที่พัฒนาครู และวิชาชีพครู ตลอดระยะเวลา 6 ปีที่ผ่านมา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมลวรรณ วีระธรรมโม

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูระหว่างประเทศสิงคโปร์และประเทศไทย
สู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย

พิริยะวิษฐ์ ชูเชิด และดวงทอง นกุลกิจ

1

บทความวิจัย

การศึกษาทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ
โดยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2
(วัดกะพังสุรินทร์) จังหวัดตรัง

ทิพย์ธิดา นพคุณ และจิรุตม์ อารมย์ชื่น

19

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่าน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

จักรพรรค์ อินพหล, ณิชานูล พวงใส และพีระวัฒน์ วิบูลย์กุล

31

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมผ่านการใช้บอร์ดเกมการศึกษา
Ecosystem Match ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา

ปกรณ์ เล็กวงศ์ไพบูลย์

45

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้
แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ธีรพงศ์ มีโชค

63

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์
โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

ทัชชชา ปัญญารัตน์

82

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูประถมศึกษา: การประเมิน
ความต้องการจำเป็นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ไพศาล วงศ์กระโษ

100

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ
สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง

ธนากร ธรรมะชัย, ทิวัตต์ มณีโชติ, กัมพล เจริญรักษ์ และพริณ ศิริศักดิ์

116

บทความวิชาการ

การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูระหว่างประเทศสิงคโปร์ และประเทศไทย สู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย

พิริยะวิชญ์ ชูเชิต^{1*} และดวงทอง นกุลกิจ²

¹โรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร 10700

²คณะครุศาสตร์ สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์ อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี 11120

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูระหว่างประเทศไทยและสิงคโปร์ในเชิงนโยบาย กระบวนการ และผลลัพธ์ เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาครูในประเทศไทย การศึกษานี้ชี้ให้เห็นถึงความสำเร็จของประเทศสิงคโปร์ โดยถูกยกให้เป็นต้นแบบของระบบการศึกษาที่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาครู จากการจัดตั้งหน่วยงานกลางที่ดูแลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เช่น สถาบันการศึกษาแห่งชาติ (National Institute of Education) และการสร้างชุมชนการเรียนรู้วิชาชีพ (Professional Learning Communities) ขณะที่ประเทศไทยยังประสบกับความท้าทายในหลาย ๆ ด้านในการพัฒนาครู

บทความนี้ได้นำเสนอข้อมูลเชิงเปรียบเทียบต่อแนวทางการพัฒนาครู เพื่อให้เข้าใจถึงกระบวนการและผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับนักการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้กำหนดนโยบายในการพัฒนาระบบการศึกษาของไทย อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยระบุปัญหาและวางแผนปรับปรุงแนวทางการพัฒนาครูในประเทศไทยได้อย่างเหมาะสม พร้อมให้แนวทางเชิงนโยบายที่เป็นรูปธรรมสำหรับการพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยให้ก้าวสู่ระดับสากล เช่น การกำหนดมาตรฐานกลางในการพัฒนาครู การประเมินผลเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง การรับรองหลักสูตรโดยคุรุสภาและหน่วยงานกลาง การพัฒนาวิทยากรและแหล่งเรียนรู้คุณภาพ การสร้างระบบติดตามและรายงานผล และการบูรณาการนโยบายกับการปฏิบัติจริง ทั้งนี้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไทยโดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาครู

คำสำคัญ: การพัฒนาครู; การวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบ; คุณภาพการศึกษา

A Comparative Analysis of Teacher Development Approaches between Singapore and Thailand to Enhance Educational Quality in Thailand

Piriyawid Chucherd^{1*} and Tuangthong Nukulki²

¹*Khemasiri Memorial School, Bang Phlat District, Bangkok 10700, Thailand*

²*School of Education, Panyapiwat Institute of Management, Pak Kret District, Nonthaburi Province 11120, Thailand*

Abstract

This article aims to analyze and compare teacher development approaches in Thailand and Singapore in terms of policies, processes, and outcomes to propose suitable strategies for improving teacher development and enhancing educational quality in Thailand. The study highlights Singapore's notable success, which has been recognized as a model of an effective education system, particularly in teacher development. This success is attributed to the establishment of central agencies responsible for continuous professional development, such as the National Institute of Education (NIE), and the promotion of Professional Learning Communities (PLCs).

In contrast, Thailand faces numerous challenges in its teacher development initiatives. This article provides a comparative analysis of key aspects of teacher development approaches to understand the differing processes and outcomes. The findings are valuable for educators, school administrators, and policymakers in improving Thailand's education system. Furthermore, this will serve as an essential tool to identify challenges and plan appropriate improvements for teacher development in Thailand, while also providing concrete policy guidelines for advancing the Thai education system toward international standards. Such measures include establishing a unified framework for teacher development, implementing continuous qualitative evaluation, ensuring curriculum accreditation by the Teachers' Council of Thailand and other central agencies, enhancing the capacity of trainers and learning resources, developing monitoring and reporting systems, and integrating policies into practical implementation. All of these are aimed at elevating the quality of Thai education with a strong emphasis on teacher development.

Keywords: Teacher Development; Comparative Analysis; Educational Quality

บทนำ

มนุษย์ถือเป็นตัวแปรที่สำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนและทิศทางการพัฒนาของสังคม ในหลาย ๆ มิติ ตั้งแต่วัฒนธรรม เทคโนโลยี การสื่อสาร สิ่งแวดล้อมและเศรษฐกิจ ทำให้เห็นได้ว่าคุณภาพของสังคมมาจากศักยภาพของมนุษย์ในสังคมนั้น ๆ จึงทำให้มนุษย์ต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนา คิดค้นสิ่งใหม่ ๆ และวางรากฐานที่มั่นคงของชีวิตตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การศึกษานั้น กลายเป็นกลไกหลักในการพัฒนาคุณภาพของมนุษย์และนำไปสู่การยกระดับมาตรฐานสังคม (Juma, 2024) ซึ่งครูผู้มีส่วนอย่างมากในระบบการศึกษา ตั้งแต่การถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะและประสบการณ์ เพื่อสร้างมนุษย์ที่มีศักยภาพสู่สังคม จึงเป็นที่ชัดเจนว่า การพัฒนาครูนั้น ก็เป็นเรื่องที่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาระบบการศึกษาและนำมาสู่คุณภาพของมนุษย์ในสังคม

ฉะนั้นด้วยเหตุนี้ จึงเป็นแรงผลักดันให้คณะผู้เขียนได้ทำการศึกษาค้นคว้า โดยได้ขอค้นพบว่า มีประเทศที่ถือว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว (UN, 2024) และได้รับการยกย่องว่ามีคุณภาพ ในการจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ดีและยั่งยืน ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สุขภาพ และการรักษา ตลอดจนการมีระบบการศึกษาที่ดีเยี่ยมหลายประเทศ อาทิเช่น ประเทศสวีเดน ประเทศนอร์เวย์ และประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เป็นต้น ซึ่งจากการสำรวจขององค์การเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการพัฒนา (OECD, 2024) พบว่า ยังมีประเทศสิงคโปร์ที่ได้รับการยกย่องเชิงประจักษ์ ในด้านการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ที่ดี อันมาจากการวางระบบการศึกษาที่เข้มแข็ง เพราะมีการจัดวางระบบการพัฒนาครูที่ดี ซึ่งสามารถทำให้ครูได้เข้าร่วมการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อย่างน้อยเดือนละครั้ง ถึง 48% ซึ่งสูงกว่าค่าตัวชี้วัดมาตรฐานถึง 27% และนอกจากนี้ ยังมีระบบ การประเมินครูและบุคลากรทางการศึกษาที่สามารถกระจายความชำนาญของสถานศึกษาและ ลดความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษาได้อีกด้วย ซึ่งสะท้อนผ่านคะแนนของการทดสอบ PISA ของนักเรียนในประเทศ โดยมีคะแนนในรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และการอ่านสูงต่อเนื่อง มาตลอดเป็นระยะเวลาหลายปี

ดังนั้น ด้วยความสำเร็จจากวางแผนทางในการพัฒนาครูของประเทศสิงคโปร์อันเด่นชัด จากผลเหล่านี้ คณะผู้เขียนจึงมีความสนใจที่จะศึกษาและทำการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบต่อแนวทางการพัฒนาครูระหว่างประเทศสิงคโปร์และประเทศไทย โดยให้เห็นถึงความเหมือนและความแตกต่าง และรวมถึงผลลัพธ์ของการพัฒนาครูของทั้งสองประเทศ เพื่อนำมาสู่ข้อคิดและแนวทางการพัฒนาครู ที่ดียิ่งขึ้น และสามารถยกระดับคุณภาพของการศึกษาได้อย่างเจริญงอกงาม

แนวทางการพัฒนาครูสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา

การพัฒนาครูเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา และไปจนถึงการพัฒนาประเทศ ซึ่งในการศึกษาแนวทางการพัฒนาครู จะต้องเข้าไปศึกษาถึงนโยบายของการพัฒนาครู เพราะนโยบายการพัฒนาครูเป็นเข็มทิศที่สำคัญในการตั้งกรอบ จุดเน้น และนำไปสู่การวางรูปแบบ และวิธีการพัฒนาครู และจะสะท้อนผ่านผลลัพธ์ของการพัฒนาครูออกมาในเชิงประจักษ์ ซึ่งคณะผู้เขียนจึงจะขอเสนอการศึกษาใน 3 มิติ ประกอบด้วย นโยบายการพัฒนาครู รูปแบบและวิธีการพัฒนาครู และผลลัพธ์ของการพัฒนาครูของแต่ละประเทศ ดังนี้

มิติที่ 1 นโยบายการพัฒนาครูระหว่างประเทศสิงคโปร์และประเทศไทย

ในการพัฒนาประเทศทุกมิตินั้นขับเคลื่อนตามนโยบายของแต่ละประเทศ (วัชรเดช เกียรติชานน, 2565) ทำให้เห็นว่า แท้จริงแล้ว นโยบายเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินการต่าง ๆ ภายในประเทศ จึงทำให้ทุกประเทศได้นำนักวิชาการ ผู้นำประเทศ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนมาร่วมกันระดมความคิดเพื่อวางนโยบายที่สร้างความก้าวหน้าของประเทศได้

ฉะนั้นการวางนโยบายการพัฒนาครูจึงเป็นเรื่องที่จำเป็นต่อการพัฒนาการศึกษาเช่นกัน ทำให้แต่ละประเทศนั้น มุ่งพัฒนาศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ของครู ให้มีความสอดคล้องกับพลวัตของสังคมและบริบทการศึกษา ซึ่งทั้งสองประเทศมีนโยบายของการพัฒนาครู ดังนี้

1. นโยบายการพัฒนาครูของประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์มีการบริหารโดยยึดศูนย์กลางจากสถาบันการศึกษาแห่งชาติ (National Institute of Education-NIE) จึงทำให้ทุกระบวนกรของการขับเคลื่อนการศึกษาของชาตินั้นมาจากส่วนกลางเดียวกันทั้งประเทศ ซึ่งสถาบันจะเป็นผู้ดูแลหลักสูตรของชาติ การทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานสถานศึกษาในระบบ กลายเป็นจัดการหลักสูตรแบบภาคบังคับ (Mandate Curriculum) และในด้านการพัฒนาครูนั้น สถาบันจะเป็นผู้ออกนโยบายในการพัฒนาครู ซึ่งมีนโยบายที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้

1.1 นโยบายการพัฒนาศักยภาพทางวิชาชีพของครู (Teachers' Growth Model)

นโยบายนี้เป็นต้นกำเนิดของการวางหลักสูตรในการอบรมครูของสถาบันการศึกษาแห่งชาติ (Academy of Singapore, 2024) อย่างน้อย 100 ชั่วโมงต่อปี ซึ่งเป็นการดูแลและส่งเสริมความรู้ทักษะตลอดจนการเสริมศักยภาพของครูอันเฉพาะด้าน ที่เป็นคุณประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้และทันสมัยต่อยุคและการเปลี่ยนแปลงของบริบทการศึกษา

1.2 นโยบายทักษะสำหรับนักการศึกษาในศตวรรษที่ 21 (Skills for Future)

นโยบายนี้เป็นกรอบแนวคิดของการมุ่งพัฒนาครูให้มีความชำนาญในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (EEF, 2022) โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และวัดประเมินผลนักเรียน เพื่อให้นักเรียนเป็นผู้พร้อมต่อการเติบโตของเทคโนโลยีในอนาคต นอกจากนี้ ยังมุ่งให้ครูสามารถตอบสนองต่อความหลากหลายในเอกภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอีกด้วย

1.3 นโยบายกรอบมาตรฐานทางวิชาชีพของครู (3VSK Model)

นโยบายนี้เป็นนโยบายที่วางกรอบมาตรฐานทางวิชาชีพของครูที่ครอบคลุมตั้งแต่ (Tan & Ng, 2023) องค์ความรู้พื้นฐาน (K-Knowledge) ทักษะที่จำเป็นของครู (Skills) และรวมไปถึงเจตคติของครูที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตัวผู้เรียน (Value-1) คุณค่าในตัวของตนเอง (Value-2) และคุณค่าในวิชาชีพและสังคม (Value-3)

ซึ่งจากนโยบายเหล่านี้จะเห็นได้ว่า ล้วนเป็นนโยบายเชิงกรอบแนวคิดที่วางแม่แบบครูที่ดีของประเทศ ตั้งแต่มาตรฐานทางความรู้ และทักษะในการสอนที่จำเป็น ตลอดจนเจตคติต่อวิชาชีพ ซึ่งทั้งหมดนั้นเป็นอุดมการณ์หลักสูตรที่สำคัญ แก่นักพัฒนาหลักสูตรทางวิชาชีพครู ที่จะนำไปออกแบบหลักสูตรของศึกษาศาสตรบัณฑิต รวมถึงการวางรูปแบบของการพัฒนาต่อเนื่องแก่ครูในประเทศ ทั้งระบบให้เป็นไปในมาตรฐานเดียวกันอีกด้วย

2. นโยบายการพัฒนาครูของประเทศไทย

การพัฒนาครูของประเทศไทยนั้น (EFF, 2022) ซึ่งได้รับการมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากหน่วยงานหลายภาคส่วน ทั้งภาครัฐและเอกชนในด้านการเข้ามามีบทบาทในการพัฒนาครู โดยจะมีกระทรวงศึกษาธิการ (Ministry of Education) เป็นหัวใจหลักของการพัฒนาครูในประเทศ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553) การพัฒนาครูในระบบจะมีการกระจายอำนาจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเข้ามามีบทบาทสำคัญในการวางแผนระยะสั้นและระยะยาวของการพัฒนาครูในสถานศึกษา โดยอีกนัยหนึ่ง สถานศึกษาสามารถออกแบบและปรับแผนการพัฒนาครูตามบริบทของสถานศึกษานั้น ๆ ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเห็นได้อย่างชัดเจนในด้านการพัฒนาครูตามระบบขั้นวิทยฐานะ เพื่อให้ครูได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โดยมีอายุของการปฏิบัติงานและผลการประเมินงานที่เป็นประจักษ์เพื่อผลักดันการเติบโตในวงจรชีวิตอาชีพครูในระบบ ซึ่งจากระเบียบว่าด้วยการประเมินวิทยฐานะครู ปี พ.ศ. 2564 ของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (2564) ซึ่งได้มีเกณฑ์หลัก ๆ ที่เป็นคุณสมบัติจำเป็น และช่วยส่งผลต่อการพัฒนาทางวิชาชีพของครู 2 ประการดังต่อไปนี้

2.1 การพัฒนาตนเองของครู

ในการพัฒนาตนเองนั้น ครูจะต้องมีการเก็บชั่วโมงของการอบรม สัมมนา และการเข้าร่วมกิจกรรมเชิงวิชาการเพื่อพัฒนาดตนเองตามเกณฑ์แต่ละชั้น เพื่อพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง และตลอดวงจรชีวิตอาชีพครู

2.2 การพัฒนาผลงานและผลการปฏิบัติงาน

ครูต้องวางแผนการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน ทำการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนา และแสวงหาวิธีการสอนใหม่ ๆ และนำมาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและเสริมศักยภาพในการจัดการเรียนรู้ของตน

จากนโยบายในการพัฒนาครูของประเทศไทยผ่านระบบวิทยฐานะนั้น แสดงให้เห็นว่า ประเทศไทยนั้นก็ให้ความสำคัญในการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา, 2560) โดยให้ครูเก็บชั่วโมงของการพัฒนาดตนเองซึ่งไม่น้อยกว่า 800 ชั่วโมงต่อปี ในครูผู้ช่วยและครูชำนาญการขึ้นไป จะต้องไม่น้อยกว่า 400 ชั่วโมงต่อปี เพื่อให้ครูเกิดการพัฒนาดตนเอง อยู่ตลอด และนอกจากนี้ยังมีการส่งเสริมให้ครูได้ทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งทำให้เกิดการเน้นผลักดัน ให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีแก่ผู้เรียน

จากข้อมูลข้างต้นนั้น จะเห็นได้ว่าทั้งสองประเทศมีนโยบายที่มุ่งเน้นพัฒนาครูให้มีศักยภาพ และชำนาญในด้านการจัดการเรียนการสอนของตน ให้สอดคล้องกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไป มีการทำวิจัย ในชั้นเรียน เก็บชั่วโมงในการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน และเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการเหมือนกัน ทั้งสองประเทศ

อย่างไรก็ตาม ประเทศสิงคโปร์มีนโยบายเชิงกรอบแนวคิดที่วางมาตรฐานทางวิชาชีพครู และใช้เป็นอุดมการณ์ในการวางหลักสูตรของการอบรมและวางรูปแบบของการพัฒนาครูในประเทศ และรับผิดชอบดูแลจากส่วนกลางเดียว คือ สถาบันการศึกษาแห่งชาติ (NIE) แต่ประเทศไทยนั้น มีการกระจายอำนาจจากกระทรวงศึกษาธิการสู่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เข้ามามีบทบาทในการกำกับ และคอยดูแลสถานศึกษาภายในเขต ตลอดจนมีการส่งมอบให้จัดทำแผนการพัฒนาครูและบุคลากร ทางการศึกษา และยังอนุญาตให้สถานศึกษาปรับแผนการพัฒนาครูได้ตามบริบทของตนเอง ทำให้มีการเข้ามามีส่วนร่วมและความร่วมมือของหน่วยงานอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวางซึ่งไม่ได้มาจากศูนย์กลาง

มิติที่ 2 รูปแบบและวิธีการพัฒนาครูระหว่างประเทศสิงคโปร์และประเทศไทย

ในการพัฒนาครูนั้น จะเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างมีความหมายและเป็นระบบ โดยมีวัตถุประสงค์อย่างชัดเจนที่ผ่านการวางแผนและวิเคราะห์ความต้องการ ก่อนจะนำมาสู่ การออกแบบหรือคัดเลือกด้วยวิธีการหรือรูปแบบใด ๆ ในการพัฒนาครูที่สนองรับต่อจุดเน้นของชาติ

ซึ่งเป็นที่น่าทึ่งว่าทั้งสองประเทศมีรูปแบบและวิธีการพัฒนาครูที่ใกล้เคียงกัน แต่มีความแตกต่างกันในเชิงกระบวนการบางส่วน ซึ่งประกอบด้วย การฝึกอบรมครู ระบบของการให้คำปรึกษาครู และการหมุนเวียนงานครู โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1 การพัฒนาครูด้วยการฝึกอบรมครูระหว่างประเทศสิงคโปร์และประเทศไทย

1.1 การฝึกอบรมครูในประเทศสิงคโปร์

การฝึกอบรมครูในประเทศสิงคโปร์ได้รับการควบคุมดูแลจากส่วนกลางเดียว คือ สถาบันการศึกษาแห่งชาติ (NIE) โดยนำกรอบแม่แบบของครูมาสร้างหลักสูตรการอบรมครู โดยผ่านการรับรองจากส่วนกลางเดียวกันทั้งหมด ซึ่งได้แบ่งเส้นทางการฝึกอบรมครูออกเป็นหลักสูตร 2 ประเภท ดังนี้

หลักสูตรเรียนรู้ด้วยตนเอง (Standalone Professional Learning Courses)

หลักสูตรอบรมทั้งรูปแบบออนไลน์ด้วยตนเองและที่ตั้ง (Science Centre, 2024) ซึ่งสถาบันการศึกษาจัดทำหลักสูตรอบรมหลาย ๆ ประเภท โดยจัดให้เนื้อหา มีความตอบสนองกับสมรรถนะของครูแห่งชาติที่ถูกกำหนด ครูจะสามารถเลือกหัวข้อที่ตนสนใจได้อย่างหลากหลาย และเป็นการสร้างการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและตรงกับความต้องการของครูที่เข้าอบรมเอง

หลักสูตรยืดหยุ่น (FlexiMasters)

หลักสูตรการอบรมอีกทางเลือกหนึ่งที่ครูสามารถลงทะเบียนเรียนได้ด้วยตนเองแทนหลักสูตรเรียนรู้ด้วยตนเอง (NIE. & NTU., 2023) โดยหลักสูตรนี้จะเน้นสร้างขึ้นตามเนื้อหาของรายวิชาทางการศึกษาที่มีความลึกมากยิ่งขึ้น เพื่อให้ครูสามารถเรียนและเก็บสะสมหน่วยกิตได้ และนำไปยื่นเพื่อประกอบการเรียนและใช้ชั่วโมงในการเรียน เพื่อเทียบยื่นระดับปริญญาบัณฑิต

1.2 การฝึกอบรมครูในประเทศไทย

ในการฝึกอบรมครูนั้นได้รับการมีส่วนร่วมและความร่วมมือจากหน่วยงานที่หลากหลาย (กระทรวงศึกษาธิการ 360 องศา, 2567) ซึ่งปฏิบัติตามแนวที่กระทรวงกำหนดและจุดเน้นของชาติ ด้วยการกระจายอำนาจจากกระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสู่สถานศึกษา จึงทำให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น โดยครูสามารถได้รับการอบรมที่ถูกจัดขึ้นจากสถาบันหรือหน่วยงานภายนอกได้ อาทิเช่น การสัมมนาออนไลน์แบบโมดูล การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการสัมมนา เป็นต้น ทำให้การอบรมถูกแบ่งเป็นการอบรมแบบภายในและภายนอก

จากการศึกษา การฝึกอบรมครูในแต่ละประเทศนั้น พบได้ว่า ทั้งสองประเทศต่างมีแนวทางในการฝึกอบรมครูที่ค่อนข้างคล้ายกัน ซึ่งมีการฝึกอบรมที่หลากหลาย อาทิเช่น การสัมมนา การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการอบรมแบบออนไลน์ เป็นต้น แต่ในการฝึกอบรมครูนั้น ทั้งสองประเทศมีข้อแตกต่างในด้านกระบวนการ โดยประเทศสิงคโปร์นั้นมีสถาบันการศึกษาแห่งชาติ เป็นผู้วางแผนตลอดจน

สร้างหลักสูตรการอบรมทั้งหมดจากส่วนกลาง ซึ่งจะทำให้หลักสูตรทั้งหมดผ่านการรับรองและตอบรับต่อจุดเน้นชาติได้ ในขณะที่ประเทศไทยมีการยืดหยุ่นในด้านการอบรมและการเข้ามีส่วนร่วมกับการสถาบันและหน่วยงานภายนอก ซึ่งอาจทำให้เผชิญกับการเข้ารับการอบรมจากหลักสูตรที่อาจไม่จำเป็นและไม่ตอบรับต่อการพัฒนาศักยภาพของครูในด้านการจัดการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานได้ (OECD, 2024) ซึ่งทำให้ผลลัพธ์ของการอบรมในเชิงคุณภาพนั้นอาจจะยังไม่สามารถเกิดประสิทธิภาพได้เต็มที่ต่อจำนวนในเชิงปริมาณของการเข้าอบรมได้

2. การพัฒนาครูด้วยระบบการให้คำปรึกษาครูระหว่างประเทศสิงคโปร์และประเทศไทย

2.1 ระบบของการให้คำปรึกษาครูในประเทศสิงคโปร์

ในการวางระบบให้คำปรึกษาของครูในระบบของประเทศสิงคโปร์นั้น (NCEE, 2020) ได้มีการแบ่งเส้นทางอาชีพครูออกเป็น 3 สายเส้นทาง ด้านการสอน (Teaching Track) ด้านความเป็นผู้นำ (Leadership Track) และด้านผู้เชี่ยวชาญ (Specialist Track) หรือครูที่มีความชำนาญในการปฏิบัติงานมาก ๆ เพื่อให้ครูทุกกลุ่มเส้นทางในอาชีพสามารถได้รับคำปรึกษาจากผู้มีประสบการณ์มากกว่า ซึ่งแม้แต่ครูที่มีความชำนาญการไปจนถึงผู้บริหารสถานศึกษา โดยต่างต้องรับการแนะนำและถูกประเมิน ทำให้ครูต้องมีการวางแผนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและเข้ารับการประเมินการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงาน (NCEE, 2024) โดยพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและค่าเฉลี่ยของการทดสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานในแต่ละช่วงชั้น ซึ่งอาจมีการปรับย้ายครู ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทางการศึกษาในกรณีที่ผลการประเมินนี้ไม่เป็นไปตามความคาดหวังหรือปัจจัยอื่น ๆ เพื่อกระจายประสิทธิภาพของสถานศึกษาในแต่ละแห่ง และสร้างแรงจูงใจในการมุ่งมั่นปฏิบัติงานของบุคลากรทางการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายประจำปี

2.2 ระบบของการให้คำปรึกษาครูในประเทศไทย

ในขณะเดียวกันนั้นเองประเทศไทยก็มีรูปแบบของการให้คำปรึกษาครูที่คล้ายกัน โดยใช้ระบบของการนิเทศการสอน (หอสมุดคุรุสภา, ม.ป.ป.) ซึ่งเป็นการเยี่ยมชมห้องเรียน ให้คำแนะนำเพื่อให้การสนับสนุนและการประเมินผล เพื่อพัฒนาชั้นของวิทยฐานะของครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งจะไม่มีการแบ่งเส้นทางอาชีพของครูเหมือนของประเทศสิงคโปร์ โดยปัจจุบันครูที่ไม่ผ่านการประเมินนั้นจะต้องพัฒนาตนเองและรอการประเมินในรอบถัดไปแทน

จากการศึกษาระบบของการให้คำปรึกษาทั้งสองประเทศ พบว่า มีแนวทางคล้ายกัน โดยให้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนะนำ จากครูที่มีประสบการณ์หรือผู้ที่อายุงานมากกว่าเพื่อแนะนำในด้านการจัดการเรียนการสอน ผ่านการเยี่ยมชมห้องเรียน การประเมินผลการปฏิบัติงานรายปี ซึ่งในรูปแบบวิธีการนี้นับว่าเป็นวิธีการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาครูอย่างมากแก่ทั้งสองประเทศ (OECD, 2024)

แต่ประเทศไทยกลับเผชิญความท้าทายในด้านการขาดจำนวนอัตราครูที่ไม่เพียงพอต่อจำนวนสถานศึกษา จึงทำให้สถานศึกษาบางแห่งประสบปัญหาการขาดครูที่นิเทศได้ ส่งผลให้สถานศึกษาขนาดเล็กบางแห่งนั้นมีจำนวนการนิเทศที่น้อยและอาจไม่เพียงพอ หรืออาจไม่มีการนิเทศ ซึ่งทำให้นโยบายนี้เกิดประสิทธิผลได้อย่างไม่เต็มที่ในสถานศึกษาเหล่านั้น

3. การพัฒนาครูด้วยการหมุนเวียนงานของประเทศสิงคโปร์และประเทศไทย (Job Rotation)

3.1 การหมุนเวียนงานครูในประเทศสิงคโปร์

ในการหมุนเวียนงานครูในประเทศสิงคโปร์นั้นถูกหยิบยกขึ้นมาจากการประเมินระบบการยกระดับมาตรฐานระบบการบริหารจัดการการศึกษาของประเทศ (Enhanced Performance Management System-EPMS) ซึ่งมีการปรับย้ายบุคลากรทางการศึกษาในระบบ ประกอบด้วย ครูผู้บริหารสถานศึกษา และผู้เชี่ยวชาญในสถานศึกษาในระบบทั้งหมด (NIE & NTU, 2023) ในทุก ๆ 5-7 ปี ซึ่งพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ และผลการสอบระดับชาติขั้นพื้นฐานของนักเรียน (SEAB, 2024) อาทิเช่น การสอบ PSLE การสอบ GCE O-Level, การสอบ GCE N(A)-Level เป็นต้น (NCEE, 2024) เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เกิดการเรียนรู้งาน และมีประสบการณ์จากสถานศึกษาที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังช่วยกระจายครูเพื่อลดปัญหาของการขาดจำนวนอัตราของครูต่อสถานศึกษา และยังช่วยลดความเหลื่อมล้ำของการศึกษาในระบบอีกด้วย

3.2 การหมุนเวียนงานครูในประเทศไทย

ในขณะเดียวกันที่ประเทศไทยก็มีแนวทางในการหมุนเวียนงานที่คล้ายคลึงกับประเทศสิงคโปร์ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2024) จากแผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ได้ประกาศถึงการเน้นบริหารบุคลากรครูให้เหมาะสมกับความต้องการของพื้นที่และยังมีการสนับสนุนด้านการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดทรัพยากรครู (ก.ค.ศ., 2566) ซึ่งพบว่า ประเทศไทยก็มีการพิจารณาปรับย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษาเหมือนกัน โดยอนุญาตให้มีการพิจารณาเป็นรายกรณี

จากรูปแบบการหมุนเวียนครูของทั้งสองประเทศพบว่ามีความเหมือนกัน แต่ประเทศสิงคโปร์ใช้การปรับย้ายครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยพิจารณาจากผลของการดำเนินงานแบบรอบด้าน โดยเน้นผลที่เกิดขึ้นจากตัวของนักเรียนเป็นหลักมากกว่า และใช้วิธีการนี้เพื่อสร้างแรงกระตุ้นและประสบการณ์ในการหมุนเวียนงาน ในขณะที่ประเทศไทยพิจารณาตามความเหมาะสมรายบุคคล ซึ่งนอกจากนี้ ประเทศไทยยังพบกับความท้าทายว่าการที่ครูถูกย้ายไปยังพื้นที่ห่างไกลนั้นยังถูกมองว่าเป็นภาระอยู่

มิติที่ 3 ผลลัพธ์ของการพัฒนาครูระหว่างประเทศสิงคโปร์และประเทศไทย

ในการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพนั้น มิได้เกิดจากปัจจัยเดียว (ทิตินา แชมมณี, 2564) แต่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ร่วมกันในสภาพแวดล้อม ตั้งแต่ต้นนโยบายการพัฒนาครู ชุมชน สถานศึกษา ทรัพยากร ซึ่งล้วนเป็นตัวแปรสำคัญของทิศทางและแนวทางการพัฒนาครูที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งจากการวางกรอบนโยบาย และการนำรูปแบบและวิธีการของการพัฒนาครูไปใช้ของทั้งสองประเทศ โดยองค์กรเพื่อความร่วมทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ได้ทำการสะท้อนผลลัพธ์ทางการศึกษาของทั้งสองประเทศ ผ่านผลการทดสอบ PISA (Programme for International Student Assessment) ของนักเรียน และผลของการพัฒนาครูในภาพรวมเอาไว้ ดังนี้ (Égert, Maisonneuve, Turner, & OECD, 2022)

1. ผลลัพธ์ของประเทศสิงคโปร์

ในด้านการพัฒนาครูประเทศสิงคโปร์ มีครูที่เข้าร่วมการพัฒนาตนเองอย่างน้อยเดือนละครั้งที่ 48% ซึ่งสูงกว่ามาตรฐานที่ 21% ทำให้เห็นว่า ในประเทศมีการพัฒนาครูอย่างเข้มข้นและทำเป็นระยะเวลาต่อเนื่อง เป็นแรงให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของนักเรียนให้ดีขึ้นได้โดยผ่านการจัดการเรียนรู้ของครู (OECD, 2024)

นอกจากนี้ประเทศสิงคโปร์มีสัดส่วนนักเรียนในระดับสูง (5-6) ในรายวิชาคณิตศาสตร์ และมีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ในรายวิชาคณิตศาสตร์ที่ 103 คะแนน รายวิชาวิทยาศาสตร์ที่ 76 คะแนน และรายวิชาการอ่านที่ 67 คะแนน ซึ่งเป็นระยะเวลาต่อเนื่องมาตลอดหลายปี (OECD, 2024)

2. ผลลัพธ์ของประเทศไทย

จากผลการสอบของ PISA และคะแนนเฉลี่ยในด้านการพัฒนาครูของประเทศไทยนั้น (OECD, 2024) พบว่า ยังคงต้องเผชิญกับความท้าทายในด้านการศึกษหลายประการ โดยเฉพาะในแง่ของการเข้าร่วมพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่องที่ไม่เป็นที่แพร่หลายเท่าที่ควร และยังมีคะแนนเฉลี่ยของทุกรายวิชาที่ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD โดยตั้งแต่วิชาคณิตศาสตร์ 78 คะแนน รายวิชาวิทยาศาสตร์ 76 คะแนน และรายวิชาการอ่าน 97 คะแนน

ซึ่งในความแตกต่างเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญในการปรับปรุงกลยุทธ์การศึกษาของประเทศไทย โดยจากข้อเสนอแนะของ OECD (2024) นั้นกล่าวว่า ควรจะมุ่งเน้นการพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์และการแก้ไขปัญหาที่สูงขึ้น แต่การจะสร้างผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้มีการพัฒนาที่ดีขึ้นหรือการส่งเสริมกระบวนการและทักษะใด ๆ ก็ตามในตัวผู้เรียน ส่วนสำคัญที่สุดคือ การเริ่มต้นจากการพัฒนาครูก่อน เพราะครูเป็นตัวกลางสำคัญที่จะออกแบบกระบวนการเรียนรู้ และการสร้างพัฒนาการ ตลอดจนการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้

ตาราง 1 การวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาครูระหว่างประเทศสิงคโปร์และประเทศไทย

ประเด็น เปรียบเทียบ	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศไทย
นโยบาย การพัฒนาครู	วางกรอบแม่แบบครู ทั้งด้านความรู้ ทักษะ ที่จำเป็น และเจตคติของครูที่ดี รวมถึงการใช้ เทคโนโลยีในการสอนกับนักเรียน ที่มีความหลากหลายในการเรียนรู้ ซึ่งนำคุณลักษณะเหล่านี้ ไปสู่การวาง หลักสูตรอบรมและพัฒนาครู ของสถาบันการศึกษาแห่งชาติ	วางนโยบายในด้านการส่งเสริม การพัฒนาทางวิชาชีพของครูผ่านระบบ วิทยฐานะ โดยประเมินจากการเก็บ อบรมพัฒนาตนเอง จากการเข้าร่วม กิจกรรมทางวิชาการ และการทำวิจัย ในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการสอนของครู และผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน
วิธีการในการพัฒนาครู		
• การอบรม ครู	การอบรมเก็บชั่วโมง ไม่น้อยกว่า 100 ต่อปี 1. หลักสูตรเรียนรู้ด้วยตนเองเป็น หลักสูตรที่ครูสามารถเลือกเองได้ และผ่านการรับรองจากสถาบันการศึกษา แห่งชาติ 2. หลักสูตรยืดหยุ่นเป็นหลักสูตรการเรียนรู้ ที่สามารถเก็บสะสมหน่วยกิตเพื่อเทียบโอน ใช้ในการต่อยอดวุฒิการศึกษาของครู ในระดับที่สูงขึ้น	เป็นการอบรมที่มีการเก็บชั่วโมง อบรมครูที่ 400-800 ชั่วโมงต่อปี ตามลำดับของขั้นวิทยฐานะครู (ครูผู้ช่วย/ครูชำนาญการ) แต่ก็ยัง มีความยืดหยุ่นในการเลือก และเข้าร่วมการอบรมจากหน่วยงาน และสถาบันภายนอกได้
• ระบบ การให้คำ ปรึกษาครู	ระบบการให้คำปรึกษาจากพี่เลี้ยง ที่แบ่งเส้นสายทางอาชีพ ประกอบด้วย ด้านการสอน ด้านผู้นำ ด้านผู้เชี่ยวชาญ และประเมิน EMSP เพื่อให้ครูทุกคน สามารถวางแผนพัฒนาตนเองได้	มีระบบการนิเทศการสอน โดยใช้ การเยี่ยมชมห้องเรียน และการประเมิน ขั้นวิทยฐานะ แต่ยังประสบปัญหา ด้านการขาดจำนวนอัตราครู
• การ หมุนเวียน งานครู	ระบบการประเมิน EMSP จากผลที่ นักเรียนในด้านการสอบระดับชาติ ขั้นพื้นฐาน และผลสัมฤทธิ์ และปรับย้ายทุก ๆ 5-7 ปี เพื่อกระจายความชำนาญของครู ในสถานศึกษาและลดความเหลื่อมล้ำ	มีระบบหมุนเวียนครู แต่ใช้ การพิจารณารายบุคคล ซึ่งการปรับย้าย ยังคงถูกมองว่าเป็นภาระอยู่

ตาราง 1 (ต่อ)

ประเด็น เปรียบเทียบ	ประเทศสิงคโปร์	ประเทศไทย
ผลลัพธ์ ในการพัฒนา ครู	ได้รับการยกย่องในด้านผลของการทดสอบ PISA ที่มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ต่อเนื่องหลายปี ทั้งสามรายวิชา และยังมีคะแนนในด้านการพัฒนาตนเองของครูในระบบการศึกษาที่สูงมากอีกด้วย	ประเทศไทยมีการลงทุนในการพัฒนาครูที่ดี แต่ยังขาดทรัพยากรของครู ในสถานศึกษาบางแห่ง ทำให้บางพื้นที่ยังมีสิ่งท้าทายต่อการพัฒนาครู ทำให้พัฒนาได้อย่างไม่เต็มที่ ซึ่งสะท้อนผลจากตัวชี้วัดเดียวกันของ OECD จะเห็นได้ว่าคะแนนสอบ PISA ยังมีคะแนน ต่ำกว่าหลายประเทศในเอเชีย

จากตารางการวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบแนวทางในการพัฒนาครูแต่ละประเทศ จะพบว่า แท้จริงมีแนวทางในการพัฒนาครูที่คล้ายคลึงกันหลายส่วน ในทุก ๆ มิติ ตั้งแต่การวางนโยบายการพัฒนาครูที่ต่างมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพของครูอย่างต่อเนื่อง ให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานทางวิชาชีพ และทันสมัย ไปจนถึงการวางรูปแบบและวิธีการในการพัฒนาครู ซึ่งมีแนวทางที่เหมือนกัน ประกอบด้วย การฝึกอบรมครู ระบบการให้คำปรึกษาแก่ครู และการหมุนเวียนงานครู แต่มีขั้นตอนและกระบวนการที่แตกต่างกัน

ในการพัฒนาครู ทั้งสองประเทศต่างมีการวางแผนในการเก็บชั่วโมงการอบรมครูที่เหมือนกัน และนำไปใช้ในการประเมินด้านการพัฒนาตนเองของครู แต่ประเทศสิงคโปร์นั้นมีการควบคุมและกำกับกรอบอบรมในทุกหลักสูตร จึงทำให้หลักสูตรการอบรมครูทุกหลักสูตรได้รับความเชื่อมั่น และมีความสอดคล้องต่อการพัฒนาทรัพยากรครูตามนโยบาย และไปจนถึงยุทธศาสตร์ของชาติได้จริง ในขณะที่ประเทศไทยนั้นมีความยืดหยุ่นในด้านการอบรมและพัฒนาตนเองของครู ที่สามารถเข้าร่วมกับหน่วยงานภายนอกได้ ด้วยเหตุนี้แม้จะมีการเก็บชั่วโมงอบรมครูที่เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ แต่ด้วยวิธีการตรวจสอบข้อมูลในเชิงคุณภาพของการฝึกอบรมและพัฒนาตนเองของครูนั้นยังไม่ปรากฏ จึงทำให้ในการอบรมและพัฒนาตนเองของครูนั้นแม้จะมีการระดมทุนสนับสนุนอย่างทั่วถึง แต่องค์ความรู้และทักษะอันเป็นผลลัพธ์เชิงคุณภาพของครูที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอนและการปฏิบัติงานนั้น อาจจะไม่เกิดขึ้นอย่างเต็มประสิทธิภาพ เพราะความหลากหลายของหลักสูตรที่ขาดการกลั่นกรองจากส่วนกลาง ทำให้การระดมทุนในการพัฒนาทรัพยากรครูนั้น ยังคงเกิดประสิทธิภาพที่ออกมาได้อย่างไม่เต็มที่

อีกนัยหนึ่ง แต่ละประเทศมีการใช้ระบบการให้คำปรึกษาที่คล้ายกัน โดยประเทศสิงคโปร์ จะมีการแบ่งครูเป็นสายงานอาชีพ เพื่อประเมินครูตามคุณลักษณะและสายงานเฉพาะทำให้ครูได้รับการประเมินอย่างรอบด้าน ซึ่งรูปแบบนี้ก็มีความเหมือนกับการนิเทศและการประเมินการปฏิบัติงานของครู ในประเทศไทย เพียงแต่ในประเทศไทยมีการนำการหมุนเวียนงานครูและบุคลากรทางการศึกษา เข้ามาเป็นแรงกระตุ้นในการพัฒนาตนเองของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยนำผลของการประเมิน มาเป็นปัจจัยพิจารณาในการปรับย้ายเพื่อรักษาเสถียรภาพของการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ ของครู ทั้งยังเป็นการเพิ่มโอกาสและประสบการณ์ใหม่ ๆ จากการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ที่หลากหลาย ในขณะที่ประเทศไทยยังคงมีแนวทางในการพัฒนาครูที่ดี แต่ในกรณีที่ครูไม่ผ่านการประเมินนั้นจะต้องรอการประเมินในครั้งถัดไปเพื่อการขึ้นขั้นทางวิทยฐานะ ซึ่งยังไม่ปรากฏนโยบาย ด้านการพัฒนาครูกลุ่มนั้นออกมาอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งสภาวะนี้สามารถนำไปสู่การหมดแรงกระตุ้น ในการทำงานและเบื่อหน่ายในการพัฒนาทางวิชาชีพของครูได้ ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ Ratanasiripong et al. (2022) ที่ได้ทำการศึกษาสภาวะการหมดแรงกระตุ้นและความเบื่อหน่าย ในการพัฒนาทางวิชาชีพของครูในประเทศไทย

ดังที่กล่าวมาข้างต้นนั้น จึงทำให้เกิดผลลัพธ์ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งมาจากการขาดความใส่ใจและให้ความสำคัญในการพัฒนาครูอย่างจริงจัง โดยสะท้อนได้จากคะแนนตัวชี้วัด ขององค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (OECD) ที่กล่าวไว้ข้างต้น ซึ่งสามารถเป็น ผลกระทบระยะยาวและนำไปสู่สภาวะวิกฤตทางการศึกษาในภาพรวมได้ ฉะนั้นจึงเห็นได้อย่างชัดเจนว่า การพัฒนาครูนั้นเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นและยังเป็นหัวใจสำคัญของยกระดับและพัฒนาคุณภาพ ของการศึกษาของชาติได้

แนวทางของการพัฒนาครูสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย

1. การประเมินครูในด้านการพัฒนาตนเอง ภายใต้หัวข้อการอบรมของครู ควรมีการตรวจสอบ และเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ อาทิเช่น การตรวจสอบเนื้อหาของการอบรมครูกับกรอบมาตรฐานทางวิชาชีพ และนโยบายการพัฒนาครูของชาติ การตรวจสอบความเชี่ยวชาญของวิทยากรผู้ให้ความรู้กับหัวข้อ ที่ทำการอบรมให้ครู และการตรวจสอบการอบรมที่เกิดขึ้นจากรูปภาพการทำกิจกรรมของครู เป็นต้น

2. หลักสูตรการพัฒนาครูทุกหลักสูตรควรอยู่ภายใต้การกำกับและดูแลจากหน่วยงานที่รับรอง มาตรฐานทางวิชาชีพของครู คือ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ในกรณีหน่วยงานและสถาบันภายนอกจัดขึ้น ต้องมีการรับรองคุณภาพของหลักสูตรผ่านการพิจารณา เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการอบรม กิจกรรมการอบรมครู และไปจนถึงการวัดและประเมินผล เพื่อการได้มาซึ่งหลักสูตรที่ตรงกับจุดเน้น ของชาติและกรอบมาตรฐานทางวิชาชีพของครู

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาแนวทางการพัฒนาครูของทั้งสองประเทศในมิติของนโยบาย กระบวนการ และผลลัพธ์ ตลอดจนทำให้คณะผู้เขียนมีข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย โดยมุ่งเน้นที่การพัฒนาครู ดังนี้

1. **การกำหนดมาตรฐานกลางในการพัฒนาครู** รัฐควรกำหนดกรอบมาตรฐานและเกณฑ์คุณภาพที่ชัดเจนสำหรับหลักสูตรและการอบรมครู เพื่อให้หน่วยงานที่จัดการพัฒนาใช้เป็นแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ

2. **การประเมินผลเชิงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง** การอบรมครูไม่ควรจำกัดเพียงการวัดเชิงปริมาณ เช่น จำนวนชั่วโมงอบรม แต่ควรมีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสังเกตพฤติกรรมการสอน การสะท้อนคิดของครู และการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงในชั้นเรียน

3. **การรับรองหลักสูตรโดยคุรุสภาและหน่วยงานกลาง** ทุกหลักสูตรการพัฒนาครู ควรผ่านการตรวจสอบและรับรองจากสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เพื่อสร้างความมั่นใจว่าหลักสูตรสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพและนโยบายชาติด้านการพัฒนาครู

4. **การพัฒนาวิทยากรและแหล่งเรียนรู้คุณภาพ** รัฐและสถาบันที่เกี่ยวข้องควรสร้างระบบการพัฒนาวิทยากร เพื่อให้ผู้ถ่ายทอดมีความเชี่ยวชาญตรงตามเนื้อหาที่อบรม และสนับสนุนการสร้างฐานข้อมูลวิทยากรและแหล่งเรียนรู้ที่มีคุณภาพ

5. **การสร้างระบบติดตามและรายงานผล** ควรมีระบบติดตามผลการอบรมในระดับครู สถานศึกษา และเขตพื้นที่การศึกษา โดยใช้ทั้งรายงานเชิงตัวเลขและกรณีตัวอย่างเชิงคุณภาพ เพื่อสะท้อนผลลัพธ์ของการพัฒนาครูต่อคุณภาพผู้เรียน

6. **การบูรณาการนโยบายกับการปฏิบัติจริง** นโยบายด้านการพัฒนาครูควรถูกแปลงไปสู่การปฏิบัติที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน โดยให้ความยืดหยุ่นในการปรับใช้ตามสภาพจริง แต่ยังคงยึดหลักมาตรฐานกลาง

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *การกระจายอำนาจการศึกษาสู่ท้องถิ่น*. <https://www.moe.go.th//การกระจายอำนาจการศึกษา/>
- กระทรวงศึกษาธิการ 360 องค์. (2567). *นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. <https://moe360.blog/2023/01/04/policy-and-focus-moe-fiscal-year-2024/>

- ทิศนา ขัมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 26). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัชรเดช เกียรติชานน. (2565). ยุทธศาสตร์ชาติกับนโยบายพัฒนาประเทศ. วารสารสังคมศาสตร์ เพื่อพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 6(4), 319-326. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/soc-rmu/article/view/256795>
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2560, 20 พฤศจิกายน). ชั่วโหมง การปฏิบัติงานและการประเมินผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการครูเพื่อขอมี และเลื่อนวิทยฐานะตามหลักเกณฑ์ใหม่ (ว 21/2560). https://otepc.go.th/th/content_page/item/1993-20-11-60.html
- _____. (2564). ว21/2564 ภาระงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู ผู้บริหารสถานศึกษา ตำแหน่งศึกษานิเทศก์และตำแหน่งผู้บริหารการศึกษา. https://otepc.go.th/th/content_page/item/3474-2021-08-30-11-22-42.html
- _____. (2566). ว18/2566 หลักเกณฑ์และวิธีการย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ตำแหน่งครู สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. <https://otepc.go.th/th/announcement/circular-letter/item/4466-18-2566.htm>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2024). แผนพัฒนาบุคลากร (HRD Plan) สำนักงานปลัดกระทรวง ศึกษาธิการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ฉบับปรับปรุงตามงบประมาณที่ได้รับจัดสรร). <https://ops.moe.go.th/wp-content/uploads/2024/11/แผนพัฒนาบุคลากรของสป.ปี 67.pdf>
- หอสมุดคุรุสภา. (ม.ป.ป.). การนิเทศการศึกษา. <https://elibrary.ksp.or.th/index.php?lv=cmspage&pageid=4&idarticle=185>.
- Academy of Singapore Teachers. (2024). *Teacher Growth Model Engagement During the School Staff Developers Induction 2024*. https://academyofsingaporeteachers.moe.edu.sg/files/SSD_Induction_Feb2024.pdf
- EEF. (2022). *Skills Future for Educators: A Professional Development Roadmap for Teachers in Singapore*. <https://en.eef.or.th/2023/03/01/skillsfuture-for-Educators-a-professional-development-roadmap-for-Teachers-in-Singapore/>

- Égert, Maisonneuve, Turner, & OECD. (2022). *A New Aggregate Measure of Human Capital: Linking Education Policies to Productivity Through PISA and PIAAC scores*. <https://oecdecoscopeblog/2022/04/21/a-new-aggregate-measure-of-human-capital-linking-education-policies-to-productivity-through-pisa-and-piaac-scores/>
- Juma, N. (2024). *Crafting a Professional Profile for an Educator*. <https://www.linkedin.com/pulse/crafting-professional-profile-educator-juma-nyamori-npqh-dnqyf>
- NCEE. (2020). *Legislative International Education Study Group*. <https://documents.ncsl.org/wwwncsl/Education/Study-Group/7.SingaporeCareerLadderSummaryNCEE.pdf>
- _____. (2024). *Key Stage 2 Teacher Assessment Guidance 2025*. <https://www.gov.uk/government/publications/key-stage-2-teacher-assessment-guidance/key-stage-2-teacher-assessment-guidance>.
- NIE. & NTU. (2023). *Professional Learning Catalogue*. https://www.ntu.edu.sg/docs/nielibraries/gpl-documents/gpl-brochures/gpl-professional-development-pd-catalogue-brochure.pdf?sfvrsn=7cbdd3be_3
- OECD (2024). *Trends Shaping Education 2024: Adapting Education Systems for Uncertain Future*. OECD Publishing. <https://doi.org/10.1787/education-trends-2024>
- Ratanasiripong, P., Ratanasiripong, N. T., Nungdanjark, Thongthammarat & Toyama. (2022). Mental Health and Burnout Among Teachers in Thailand. *Journal Health Research*, 36(3), 404-416. <https://doi.org/10.1108/JHR-05-2020-0181>
- Science Centre. (2024). *Professional Development*. <https://www.sscglobal.com.sg/professional-development/>. SEAB. (2024). SEAB-Singapore Examinations and Assessment Board. <https://www.seab.gov.sg/>
- Tan & Ng. (2023). Reflections on the Teacher Education Model for the Twenty-First Century (TE21) and V3SK: Legacy and Lessons. *Educational Research for Policy and Practice*, 23(3), 371-379. <https://link.springer.com/article/10.1007/s10671-023-09361-4>
- UN. (2024). *UN List of Least Developed Countries*. <https://unctad.org/topic/least-developed-countries/list>

บทความวิจัย

คุรุสภา

คุรุสภาวิทยากรย์ JOURNAL OF TEACHER PROFESSIONAL DEVELOPMENT

ปีที่ 6 ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม 2568

การศึกษาทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์
ในการสร้างผลงานศิลปะโดยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) จังหวัดตรัง

ทิพย์ธิดา นพคุณ และจิรุตม์ อารมย์ชื่น*

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2/4 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 35 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต 2) แบบประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว และ 3) แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test Dependent)

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต มีทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ หลังจัดการเรียนรู้สูงกว่าก่อนจัดการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการวาดภาพและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนสามารถถ่ายทอดเรื่องราวผ่านภาพวาดได้ดีขึ้น มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการออกแบบผลงานศิลปะมากขึ้น

คำสำคัญ: ทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว; ความคิดสร้างสรรค์; การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

A Study of Drawing Storytelling and Creative Thinking Skills in Art
Production through the Herbartian Teaching Method for Second-Year
Secondary School Students at Thesaban 2 School (Wat Kaphang Surin) Trang

Tiptida Nopakun and Jeerut Aromchuen*

*Faculty of Education, Thaksin University, Mueang District,
Songkhla Province 90000, Thailand*

Abstract

This research article aims to compare storytelling drawing skills and creativity in creating artworks before and after the Herbartian teaching method for second-year secondary school students at Thesaban 2 School (Wat Kaphang Surin). The sample group consisted of 35 students from Class 2/4 at Thesaban 2 School (Wat Kaphang Surin), Mueang District, Trang Province, selected through cluster random sampling. The research tools used were 1) Herbartian teaching method lesson plans, 2) the assessment of drawing storytelling skills, and 3) the assessment of creative thinking in visual arts production. The statistical methods used for data analysis included the arithmetic mean, standard deviation, and dependent t-test.

The research findings revealed that the students who received instruction through the Herbartian teaching method showed significantly higher drawing storytelling skills and creative thinking in visual arts production after learning compared to before learning, with statistical significance at the .05 level. As a result, this indicates that the Herbartian teaching method was effective in enhancing students' drawing and creative thinking skills in order that the students were better able to convey stories through drawings and showed greater creativity in designing art works.

Keywords: Drawing Storytelling Skills; Creative Thinking; Herbartian Teaching Method

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การใช้ภาพเพื่อเล่าเรื่อง (Visual Storytelling) กลายเป็นเครื่องมือสำคัญในการสื่อสารข้อมูลและความรู้สึกอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาทักษะนี้จึงมีความสำคัญสำหรับนักเรียน โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่นักเรียนกำลังพัฒนาทักษะการคิดสร้างสรรค์และการสื่อสารผ่านสื่อหลากหลายรูปแบบ การฝึกฝนการเล่าเรื่องผ่านภาพช่วยกระตุ้นจินตนาการและการคิดเชิงสร้างสรรค์ อันเป็นพื้นฐานสำคัญสำหรับการเรียนรู้ (Eisner, 2002; Lowenfeld & Brittain, 1987) อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนศิลปะในหลายโรงเรียนยังคงเน้นเพียงการฝึกทักษะเชิงเทคนิคหรือการทำซ้ำตามแบบ ส่งผลให้นักเรียนขาดโอกาสในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และการถ่ายทอดความหมายอย่างมีประสิทธิภาพ การส่งเสริมให้นักเรียนได้สร้างผลงานศิลปะที่สะท้อนความคิดและจินตนาการของตนเองจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ครูควรคำนึงถึง เพื่อพัฒนาทั้งทักษะศิลปะและความคิดสร้างสรรค์ในตัวนักเรียน (Winner et al., 2013)

สำหรับประเทศไทย การจัดการเรียนการสอนศิลปะยังคงเผชิญความท้าทาย เช่น การขาดแคลนแผนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และทรัพยากรที่เพียงพอ รวมถึงข้อจำกัดของครูผู้สอนที่อาจไม่สามารถนำกระบวนการเรียนการสอนเชิงสร้างสรรค์มาใช้ได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การใช้กระบวนการสอนแบบแฮร์บาร์ตในชั้นเรียนศิลปะจึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจสำหรับการพัฒนาทักษะและความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนไทย จากการศึกษาของ Bartlett (2019) พบว่ากระบวนการแฮร์บาร์ตช่วยให้นักเรียนพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในวิชาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ เช่น ศิลปะ การนำกระบวนการนี้มาช่วยให้นักเรียนสามารถสร้างผลงานที่สื่อความหมายและเล่าเรื่องราวได้อย่างชัดเจน ทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว เหตุการณ์ หรือความคิดผ่านการใช้ภาพวาด เป็นการสื่อสารด้วยภาพที่สามารถสร้างความเข้าใจและความรู้สึกได้โดยตรงโดยไม่จำเป็นต้องใช้คำพูดมากมาย ศิลปะประเภทนี้สามารถสะท้อนวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และความเชื่อในสังคมได้อย่างชัดเจน (สุจิตรา วงศ์ชัย, 2563)

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) การวิจัยนี้คาดว่าจะช่วยยกระดับการเรียนการสอนศิลปะในโรงเรียนพร้อมเสริมสร้างความสามารถในการสื่อสารผ่านงานศิลปะ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์)
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์)

นิยามศัพท์เฉพาะ

ทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว หมายถึง ความสามารถในการสร้างสรรค์งานศิลปะที่สื่อความหมายหรือเล่าเรื่องราวผ่านองค์ประกอบของภาพ เช่น ตัวละคร ฉาก และอารมณ์ เพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึก หรือข้อมูลอย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ

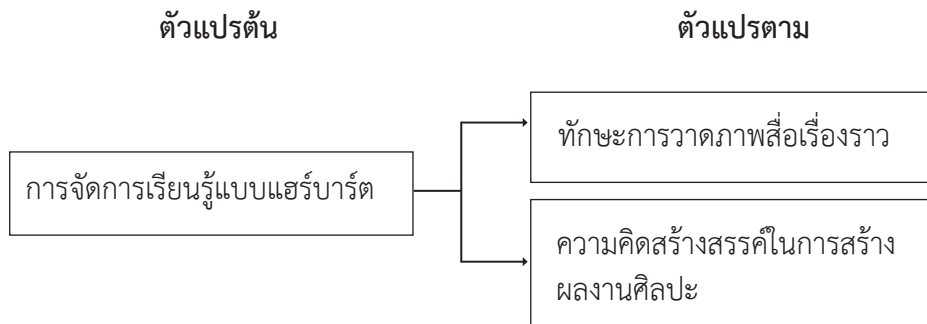
ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ หมายถึง ความสามารถในการคิดอย่างริเริ่มสิ่งใหม่และพัฒนาวิธีแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ผ่านการใช้เครื่องมือและเทคนิคในการสร้างภาพเพื่อสื่อความหมายหรือแสดงความคิด ผ่านองค์ประกอบของศิลปะ เช่น เส้น สี และองค์ประกอบภาพ

การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต หมายถึง กระบวนการพัฒนาผู้เรียนด้วยการบูรณาการความสนใจใฝ่รู้ของผู้เรียนกับสาระการเรียนรู้ซึ่งมีขั้นตอน 5 ขั้น ดังนี้ 1) ขั้นเตรียม เป็นขั้นเร้าให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ 2) ขั้นสอน เป็นขั้นที่ผู้สอนเชื่อมโยงความสนใจเข้าสู่บทเรียน 3) ขั้นสัมพันธ์หรือทบทวน เปรียบเทียบเป็นขั้นที่ผู้เรียนและผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้ 4) ขั้นตั้งกฎหรือข้อสรุป เป็นขั้นที่ผู้เรียนตกตะกอนความคิด และ 5) ขั้นนำไปใช้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำแนวคิดไปสร้างสรรค์ผลงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การพัฒนาทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) เป็นการวิจัยทดลองเบื้องต้น (Pre-Experimental Research) ใช้แบบแผนการวิจัยแบบศึกษากลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One-Group Pretest-Posttest Design) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากร

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 4 ห้อง รวมจำนวน 126 คน โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) อำเภอเมือง จังหวัดตรัง

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 1 ห้อง ได้แก่ นักเรียนห้อง 2/4 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) อำเภอเมือง จังหวัดตรัง จำนวน 36 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบกลุ่ม (Cluster Random) ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน เนื่องจากเป็นนักเรียนที่มีทักษะและความสามารถทางศิลปะที่ใกล้เคียงกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต จำนวน 5 แผน แผนละ 1 คาบ รวมทั้งสิ้น 5 คาบ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาทฤษฎี หลักการ และแนวคิดในการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ และเสนอต่อครูพี่เลี้ยงและอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ หลังจากนั้นนำไปตรวจสอบความเหมาะสมในด้านเนื้อหา ความถูกต้องของภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องกับตัวชี้วัด ความเหมาะสมของกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ เวลาในการจัดกิจกรรม และวิธีการวัดและประเมินผลกับผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และปรับปรุงตามคำแนะนำ

2. แบบประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว ซึ่งพัฒนาจากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว และสร้างแบบประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว นำแบบประเมินไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.72 จากนั้น ปรับปรุงตามข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

3. แบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ ศึกษาเอกสาร งานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความคิดสร้างสรรค์ และสร้างแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้าง ผลงานทัศนศิลป์ นำแบบวัดไปตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน โดยมีค่าดัชนี ความสอดคล้อง 0.78 จากนั้นปรับปรุงตามข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โดยเก็บรวบรวมข้อมูล กับกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต จำนวน 5 แผน ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บรวบรวม ข้อมูล ดังนี้

1. ชี้แจงวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการสอนแบบแฮร์บาร์ต (Herbartian Method) เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์การวาดภาพสื่อความหมายในการสร้างผลงาน ศิลปะเพื่อให้นักเรียนเข้าใจและปฏิบัติได้ถูกต้อง

2. ก่อนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ ในการสร้างงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ด้วยแบบประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้าง ผลงานทัศนศิลป์

3. ผู้วิจัยเริ่มทดลองใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต ตามลำดับขั้นตอน 5 ขั้นตอน คือ

- 1) ขั้นเตรียมความพร้อม ผู้สอนทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจโดยยกตัวอย่างภาพการสร้างสรรค์ผลงาน ทางทัศนศิลป์ในชุมชน
- 2) ขั้นสอน ผู้สอนเชื่อมโยงความสนใจจากภาพตัวอย่างเข้าสู่บทเรียน
- 3) ขั้นสัมพันธ์หรือทบทวนเปรียบเทียบ ผู้เรียนและผู้สอนเชื่อมโยงเนื้อหาการเรียนรู้ผ่านภาพตัวอย่าง
- 4) ขั้นตั้งกฎหรือข้อสรุป ผู้เรียนตกตะกอนความคิดโดยสรุปหลักการสำคัญของการสร้างสรรค์งานทัศนศิลป์
- และ 5) ขั้นนำไปใช้ ผู้เรียนนำแนวคิดไปสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ และผู้สอนประเมินผลงานสร้างสรรค์

4. ภายหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้เสร็จสิ้น ผู้วิจัยประเมินผลทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว และความคิดสร้างสรรค์ในสร้างงานศิลปะการหลังเรียนด้วยแบบประเมินทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราว และแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับคะแนน ก่อนเรียน

5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐานในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD)
2. ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ด้วยการหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity: IOC)
3. ทดสอบสมมติฐาน ด้วยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent Sample)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยเรื่อง การศึกษาทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) มีดังนี้

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

ผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตแล้วนำมาทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent) แสดงได้ดังตาราง 1

ตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

ทักษะการวาดภาพ สื่อความหมาย	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	35	50	36.17	2.45	21.92*	0.000
หลังเรียน			44.31	2.40		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 1 ผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต พบว่า ทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 36.17 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.45 และหลังเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.31 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.40 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน พบว่า นักเรียนมีระดับทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

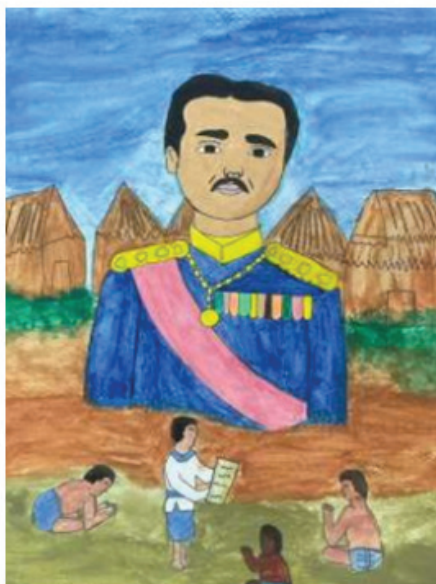
ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตแล้วนำมาทดสอบสมมติฐานด้วยการทดสอบค่าที (t-test for Dependent) แสดงได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต

ความคิดสร้างสรรค์	N	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t	sig
ก่อนเรียน	35	50	38.71	2.68	20.92*	0.000
หลังเรียน			44.53	2.08		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางผลการเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 38.71 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.68 และหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 44.53 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.08 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกัน พบว่า นักเรียนมีระดับความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะหลังเรียนสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลงานก่อนการจัดการเรียนรู้

ผลงานหลังการจัดการเรียนรู้

ภาพ 2 ตัวอย่างผลงานของนักเรียนก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้

อภิปรายผล

จากผลการเปรียบเทียบทักษะการวาดภาพสื่อเรื่องราวและความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานศิลปะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเทศบาล 2 (วัดกะพังสุรินทร์) ก่อนและหลังเรียนด้วยการจัดการเรียนรู้ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ต พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ต ได้ส่งเสริมทักษะการวาดภาพ เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้รับรู้ เรียนรู้ กระบวนการและขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ พร้อมทั้งสะท้อนความคิดและอารมณ์ผ่านองค์ประกอบศิลป์และทัศนธาตุ การเรียนรู้นี้ช่วยกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมการสื่อสารและสืบสานวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ไทยผ่านการวาดภาพ นักเรียนสามารถเข้าใจและซึมซับเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ไทยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งยังพัฒนาทัศนคติที่ดีต่อศิลปะ กล้าแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ และตระหนักถึงคุณค่าของประวัติศาสตร์ไทยผ่านกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานอย่างมีความหมาย เป็นไปตามผลการศึกษาของ อังศุมาลิน พฤษชัยนิมิต (2561) และ เจษฎากร ตันตราจิน (2562) ที่ได้กล่าวว่า การส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ จำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้รับรู้อารมณ์ ความรู้สึก รวมไปถึงการได้ลองเชื่อมโยงความคิด การทดสอบความคิดสู่การกระทำเพื่อพิสูจน์ถึงความเป็นไปได้ของความคิดนั้น ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งสามารถกระตุ้นจินตนาการและความคิดริเริ่มที่จะส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (Torrance, 1974) นอกจากนั้น การถ่ายทอดเรื่องราวและมวลประสบการณ์ของผู้เรียนที่ถูกสร้างสรรค์ขึ้นเป็นงานทัศนศิลป์ที่สื่อเรื่องราวจากแหล่งการเรียนรู้หรือสื่อ จะช่วยให้เกิดทักษะและความสามารถผ่านการลงมือปฏิบัติซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการเรียนรู้โดยการปฏิบัติของ Kolb (1984) ที่ได้ระบุว่า การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเกิดขึ้นเมื่อผู้เรียนมีโอกาสนเรียนรู้ผ่านการลงมือทำและสะท้อนผล ทั้งนี้ การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตถูกออกแบบและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะในการปฏิบัติภายหลังจากการกระตุ้นความคิดจนตั้งเป็นข้อสรุปของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ สมฤดี แจ่มขาว (2561) ซึ่งกล่าวถึง การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ตไว้ว่า เป็นการจัดการเรียนที่ต้องอาศัยความสนใจในการเรียนรู้ก่อน แล้วจึงเข้าสู่ขั้นตอนของการสอนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น การจัดการเรียนรู้แบบแอร์บาร์ต ส่งเสริมการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ให้กับนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ นักเรียนได้เปิดกว้างทางความคิด สามารถปฏิบัติได้อย่างหลากหลาย และมีผลงานที่มีคุณภาพอย่างประจักษ์ กล้าสร้างสรรค์ โดยประยุกต์ใช้เทคนิค รูปแบบการสร้างสรรค์งานหลากหลายอย่างเข้าด้วยกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้สอนควรเปิดโอกาส และกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตกตะกอนความคิดเพื่อหาข้อสรุป ซึ่งเป็นไปตามขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบแฮร์บาร์ตก่อนที่จะให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์งานทัศนศิลป์อยู่เสมอ เนื่องจากการลงมือในขั้นตอนการปฏิบัติจำเป็นต้องมีการวางแผนการปฏิบัติที่หลากหลายและซับซ้อน

1.2 ผู้สอนควรมีการแลกเปลี่ยนความหมายของผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียนทุกครั้ง ก่อนการประเมินด้วยแบบประเมินความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างผลงานทัศนศิลป์ซึ่งจะช่วยสร้างความเข้าใจในผลงานสร้างสรรค์ของผู้เรียนได้ถูกต้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ผู้สอนควรใช้การจัดการเรียนรู้แฮร์บาร์ตกับสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อพัฒนาความคิดสร้างสรรค์หรือเสริมสร้างกระบวนการคิดสำหรับผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาขึ้นไป

2.2 หากผู้สอนใช้การจัดการเรียนรู้แฮร์บาร์ตควรออกแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่มีความกระชับ เข้าใจได้ง่ายเพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาในการสรุปประเด็นและลงมือปฏิบัติได้เพิ่มขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เจษฎากร ตันตราจิน. (2562). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์วิชาทัศนศิลป์ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. <https://libdoc.dpu.ac.th/thesis/Jadsadakorn.Tun.pdf>
- สมฤดี แจ่มขาว. (2561). *ผลการใช้วิธีสอนแฮร์บาร์ตที่มีต่อมโนทัศน์และการประยุกต์ใช้ความรู้เศรษฐศาสตร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร. <http://ithesis-ir.su.ac.th/dspace/bitstream/123456789/2282/1/57262322.pdf>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พรินทติ้งกราฟฟิค จำกัด.
- สุจิตรา วงศ์ชัย. (2563). *ศิลปะไทยกับวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อังศุมาลิน พฤษชัยนิมิต. (2561). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนทัศนศิลป์ด้วยกระบวนการคิดสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. นครศรีธรรมราช: โรงเรียนมัธยมเทศบาลวัดท่าแพ. <https://thms.tungsong.com/PA12561.pdf>

- Bartlett, C. (2019). *Using Constructivist Grounded Theory Methods to Explore Reformers' Experiences of Scaling-Up Education Reform*. Paper Presented at the 2019 International Institute of Qualitative Methods Conference, Hilton Hotel Brisbane, May 1-3.
- Eisner, E. W. (2002). *The Arts and the Creation of Mind*. New Haven: Yale University Press.
- Kolb, D. A. (1984). *Experiential Learning: Experience as the Source of Learning and Development*. NJ: Prentice Hall. <http://academic.regis.edu/ed205/Kolb.pdf>
- Lowenfeld, V., & Brittain, W. L. (1987). *Creative and Mental Growth* (4th ed.). New York: The Macmillan Company.
- Torrance, E. P. (1974). *The Torrance Tests of Creative Thinking: Norms-Technical Manual*. NJ: Personal Press.
- Winner, E., Goldstein, T. R., & Vincent-Lancrin, S. (2013). *Art for Art's Sake? The Impact of Arts Education*. Paris: OECD Publishing.

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

จักรณรงค์ อินพหล^{1*} ณิชามูล พ่วงใส² และพีระวัฒน์ วิบูลย์กุล³

^{1*}โรงเรียนวัดกัลป์พฤกษ์ อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชร 62000

^{**}นักวิชาการอิสระ

^{***}โรงเรียนบางมูลนากภูมิวิทยาคม อำเภอบางมูลนาก จังหวัดพิจิตร 66120

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 2 ห้อง ห้องละ 40 คน รวม 80 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบวัดความเพลิตเพลินในการอ่าน แบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโต และแบบวัดความฉลาดรู้การอ่าน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนอยู่ในระดับมาก ($M=39.46$, $S.D.=4.003$) 2) ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน คือ ความเพลิตเพลินในการอ่านและกรอบความคิดแบบเติบโต โดยที่ปัจจัยทั้งสองนี้ร่วมกันทำนายความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนได้ 30.9%

คำสำคัญ: ความฉลาดรู้การอ่าน; ความเพลิตเพลินในการอ่าน; กรอบความคิดแบบเติบโต

Factors Related to Reading Literacy of Grade 9 Students in Schools under The Secondary Educational Service Area Office Phichit

Chaknarong Inphahon^{1*} Nichaboon Phuangsaï² and Peerawat Wiboonkul³

**Watkanlapapruek School, Mueang District, Province Kamphaengphet 62000, Thailand*

***Independent Scholar*

****Bang Mun Nak Phoomiwittayakhom School, Bang Mun Nak District,
Phichit Province 66120, Thailand*

Abstract

This research aims to examine the factors associated with students' reading literacy. The sample consisted of 80 Grade 9 students from a large secondary school in the Phichit Secondary Educational Service Area Office during the first semester of the 2024 academic year. Two classrooms, each with 40 students, were selected through simple random sampling, using the classroom as the sampling unit. The research instruments included a reading enjoyment scale, a growth mindset scale, and a reading literacy assessment. Statistical analyses included mean, percentage, frequency, standard deviation, and Causal Relationship Analysis by using Multiple Regression Analysis.

The research findings revealed that: The level of students' reading literacy was high ($M=39.46$, $S.D.=4.003$). The factors associated with students' reading literacy were reading enjoyment and a growth mindset, both could predicted students' reading literacy at 30.9%.

Keywords: Reading Literacy; Reading for Enjoyment; Growth Mindset

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันโลกและเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและสารสนเทศได้อย่างสะดวก ทำให้ประเทศต่าง ๆ ตื่นตัวและปรับเปลี่ยนนโยบายให้รองรับกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวเพื่อให้ดำรงอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างมั่นคงและเหมาะสม อีกทั้ง วิวัฒนาการความก้าวหน้าเหล่านี้ส่งผลให้คนในสังคมต้องปรับเปลี่ยนวิถีชีวิตให้ทันต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เพื่อการดำรงตนได้อย่างเป็นสุข ดังนั้นการสร้างความพร้อมให้แก่คนในสังคมโดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ในวัยเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถปรับตัวได้ทันต่อกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกและเป็นการกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

เครือข่ายองค์กรความร่วมมือเพื่อทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership for 21st Century Skills) เป็นองค์กรที่ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 2002 ในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมการพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในยุคศตวรรษที่ 21 จึงได้พัฒนารอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เป็นการผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญและความรู้เท่าทันด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถประสบความสำเร็จในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านการงานและการดำเนินชีวิต โดยประกอบด้วยทักษะสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ 1) ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม 2) ทักษะสารสนเทศ สื่อ และเทคโนโลยี และ 3) ทักษะชีวิตและการประกอบอาชีพ (Partnership for 21st Century Skills, 2009)

อย่างไรก็ตาม การที่จะพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพได้จำเป็นต้องพัฒนาทักษะที่เป็นสมรรถนะพื้นฐานก่อน คือ ความฉลาดรู้การอ่าน (Reading Literacy) เนื่องจากความฉลาดรู้การอ่านไม่ได้หมายถึงเพียงแค่การอ่านออกและบอกความหมายของคำตามตัวอักษรเท่านั้น แต่ยังสามารถเข้าใจสาระของสิ่งที่ได้อ่าน สามารถตีความความหมายของข้อความที่ได้อ่านและประเมิน คติวิเคราะห์ ย้อนกลับไปถึงจุดมุ่งหมายของการเขียนได้ว่า ต้องการจะส่งสารอะไรให้แก่ผู้อ่าน (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.), 2564; สุนีย์ คล้ายนิล, 2547) ความฉลาดรู้การอ่านจึงเป็นสมรรถนะสำคัญในการเรียนรู้เพื่อให้ทันกับยุคสมัยที่ทำให้บุคคลมีความรู้ด้านการอ่านอย่างแตกฉาน สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตอบสนองกับสังคมในปัจจุบันได้เป็นอย่างดี ความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียนจะเกิดขึ้นได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยหลายประการ เช่น การช่วยเหลือและสนับสนุนของผู้ปกครอง บทบาทของครูผู้สอนในการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจในการอ่าน และการลดการกลั่นแกล้งในโรงเรียน (ชาคริสต์ ยิบพิทกุล และคณะ, 2566) ทั้งนี้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า ความเพลิดเพลันในการอ่านที่เป็นกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านของนักเรียนและกรอบความคิดแบบเติบโตที่เป็นกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

ด้านคุณสมบัติภายในส่งผลต่อคะแนนความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนไทยมากที่สุด (สสวท., 2564) โดยความเพลิดเพลินในการอ่านมีส่วนสำคัญในการส่งเสริมการเรียนรู้และมีส่วนช่วยทำให้ความสามารถในการอ่านสูงขึ้น (The Education State, 2023) ขณะที่การมีกรอบความคิดเติบโตจะทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ บุคคลที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจึงเป็นคนที่ชอบความท้าทาย กระตือรือร้นในการเรียนรู้ มีความมุมานะที่จะแก้ไขปัญหา ไม่ท้อถอยหรือกลัวความล้มเหลว และมีความคิดสร้างสรรค์ (สสวท., 2565; Dweck, 2006) ดังนั้นความเพลิดเพลินในการอ่านและกรอบความคิดแบบเติบโตจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน

ผลการศึกษาปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้การอ่านข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งตัวแปรที่จะศึกษาได้แก่ ความเพลิดเพลินในการอ่านและกรอบความคิดแบบเติบโต โดยการวิจัยครั้งนี้จะวิเคราะห์ให้เห็นถึงระดับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนก่อน แล้วจึงวิเคราะห์ว่า ปัจจัยทั้ง 2 ปัจจัยดังกล่าวจะส่งผลต่อความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนในบริบทของผู้วิจัยหรือไม่และส่งผลมากน้อยเพียงใดเพื่อเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหาร ครูผู้สอน ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียนต่อไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่าน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร

นิยามศัพท์เฉพาะ

ความเพลิดเพลินในการอ่าน หมายถึง ความพึงพอใจส่วนบุคคลในการเลือกอ่านอย่างอิสระตามโอกาส เวลา และวิธีการอ่านที่เลือกด้วยตนเอง สามารถวัดจากแบบวัดความเพลิดเพลินในการอ่านที่สังเคราะห์จากดัชนีวัดความเพลิดเพลินในการอ่านของ สสวท. (2564) ความเพลิดเพลินในการอ่านจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การเลือกเรื่องที่จะอ่านอย่างอิสระ หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนในการเลือกเรื่องที่จะอ่านอย่างหลากหลายประเภทตามความสนใจ
2. การใช้เวลากับการอ่านและการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน หมายถึง การใช้เวลาในการอ่านของนักเรียนมากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน และใช้เวลามากกว่าสัปดาห์ละ 5 วันในการอ่านและการสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน โดยไม่จำกัดสถานที่
3. การใช้กลวิธีในการอ่านตามความสนใจ หมายถึง การใช้กลวิธีที่เหมาะสมกับตนเองในการอ่านเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การอ่านตามที่กำหนดไว้

กรอบความคิดแบบเติบโต หมายถึง ความคิดของความเชื่อที่ว่าความสามารถของบุคคลเปลี่ยนแปลงได้ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง สามารถวัดจากแบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตที่สังเคราะห์จากลักษณะของผู้มีกรอบความคิดแบบเติบโตของ Dweck (2006) กรอบความคิดแบบเติบโตจำแนกเป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

1. การใช้เวลาเพื่อพัฒนาตนเอง หมายถึง การใช้เวลาในการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ โดยการแสวงหาแนวทางพัฒนาตนเองในวิธีการต่าง ๆ
2. ความพยายามอย่างเต็มที่ในการใช้กระบวนการพัฒนาตนเองเพื่อการเปลี่ยนแปลง หมายถึง พฤติกรรมของนักเรียนที่เต็มใจใช้กระบวนการพัฒนาตนเองมาเปลี่ยนแปลงตนเองอย่างไม่ย่อท้อ
3. ตื่นเต้นศรัทธาเชิงบวกจากภายใน หมายถึง ศรัทธาภายในของตนเองในการมองโลกแง่บวก โดยเชื่อมั่นว่า ตนเองสามารถพัฒนาความคิดและความสามารถได้

ความฉลาดรู้การอ่าน หมายถึง ความสามารถในการทำความเข้าใจบทอ่าน การนำผลการอ่านไปใช้ตามวัตถุประสงค์ของการอ่านภายใต้สถานการณ์และบทอ่านที่มีความหลากหลาย ตลอดจนการมีความผูกพันกับการอ่าน เพื่อพัฒนาความรู้ ศักยภาพ และการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สามารถวัดจากแบบวัดความฉลาดรู้การอ่านที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ ได้แก่

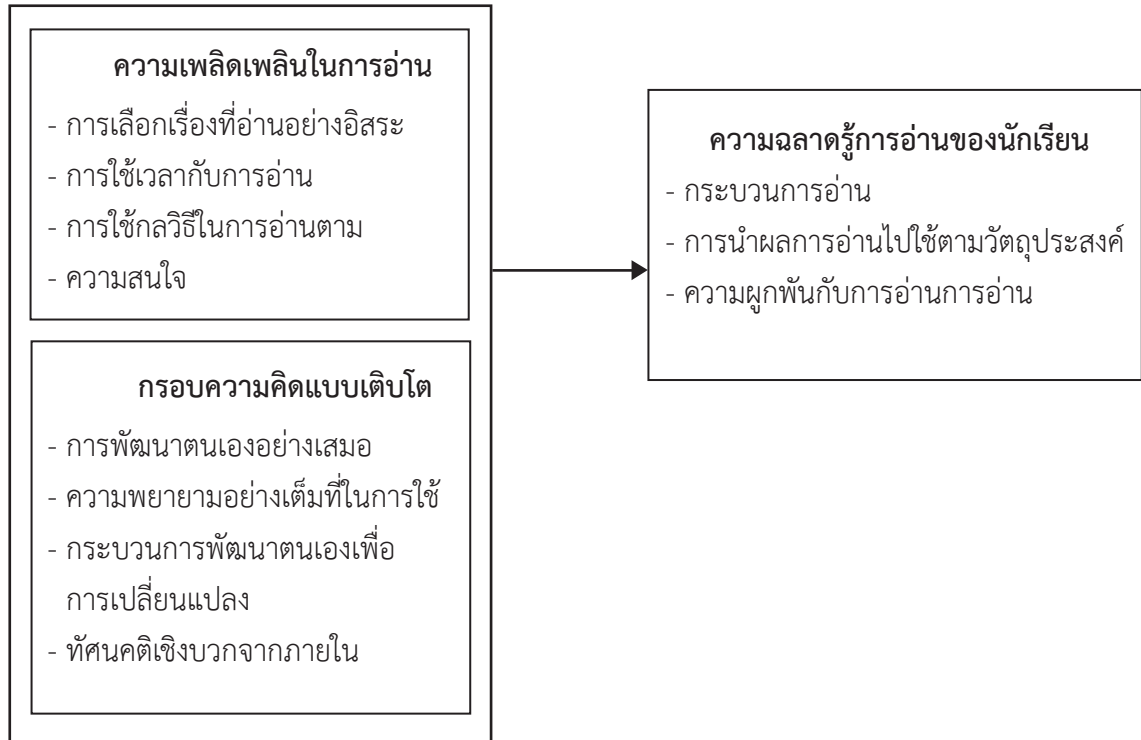
1. กระบวนการอ่าน หมายถึง การค้นหารายละเอียดของบทอ่าน จับใจความสำคัญ ระบุจุดประสงค์ของผู้เขียน เชื่อมโยงสาระจากส่วนต่าง ๆ ของบทอ่านเพื่อนำไปสู่การสรุปและตีความ แสดงความคิดเห็นต่อบทอ่าน รวมทั้งพิจารณาความน่าเชื่อถือและคุณค่าของบทอ่านได้อย่างเหมาะสมและมีเหตุผล
2. การนำผลการอ่านไปใช้ หมายถึง การเสนอแนวทางใช้สิ่งที่อ่านให้เป็นประโยชน์ ตลอดจนการเลือกใช้บทอ่านที่มีอยู่อย่างหลากหลายประเภทให้เหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การอ่าน
3. ความผูกพันกับการอ่าน หมายถึง พฤติกรรมหรือการปฏิบัติลักษณะทางอารมณ์หรือความรู้สึกขณะปฏิบัติกิจกรรมการอ่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่าน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร เป็นการวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ (Correlational Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน

กรอบแนวคิด

จากการศึกษาทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร จำนวนประชากร คือ 350 คน

ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษแห่งหนึ่งในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างจากการใช้สูตร Yamane ที่ระดับความคลาดเคลื่อน ร้อยละ 10 จากจำนวนประชากร จึงได้จำนวนตัวอย่าง 77.78 ซึ่งผู้วิจัยได้ตัวอย่างมาจากการสุ่มอย่างง่าย โดยใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยสุ่ม แต่เนื่องจากห้องเรียนแต่ละห้องมีนักเรียนจำนวนห้องละ 40 คน ผู้วิจัยจึงใช้จำนวน 2 ห้อง ได้ตัวอย่างรวม 80 คน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพิจิตร ผู้วิจัยแบ่งระยะการวิจัยเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ระยะก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นระยะในการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษา และสร้างเครื่องมือวิจัย 2) ระยะการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นระยะการเลือกประชากรและตัวอย่าง อีกทั้งเก็บข้อมูลกับตัวอย่าง และ 3) ระยะหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นระยะการใช้ข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ข้อมูล และรายงานผลวิจัย

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 เครื่องมือ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบวัดความเพลิดเพลินในการอ่านเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ สันเคราะห์จากดัชนีวัดความเพลิดเพลินในการอ่านของสสวท. (2564) นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายตามเกณฑ์ของ อำนวย เลิศขยันดี (2545) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ย (Cronbach's Alpha) 0.88 และความเที่ยง (Content Validity) 0.92

2. แบบวัดกรอบความคิดแบบเติบโตเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ สันเคราะห์จากลักษณะของผู้มีกรอบความคิดแบบเติบโตของ Dweck (2006) โดยปรับข้อคำถามให้วัดการมีกรอบความคิดแบบเติบโตที่เกี่ยวกับการอ่าน นำมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แปลความหมายตามเกณฑ์ของ อำนวย เลิศขยันดี (2545) โดยมีค่าความเชื่อมั่นเฉลี่ย 0.86 และความเที่ยง 0.87

3. แบบวัดความฉลาดรู้การอ่าน ประกอบด้วย 1) แบบสอบความฉลาดรู้การอ่าน สำหรับการวัดกระบวนการอ่านและการนำผลการอ่านไปใช้ ซึ่งมี 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบทดสอบจับคู่สถานการณ์ที่กำหนดให้กับแหล่งข้อมูลจากการอ่านที่เหมาะสม จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบ จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็ม 20 คะแนน รวม 30 คะแนน และ 2) แบบวัดความผูกพันกับการอ่าน เป็นแบบเลือกตอบจากตัวเลือก จำนวน 2 ข้อ ข้อละ 4 คะแนน รวม 8 คะแนน และมาตราประมาณค่า 6 ระดับ จำนวน 20 ข้อ รวม 12 คะแนน ซึ่งปรับจากแบบวัดความผูกพันกับการอ่าน สันติวัฒน์ จันทรไธ (2559) รวมเป็น 20 คะแนน คะแนนของทั้งแบบสอบความฉลาดรู้การอ่านและแบบวัดความผูกพันกับการอ่านรวม 50 คะแนน โดยมีอำนาจจำแนกในตอนต้นที่ 1 และตอนที่ 2 ในระดับดีมาก ($r_1=0.46$, $r=0.51$)

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ตอน คือ วิเคราะห์ระดับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยการวิเคราะห์ระดับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการสรุปข้อมูลตัวแปรเดียว (Summarizing Univariate Data) และการหาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุ (Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน และตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีระดับความฉลาดรู้การอ่านอยู่ในระดับมาก ($M=39.46$, $S.D.=4.00$) ดังตาราง

ตาราง 1 คะแนนเฉลี่ยความฉลาดรู้การอ่าน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3

	<i>n</i>	Mean	S.D.
ความฉลาดรู้การอ่าน	80	39.46	4.00
ความเพลิดเพลินในการอ่าน	80	3.76	0.63
กรอบความคิดแบบเติบโต	80	3.73	0.63

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุ (Multiple Regression Analysis) พบว่าแบบจำลองการถดถอยที่ประกอบด้วยตัวแปรอิสระ ได้แก่ ความเพลิดเพลินในการอ่าน และกรอบความคิดแบบเติบโต สามารถทำนายความฉลาดรู้การอ่านได้อย่างมีนัยสำคัญ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุ (R) เท่ากับ .571 และมีค่า R Square = .327 แสดงว่า ตัวแปรอิสระทั้งสองสามารถอธิบายความแปรปรวนของความฉลาดรู้การอ่านได้ ร้อยละ 32.7 และเมื่อปรับค่าให้เหมาะสมตามจำนวนตัวแปรอิสระแล้ว (Adjusted R Square) อยู่ที่ .309 หรือกล่าวได้ว่า ความเพลิดเพลินในการอ่านและกรอบความคิดแบบเติบโตสามารถทำนายผลความฉลาดรู้การอ่านได้ร้อยละ 30.9 ดังตาราง

ตาราง 2 ผลการคัดเลือกตัวแปรพยากรณ์

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate
1	.571 ^a	.327	.309	3.32750

a. Predictors: (Constant), ความเพลิดเพลินในการอ่าน, กรอบความคิดเติบโต

เมื่อพิจารณาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านพบว่า ความเพลิดเพลินในการอ่านส่งผลต่อความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานสูงที่สุด ($\beta = .440$, $t = 4.511$, $p < .001$) กล่าวคือ หากค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ผ่านการแปลงมาตรฐานของตัวแปรอิสระและตัวแปรตามให้อยู่ในรูปค่า Z-score จะกล่าวได้ว่า เมื่อความเพลิดเพลินในการอ่านเพิ่มขึ้น 1 คะแนน ความฉลาดรู้การอ่านจะเพิ่มขึ้น .440 คะแนน

กรอบความคิดเติบโตสามารถทำนายความฉลาดรู้การอ่านได้โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ผ่านการแปลงมาตรฐานมีค่า .261 ($\beta = .261$, $t = 2.675$, $p = .009$) แม้อิทธิพลจะน้อยกว่าความเพลิดเพลินในการอ่าน แต่ยังคงมี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังตาราง

การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยที่ผ่านการแปลงมาตรฐาน (β) มีค่าเป็นบวก หมายความว่า ความเพลิดเพลินในการอ่านและกรอบความคิดเติบโตมีความสัมพันธ์เชิงบวกต่อความฉลาดรู้การอ่าน

ตาราง 3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่าน

Coefficients ^a						
Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		t	Sig.
	BStd.	Error	Beta			
Constant	22.860	2.791			8.190	<.001
ความเพลิดเพลินในการอ่าน	2.783	.617	.440	.440	4.511	<.001
กรอบความคิดเติบโต	1.652	.618	.261	.261	2.675	.009

a. Dependent Variable: ความฉลาดรู้การอ่าน

อภิปรายผล

ประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่สัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่าน ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในการวิจัยครั้งนี้จำแนกออกเป็น 2 ประเด็น ได้แก่ 1) ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน และ 2) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนรายละเอียดมีดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน

ผลการวิเคราะห์ระดับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีระดับความฉลาดรู้การอ่านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเพราะนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นได้รับการพัฒนาทักษะการอ่านในระดับหนึ่งจากการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องในระดับชั้นที่ผ่านมา รวมทั้งได้เรียนรู้กลยุทธ์การอ่าน เช่น การจับใจความสำคัญการวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของเรื่อง การประเมินคุณค่าของเรื่องที่อ่าน ทำให้สามารถเข้าใจเนื้อหาในระดับพื้นฐานและระดับที่ยากขึ้นได้ ตลอดจนโรงเรียนมีความพร้อมทั้งด้านบุคลากรและสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้จึงทำให้นักเรียนสามารถเข้าถึงทรัพยากรการอ่านได้อย่างหลากหลาย สอดคล้องกับแนวคิดของ Anderson (1985) ที่กล่าวว่า การพัฒนาความเชี่ยวชาญเกิดจากการฝึกฝนอย่างต่อเนื่องและสะสมความรู้ในลำดับที่เพิ่มขึ้น และสอดคล้องกับแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพสูงสุดเมื่อผู้เรียนได้รับการสนับสนุนหรือช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครองในระดับที่เหมาะสม นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับคุณภาพผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาภาคบังคับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้กำหนดคุณภาพผู้เรียนไว้ว่า ผู้เรียนต้องสามารถเข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย จับใจความสำคัญและรายละเอียดของสิ่งที่อ่าน แสดงความคิดเห็นและข้อโต้แย้งเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเขียนกรอบแนวคิด ผังความคิด ย่อความ เขียนรายงานจากสิ่งที่อ่านได้ วิเคราะห์ วิจัยอย่างมีเหตุผล สามารถลำดับความอย่างมีขั้นตอนและบอกความเป็นไปได้ของเรื่องที่อ่าน รวมทั้งประเมินความถูกต้องของข้อมูลที่ใช้สนับสนุนจากเรื่องที่อ่านได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552) และสอดคล้องกับผลการประเมินความฉลาดรู้การอ่านของ PISA โดยโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีผลการประเมินอยู่ในลำดับที่ 3 รองจากโรงเรียนเน้นวิทยาศาสตร์และโรงเรียนสาธิต (สสวท., 2566)

2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้การอ่านที่ผู้วิจัยศึกษา มี 2 ปัจจัยคือ ความเพลิดเพลินในการอ่านและกรอบความคิดแบบเติบโต มีรายละเอียดดังนี้

ความเพลิดเพลินในการอ่าน

ผลการวิจัยระบุว่า ความเพลิดเพลินในการอ่านเป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความฉลาดรู้ การอ่าน ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ที่มีความเพลิดเพลินในการอ่านเป็นผู้พึงพอใจในการอ่านด้วยตนเอง และเป็นผู้ใช้เวลากับการอ่าน ตลอดจนรู้จักวิธีการอ่านของตนเองเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การอ่าน ตามที่กำหนดไว้ ส่งผลให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการอ่านได้ดีขึ้น ผู้เรียนจึงเกิดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความเพลิดเพลินในการอ่านตามบทอ่านที่ตนเองได้มีส่วนร่วม ดังที่ สสวท. (2564) ได้ระบุไว้ว่า ปัจจัยตามรายละเอียดในแต่ละด้านจะส่งผลต่อคะแนนการอ่านของนักเรียนเป็นอย่างมาก กล่าวคือ เมื่อคะแนนในปัจจัยเหล่านี้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ก็จะทำให้คะแนนการอ่านของนักเรียนเพิ่มขึ้นด้วย ผลการศึกษานี้ยังสอดคล้องกับที่ Clark and Rumbold (2006) ศึกษาถึงความสัมพันธ์เชิงบวกของความเพลิดเพลินในการอ่านที่มีต่อความสำเร็จด้านการอ่าน พบว่า ผู้ที่มีความเพลิดเพลินในการอ่าน ทำแบบทดสอบการอ่านได้ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ชอบอ่าน

กรอบความคิดแบบเติบโต

ผลการวิจัยอีกประการหนึ่งพบว่า กรอบความคิดแบบเติบโตส่งผลต่อความฉลาดรู้การอ่าน อาจเป็นเพราะกรอบความคิดแบบเติบโตเป็นความคิดของที่เชื่อว่า ความสามารถของแต่ละคนสามารถเปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง การที่นักเรียนมีกรอบความคิดแบบโตจึงช่วยส่งเสริมความฉลาดรู้การอ่านให้เกิดขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Claro et al. (2016) ที่ได้ศึกษานักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในประเทศชิลี ผลการศึกษา พบว่า กรอบความคิดแบบเติบโตสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญในทุกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ผู้เรียนที่มีกรอบความคิดแบบโตจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้เรียนที่มีกรอบแนวคิดแบบยึดติด อีกทั้งสอดคล้องกับ สสวท. (2564) ที่ได้ระบุไว้ว่า การมีกรอบความคิดแบบเติบโตเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อการอ่านของนักเรียนไทยมากที่สุด นอกจากนี้ สสวท. (2564) ยังกล่าวอีกว่า การส่งเสริมให้นักเรียนมีกรอบความคิดแบบโตควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติในด้านต่าง ๆ เช่น ส่งเสริมให้นักเรียนมีความพยายามในการทำงาน การมีความสุขเมื่อทำได้ดีกว่าเดิม การมีความภาคภูมิใจเมื่อทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จ การมีความเชื่อมั่นในตนเอง การรับรู้และเชื่อมั่นว่า สามารถหาทางออกได้แม้จะอยู่ในสถานการณ์ที่ยากลำบาก การตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ และการเห็นคุณค่าของความพยายามในการเรียนว่า จะช่วยให้มีโอกาสในการศึกษาต่อและมีความมั่นคงในชีวิตและการงาน เป็นต้น จะช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีทัศนคติและพฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ซึ่งสามารถทำให้นักเรียนมีโอกาสประสบความสำเร็จด้านความฉลาดรู้การอ่านได้มากขึ้นเช่นกัน

ผลการวิเคราะห์ยังพบว่า ความเพลิดเพลินในการอ่านและกรอบความคิดแบบเติบโตสามารถทำนายผลความฉลาดรู้การอ่านได้ร้อยละ 30.9 ทั้งนี้เนื่องจากยังมีปัจจัยอื่น ๆ ที่อาจมีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียนได้ เช่น จากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า นักเรียนที่ตั้งใจและมีเป้าหมายในการปฏิบัติภาระงานที่ได้รับมอบหมายจะมีผลความฉลาดรู้การอ่านในระดับสูง นอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้สอบถามความคิดเห็นกับครูผู้สอนรายวิชาภาษาไทยในโรงเรียน พบว่า บทบาทของครูผู้สอนมีส่วนช่วยในการพัฒนาความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียนให้สูงขึ้นได้โดยการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับบริบทของผู้เรียน ดังปรากฏในการศึกษาของ สสวท. (2564) ที่พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้การอ่านของผู้เรียน 2 ปัจจัย ได้แก่ 1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน ดังเช่น ปัจจัยในเรื่องแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการทำงาน พบว่า นักเรียนที่มีความตั้งใจ มีการกำหนดเป้าหมายและมีแรงจูงใจในการเรียน จะทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จได้มากขึ้น และ 2) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับครู เนื่องจากหากครูมีการปรับการสอน รวมไปถึงให้ความช่วยเหลือ แนะนำผู้เรียนให้เหมาะสม จะมีส่วนช่วยในการพัฒนาผลของความฉลาดรู้ให้เพิ่มขึ้นได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อความเพลิดเพลินในการอ่าน และกรอบความคิดแบบเติบโตเพิ่มขึ้น ความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนจะเพิ่มขึ้นด้วย ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้เกิดความเพลิดเพลินในการอ่านและกรอบความคิดแบบเติบโต

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่าคะแนนความฉลาดรู้การอ่านของนักเรียนมีการกระจายกันของข้อมูลค่อนข้างมาก ดังนั้นในการสุ่มตัวอย่างวิจัย ควรเลือกนักเรียนที่มีระดับความสามารถเท่ากัน ผ่านการกำหนดหน่วยสุ่มห้องเรียนที่ละความสามารถของผู้เรียน

2.2 ผลการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์การตัดสินใจ พบว่า ความเพลิดเพลินในการอ่าน และกรอบความคิดแบบเติบโตสามารถทำนายผลความฉลาดรู้การอ่านได้ ร้อยละ 30.9 ดังนั้นผู้สนใจจึงอาจศึกษาปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้การอ่านได้

เอกสารอ้างอิง

- ชาคริสต์ ยิบพิกุล, เพียงหยทัย แก้วดวงงาม, ชูดารัตน์ วัชรินทร์รัตน์, ฌมรัตน์ ศิริภาพ, และมีชัย ออสุวรรณ. (2566). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดรู้ด้านการอ่านของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นของประเทศฮ่องกง: การวิเคราะห์พหุระดับ. ใน ผกามาศ ธนพัฒน์พงศ์ (บ.ก.), *เกษตรศาสตร์เพื่อมวลชน: พัฒนาศาสตร์แห่งแผ่นดินสู่สุขภาวะอย่างยั่งยืน การประชุมทางวิชาการ ครั้งที่ 61* (น. 2-12). สถาบันวิจัยและพัฒนาแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถด้านการอ่านและแนวทางในการยกระดับความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนไทย*. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2565). *กรอบการประเมินด้านการอ่าน PISA 2022*. สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี. (2566, 6 ธันวาคม). *การแถลงข่าวผลการประเมิน PISA 2022*. PISA THAILAND. <https://pisathailand.ipst.ac.th/news-21>
- สันติวัฒน์ จันทร์ไธ. (2559). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการสอนประสบการณ์ การอ่านแบบเสริมต่อการเรียนรู้และการเรียนรู้แบบกำกับตนเองเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ การอ่านของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท)* จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR). <http://cuir.car.chula.ac.th/handle/123456789/55328>
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2552). *ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุนีย์ คล้ายนิล. (2547). *ผลการวิจัยโครงการประเมินนักเรียนนานาชาติ PISA 2000*. เซเว่นพริ้นติ้ง กรู๊ป. อำนวย เลิศชัยนติ. (2545). *สถิติขั้นสูง*. โรงพิมพ์ศิลป์สนองการพิมพ์.
- Anderson, J. R. (1985). *Cognitive Psychology and Its Implications*. W. H. Freeman and Company.
- Clark, C., & Rumbold, K. (2006). *Reading for Pleasure: A Research Overview*. National Literacy trust. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED496343.pdf>
- Claro, S., Paunesku, D., & Dweck, C. S. (2016). Growth Mindset Tempers the Effects of Poverty on Academic Achievement. *Proceedings of the National Academy of sciences*, 113, 8664-8668. <https://doi.org/10.1073/pnas.1608207113>

- Dweck, C.S. (2006). *Mindset: The New Psychology of Success*. Random house.
- Partnership for 21st Century Skills. (2009). *Framework for 21st Century Learning*.
The Partnership for 21st Century Skills. <http://www.p21.org>
- The Education State. (2023). *Reading Engagement and Enjoyment*. Department of Education, State of Victoria.
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Harvard University Press.

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมผ่านการใช้บอร์ดเกม
การศึกษา Ecosystem Match ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5
โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา

ปกรณ เล็กวงศ์ไพบูลย์*

โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา อำเภอดอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี 72250

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาบอร์ดเกมการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษา กลุ่มเป้าหมายการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา จำนวน 46 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย 1) แบบประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินความเหมาะสมของบอร์ดเกม Ecosystem Match มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับเหมาะสม 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้บอร์ดเกมในระดับมาก นักเรียนให้ความเห็นว่าบอร์ดเกมมีการออกแบบที่น่าสนใจ ช่วยให้เข้าใจความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิต และทำให้การเรียนสนุกสนาน แสดงให้เห็นว่าบอร์ดเกมการศึกษาสามารถเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมโดยส่งเสริมการมีส่วนร่วม การคิดวิเคราะห์ และการเรียนรู้แบบร่วมมือ

คำสำคัญ: บอร์ดเกมการศึกษา; ระบบนิเวศ; ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; ความพึงพอใจ

Enhancing Learning Achievement on Living Organisms in the Environment Through the Use of the Ecosystem Match Educational Board Game Among Grade 11 Students at Srakrachomsophonpittaya School

Pakorn Lekvongphiboon*

*Srakrachomsophonpittaya School, Don Chedi District,
Suphanburi Province 72250, Thailand*

Abstract

This research aimed to 1) develop an educational board game for teaching the topic Living Organisms in the Environment, 2) compare students' learning achievement before and after using the educational board game, and 3) examine students' satisfaction with the game. The target group consisted of 46 Grade 11 students at Srakrachomsophonpittaya School. The research instruments included: 1) a suitability assessment form for the Ecosystem Match educational board game, 2) a learning achievement test, and 3) a student satisfaction questionnaire.

The findings revealed the following: 1) The overall suitability of the Ecosystem Match board game, as evaluated by experts, was at a high level. 2) Students' post-test learning achievement was significantly higher than their pre-test scores, at the 0.05 level of statistical significance, and 3) Students' satisfaction with the board game was also rated at a high level. Students reported that the game was engaging, the instructions were easy to follow, and the gameplay helped them understand the relationships among living organisms while making learning enjoyable. These results suggest that the educational board game is an effective tool for enhancing student learning on the topic of living organisms in the environment by promoting engagement, analytical thinking, and collaborative learning.

Keywords: Educational Board Game; Ecosystem; Learning Achievement; Satisfaction

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา เรื่อง ระบบนิเวศ เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในปัจจุบัน เนื่องจากทั่วโลกกำลังเผชิญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมที่รุนแรง เช่น การทำลายป่า การลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพ ภาวะโลกร้อน และมลพิษต่าง ๆ (ปาริชาติ ชื่นเจริญ และคณะ, 2565) ปัญหาเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและคุณภาพชีวิตของมนุษย์ ทำให้มีความจำเป็นที่จะต้องสร้างความเข้าใจและความตระหนักเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมให้นักเรียนซึ่งได้มีการกำหนดไว้ในตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางของกลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างไรก็ตาม การเรียนการสอนแบบดั้งเดิมที่เน้นการบรรยายและท่องจำไม่สามารถกระตุ้นความสนใจและมีส่วนร่วมของผู้เรียนได้ ส่งผลให้ความเข้าใจเนื้อหาเป็นไปอย่างผิวเผิน (O'Neill & Holmes, 2022) และนำไปสู่แรงจูงใจในการเรียนรู้ที่ลดลง (Nilson, 2010) นอกจากนี้ ผู้เรียนยังไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีกับสถานการณ์จริงได้ (Hmelo-Silver, Duncan, & Chinn, 2007) ประกอบกับ เนื้อหาในเรื่อง ระบบนิเวศมีความซับซ้อนและเป็นนามธรรม ทำให้การจัดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมเป็นอุปสรรคต่อการทำความเข้าใจ (Boaventura et al., 2020) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว บอร์ดเกมจึงเป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่น่าสนใจ โดยบอร์ดเกมเป็นส่วนหนึ่งของนวัตกรรม Game-Based Learning ซึ่งได้รับความนิยมอย่างกว้างขวางในกลุ่มครูและนักการศึกษา เพราะสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์และดึงดูดผู้เรียนได้ (Unyapoti et al., 2024) บอร์ดเกมยังส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative Learning) และการทำงานเป็นทีม ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้เชิงรุก ผู้เรียนจะได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อธิบายแนวคิด และเรียนรู้ร่วมกันจนเกิดความเข้าใจที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น (Hassinger-Das et al., 2017) นอกจากนี้ บอร์ดเกมยังช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และการคิดเชิงองค์รวม (Systems Thinking) เนื่องจากผู้เรียนต้องวางแผนและตัดสินใจเชิงกลยุทธ์เพื่อบรรลุเป้าหมายของเกม ซึ่งเป็นทักษะสำคัญในการทำความเข้าใจระบบนิเวศที่ซับซ้อน Fjællingsdal & Klöckner (2020) ยังระบุว่า บอร์ดเกมในหัวข้อสิ่งแวดล้อมสามารถทำให้ประเด็นที่ซับซ้อนเข้าใจง่ายขึ้น

จากงานวิจัยที่ผ่านมาทั้งในและต่างประเทศได้ยืนยันถึงประสิทธิภาพของการใช้บอร์ดเกมในการสอน เรื่อง ระบบนิเวศ เช่น งานวิจัยของ ปาริชาติ ชื่นเจริญ และคณะ (2565) และ ปรียานุช ใจหาญ และภาสกร ภักดิ์ศรีแพง (2567) แสดงให้เห็นว่าบอร์ดเกมช่วยส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ Noda, Shiotsuki & Nakao (2019) พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ผ่านบอร์ดเกมมีแรงจูงใจในการเรียน และความสามารถในการจดจำเนื้อหาดีกว่าการเรียนแบบบรรยาย

อย่างมีนัยสำคัญ ผลการศึกษาเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่าบอร์ดเกมช่วยเพิ่มความเข้าใจในเนื้อหา พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ บอร์ดเกมจึงเป็นสื่อกลางที่ช่วยแปลงเนื้อหาวิทยาศาสตร์ที่ซับซ้อนให้กลายเป็นประสบการณ์ที่สนุกสนาน มีส่วนร่วม และนำไปสู่การเรียนรู้เชิงลึกอย่างแท้จริง

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้พัฒนา บอร์ดเกม “Ecosystem Match” โดยประยุกต์กลไกของเกม “Spot It” เพื่อเป็นเครื่องมือทางการศึกษาที่ออกแบบมาเพื่อให้นักเรียนได้สำรวจและทำความเข้าใจบทบาทและความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศผ่านการเล่นเกมที่น่าสนุกและท้าทาย (Parekh et al., 2021) การที่ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับองค์ประกอบต่าง ๆ ของระบบนิเวศในรูปแบบเกมจะช่วยให้สามารถเชื่อมโยงความรู้เชิงทฤษฎีกับสถานการณ์จำลองที่เป็นรูปธรรมได้ดีขึ้น ทำให้กระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพและมีความหมายมากขึ้น ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายหลักในการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือการเรียนรู้ในรูปแบบของบอร์ดเกม เพื่อช่วยให้นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสามารถสร้างความเข้าใจในเนื้อหาระบบนิเวศได้อย่างลึกซึ้ง ส่งเสริมแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบอร์ดเกมการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านการใช้บอร์ดเกมการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา

นิยามศัพท์เฉพาะ

บอร์ดเกมการศึกษา หมายถึง บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match ที่สร้างขึ้นโดยอ้างอิงกลไกของเกมจับคู่ เพื่อใช้เป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา สามารถแบ่งออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับที่ 1 ใช้ในการสอนและทบทวนบทเรียน เรื่อง หน้าที่เชิงระบบนิเวศ ระดับที่ 2 ใช้ในการสอนและทบทวนบทเรียนเรื่อง ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ และระดับที่ 3 ใช้ในการสอนและทบทวนบทเรียนเรื่อง สายใยอาหาร

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการเรียนรู้ รายวิชาชีววิทยาพื้นฐาน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา ผ่านการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match เป็นสื่อการสอน และการทบทวนบทเรียน ตามตัวชี้วัดและจุดประสงค์ของการเรียนรู้ วัดได้จากผลคะแนนที่นักเรียน ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ก่อนเรียนและหลังเรียนที่สร้างขึ้น มีลักษณะเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 15 ข้อ

ระบบนิเวศ หมายถึง การอยู่ร่วมกันของสิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ซึ่งก่อให้เกิดความสัมพันธ์ ต่อสิ่งมีชีวิตด้วยกันเองและปฏิสัมพันธ์ต่อสิ่งแวดล้อม เกิดการถ่ายทอดพลังงานและการหมุนเวียนของสาร

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกเชิงบวก ความคิดเห็นของนักเรียนที่แสดงถึงความชื่นชอบ และความประทับใจ ที่เกิดขึ้นระหว่างเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ผ่านการใช้บอร์ดเกม การศึกษา Ecosystem Match วัดได้จากคะแนนที่นักเรียนตอบแบบวัดความพึงพอใจที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีลักษณะเป็น แบบสอบถามวัดมาตราประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 5 ข้อ

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตการวิจัย

ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา จำนวน 76 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา ที่เรียน รายวิชาชีววิทยาพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 46 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match

ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม และ 2) ความพึงพอใจ ต่อการจัดการเรียนรู้ เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมผ่านการใช้บอร์ดเกมการศึกษา

ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ โดยแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนาบอร์ดเกมการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิต ในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา จำแนกออกเป็น 4 ขั้นตอน ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จำแนกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้

การดำเนินการในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหา เรื่องระบบนิเวศในหนังสือเรียนรายวิชา วิทยาศาสตร์ชีวภาพของสำนักงานส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 เพื่อระบุหัวข้อที่ใช้ในการพัฒนาบอร์ดเกมการศึกษา ได้แก่ 1) หน้าที่ของระบบนิเวศ 2) ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ และ 3) สายใยอาหารและห่วงโซ่อาหาร

ส่วนที่ 2 การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้

การดำเนินการในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดจุดประสงค์ของบอร์ดเกมการศึกษา ได้แก่ การระบุ บทบาทของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ และการวิเคราะห์สายใยอาหาร

ขั้นที่ 2 การออกแบบและพัฒนา จำแนกออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การออกแบบบอร์ดเกมการศึกษา การดำเนินการในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแนวคิด กลไกการจับคู่จากเกม “Spot It” หรือที่รู้จักกันในชื่อ “Dobble” ในยุโรป เป็นบอร์ดเกมแนวจับคู่ รูปภาพที่ออกแบบโดยนักออกแบบเกมชาวฝรั่งเศส Denis Blanchot และพัฒนาร่วมกับบริษัท Asmodee (บริษัทผู้ผลิตเกมในฝรั่งเศส) เกมนี้เปิดตัวครั้งแรกในปี 2009 โดยกลไกหลักของเกม คือ การค้นหารูปภาพที่ตรงกันระหว่างการดสองใบ ซึ่งแต่ละใบจะมีสัญลักษณ์ที่ซ้ำกันเพียงหนึ่งภาพเท่านั้น โดยมีแนวคิดทางคณิตศาสตร์เบื้องหลังเกม อ้างอิงจากหลักของ Projective Plane หรือ Finite Geometry ซึ่งเป็นโครงสร้างทางคณิตศาสตร์ที่ทำให้สามารถออกแบบการ์ดโดยที่การ์ดแต่ละสองใบจะมีสัญลักษณ์ ซ้ำกันเพียงหนึ่งสัญลักษณ์เท่านั้น (Board Game Arena, 2025) โดยสร้างชุดการ์ด 31 ใบ แต่ละใบ มีภาพสิ่งมีชีวิต 6 ชนิดที่ไม่ซ้ำกันและสอดคล้องกับความจริงในระบบนิเวศ โดยสิ่งมีชีวิตทุกชนิด เป็นสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในระบบนิเวศบนบก และคำนึงถึงความเหมาะสมของสิ่งมีชีวิตที่ปรากฏบนแผ่นการ์ด ได้แก่ 1) บทบาทในระบบนิเวศ ประกอบด้วย ผู้ผลิต ผู้บริโภคพืช ผู้บริโภคสัตว์ ผู้บริโภคทั้งพืชและสัตว์ และผู้ย่อยสลาย 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ ประกอบด้วย ความสัมพันธ์แบบพึ่งพา ความสัมพันธ์แบบได้ประโยชน์ร่วมกัน ความสัมพันธ์แบบอิงอาศัย ความสัมพันธ์แบบปรสิต ความสัมพันธ์แบบล่าเหยื่อ และความสัมพันธ์แบบแข่งขัน และ 3) การสร้างสายใยอาหารจากสิ่งมีชีวิต บนการ์ด คือ สิ่งมีชีวิตที่อยู่บนการ์ดต้องสามารถนำมาสร้างสายใยอาหารที่สอดคล้องกับความเป็นจริง ในระบบนิเวศธรรมชาติได้

ส่วนที่ 2 การพัฒนาบอร์ดเกมการศึกษาและคู่มือการใช้งาน การดำเนินการในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้สร้างการ์ดเกม โดยใช้ซอฟต์แวร์กำหนดสิ่งมีชีวิตบนการ์ดโดยใช้เครื่องมือบนเว็บไซต์ <https://aaronbarker.net/spot-it/spot-it.html> ออกแบบและตกแต่งการ์ด พร้อมพิมพ์และตรวจสอบคุณภาพ จากนั้นเขียนคู่มือการใช้งานเกมโดยอธิบายกติกา วิธีการเล่น และตัวอย่างการจับคู่

ส่วนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมของบอร์ดเกมการศึกษา การดำเนินการในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาคุณภาพของบอร์ดเกมการศึกษา โดยขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาและชีววิทยา จำนวน 3 ท่าน สำหรับตรวจสอบคุณภาพของบอร์ดเกมการศึกษาที่พัฒนาขึ้น เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของบอร์ดเกมการศึกษา ประเมินในด้านเนื้อหาและการออกแบบ โดยใช้เกณฑ์การประเมิน ได้แก่ ความสอดคล้องกับหลักวิชาการ ความเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมาย และความสามารถในการกระตุ้นการเรียนรู้ นำข้อเสนอแนะที่ได้รับมาปรับปรุงบอร์ดเกมและคู่มือการใช้งาน

ส่วนที่ 4 การทดสอบประสิทธิภาพของบอร์ดเกมการศึกษา การดำเนินการในส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำบอร์ดเกมการศึกษาที่พัฒนาไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 คน ที่เคยเรียนเรื่องสิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม รายวิชาชีววิทยาพื้นฐาน ในปีการศึกษา 2566 และการทดสอบนี้มุ่งเน้นไปที่การประเมินความเข้าใจในกติกา ความน่าสนใจของบอร์ดเกม และศักยภาพในการส่งเสริมการเรียนรู้ เก็บรวบรวมความคิดเห็นจากนักเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงบอร์ดเกมการศึกษาให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 3 การใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยดำเนินการใช้บอร์ดเกมการศึกษา เป็นสื่อการสอนและการทบทวนบทเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยาที่เรียนรายวิชา ชีววิทยาพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 46 คน โดยใช้บอร์ดเกมการศึกษา เป็นสื่อการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 คาบเรียน ดังนี้

ตาราง 1 แผนการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match เป็นสื่อการสอนและการทบทวนบทเรียน

แผนการจัดกิจกรรม (หัวข้อการเรียนรู้)	บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match	จำนวน ชั่วโมง
หน้าที่เชิงระบบนิเวศ	ระดับที่ 1 การระบุบทบาทของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ	1
ความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิต ในระบบนิเวศ	ระดับที่ 2 การเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิต ในระบบนิเวศ	1
สายใยอาหารและห่วงโซ่อาหาร	ระดับที่ 3 การวิเคราะห์สายใยอาหาร	2

วิธีการเล่น ตัวอย่างคำตอบ และการให้คะแนนของบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match

ภาพ 1 ตัวอย่างการ์ดที่ใช้ในบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match

ตาราง 2 วิธีการเล่น ตัวอย่างคำตอบ และการให้คะแนนของบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match

ระดับของเกม	วิธีการเล่น	ตัวอย่างคำตอบ	การให้คะแนน
ระดับที่ 1	ให้นักเรียนจับคู่สิ่งมีชีวิตที่มีหน้าที่เชิงระบบนิเวศเหมือนกัน	หนอน-กระต่าย แมวป่า-เสือ	จับคู่ถูกต้องได้ 1 คะแนน
ระดับที่ 2	ให้นักเรียนจับคู่พร้อมบอกความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตทั้งสองชนิด	แมวป่า-กระต่าย เป็นความสัมพันธ์แบบล่าเหยื่อ	จับคู่พร้อมบอก ความสัมพันธ์ ระหว่างสิ่งมีชีวิต ถูกต้องได้ 1 คะแนน
ระดับที่ 3	ให้นักเรียนใช้สิ่งมีชีวิตจากการ์ดทั้ง 2 ใบ สร้างสายใยอาหารให้ยาวที่สุด	หญ้า หนอน	ผู้สร้างสายใย อาหารให้ยาวที่สุด ได้ 2 คะแนน

ในการเล่น 1 รอบ (ครบ 3 ระดับ) ผู้ชนะแต่ละรอบจะมีคะแนนนำ 2 คะแนน แข่งขัน 3 รอบ ผู้ที่มีคะแนนรวมมากกว่าเป็นผู้ชนะเกม ในการแข่งขันอาจแบ่งประเภทเป็นการแข่งขันแบบ 1 ต่อ 1, การแข่งขันแบบทีม จำนวน 2-3 คน หรือใช้วิธีการแข่งขันแบบหลายทีมพร้อมกันโดยครูเป็นผู้เปิดแผ่นการ์ดจำนวน 2 ใบ แล้วให้นักเรียนเขียนคำตอบลงในกระดาษและนับคะแนนเมื่อจบรอบ

ขั้นที่ 4 การประเมินผลและปรับปรุงการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match สำหรับการจัดการเรียนการสอนเรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา โดยประเมินผลตามจุดประสงค์ของแผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 4 คาบเรียน โดยมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนรายวิชา ชีววิทยาพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 46 คน ประเมินผลการใช้บอร์ดเกมการศึกษาใน 3 ด้านหลัก ดังตาราง 3

ตาราง 3 การประเมินผลและปรับปรุงการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match

การประเมินผล	วิธีการประเมิน	เครื่องมือที่ใช้
1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ประเมินโดยใช้แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน เพื่อเปรียบเทียบความรู้ของนักเรียนก่อนและหลังการใช้บอร์ดเกม	แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน จำนวน 15 ข้อ ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (IOC = 0.67)
2. พฤติกรรมการเรียนรู้ระหว่างการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match	ประเมินโดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม โดยอิงตามจุดประสงค์ ได้แก่ ความรู้ (K) กระบวนการเรียนรู้ (P) และเจตคติ (A)	แบบสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ระหว่างการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match
3. ความพึงพอใจของนักเรียน	ประเมินโดยใช้แบบสอบถาม ความพึงพอใจหลังเรียนรู้ ซึ่งพัฒนาในรูปแบบมาตร Likert 5 ระดับ จำนวน 5 ข้อ เพื่อประเมินความเห็นของนักเรียนต่อการใช้บอร์ดเกม ด้านความน่าสนใจ การใช้งาน ความเข้าใจเนื้อหา การมีส่วนร่วม และความสนุกสนานในการเรียนรู้	แบบความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา

ผลที่ได้จากการประเมินทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพถูกนำไปใช้ในการปรับปรุงคู่มือการใช้งานเกมการจัดลำดับกิจกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match ในอนาคตให้เหมาะสมกับการเรียนการสอนในบริบทของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ขั้นตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนผ่านการใช้บอร์ดเกมการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการใน 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนเรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม (จำนวน 15 ข้อ) และวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match เป็นสื่อการสอนและการทบทวนบทเรียน (จำนวน 15 ข้อ) โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยาทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน

ส่วนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยดำเนินการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจม โสภณพิทยาสรรพ์ จากการใช้บอร์ดเกมการศึกษา เป็นสื่อการสอนและการทบทวนบทเรียน โดยใช้การทดสอบที่กรณีกกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test Dependent Sample) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการคำนวณ

ขั้นตอนที่ 3 การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษาสำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจม โสภณพิทยาสรรพ์ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนเรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ผ่านการใช้บอร์ดเกมการศึกษา การดำเนินการในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจม โสภณพิทยาสรรพ์หลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 ดังนี้

1. ก่อนดำเนินการสอน ผู้วิจัยขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนสระกระโจม โสภณพิทยาสรรพ์ เพื่อทำการสอนและดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567
2. ผู้วิจัยชี้แจง หลักการ เหตุผล ประโยชน์จากการดำเนินการผ่านการใช้บอร์ดเกมการศึกษา เป็นสื่อการสอนและการทบทวนบทเรียนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจม โสภณพิทยาสรรพ์ที่เรียนรายวิชา ชีววิทยาพื้นฐาน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 พร้อมทั้งทำความเข้าใจกับนักเรียนเกี่ยวกับบอร์ดเกมการศึกษาเพื่อให้ผลการจัดการเรียนรู้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม
4. ผู้วิจัยดำเนินการสอนตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และดำเนินการผ่านใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match เป็นสื่อการสอนและการทบทวนบทเรียนในการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม
5. นักเรียนทำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match และทำประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษา
6. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านความเหมาะสมของบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match แสดงด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน ผ่านการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match สำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา ดังนี้

2.1 หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยาทั้งก่อนเรียน และหลังเรียน ผ่านการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match

2.2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา ผ่านการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match เป็นสื่อการสอนและการทบทวนบทเรียน โดยใช้การทดสอบที่กรณีกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test Dependent Sample) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ในการคำนวณ

3. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา ที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ผ่านบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการประเมินความเหมาะสมบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match สำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา มีความสอดคล้องกับหลักวิชาการ ความเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมาย และความสามารถในการกระตุ้นการเรียนรู้

ตาราง 4 ผลการประเมินความเหมาะสมบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match

รายการประเมิน	ผู้เชี่ยวชาญ			$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
	1	2	3			
1. ความสอดคล้องกับหลักวิชาการ	5	4	5	4.67	0.58	เหมาะสมมาก
2. ความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย	5	5	4	4.67	0.58	เหมาะสมมาก
3. ความสามารถในการกระตุ้นการเรียนรู้	5	4	4	4.33	0.58	เหมาะสม
	รวม			4.56	0.58	เหมาะสมมาก

จากตาราง 4 ผลการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน พบว่า บอร์ดเกม Ecosystem Match มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับ เหมาะสมมาก โดยเฉพาะความสอดคล้องกับหลักวิชาการ และความเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมาย แสดงให้เห็นว่าเกมนี้มีศักยภาพในการนำไปใช้เป็นสื่อการเรียนรู้ สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 5 และสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เรื่อง ระบบนิเวศ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยาก่อนเรียนและหลังเรียน ผ่านการใช้บอร์ดเกม การศึกษา Ecosystem Match

ตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา จากการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match เป็นสื่อการสอนและการทบทวนบทเรียน

คะแนน	<i>n</i>	$\bar{X}$	S.D.	* <i>t</i>	<i>p-value</i>
ก่อนเรียน	46	7.15	1.09	21.93*	0.00
หลังเรียน	46	12.09	1.44		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา ก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้ โดยใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match เป็นสื่อการสอนและทบทวนบทเรียน จากการวิเคราะห์ ข้อมูลด้วยการทดสอบทีกรณีกกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระจากกัน (t-test Dependent Sample) พบว่า คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ($\bar{X}$ =12.09, S.D.=1.44) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน ($\bar{X}$ =7.15, S.D.=1.09) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ (t =21.93, p <0.05)

3. ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา หลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match

ตาราง 6 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจม โสภณพิทยา หลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match

ข้อคำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
1. บอร์ดเกมมีการออกแบบที่น่าสนใจ สวยงาม และดึงดูดความสนใจ	4.46	0.66	มาก
2. คู่มือการใช้งานและคำอธิบายกติกาทำให้เข้าใจ วิธีการเล่นได้ง่าย	4.17	0.71	มาก
3. บอร์ดเกมช่วยให้เข้าใจบทบาทและความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศมากขึ้น	4.35	0.74	มาก
4. บอร์ดเกมทำให้การเรียนรู้มีความสนุกสนาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วม	3.93	0.77	มาก
5. บอร์ดเกมเหมาะสมสำหรับใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนการสอนเรื่องระบบนิเวศ	4.02	0.54	มาก
เฉลี่ยรวม	4.19	0.71	มาก

จากตาราง 6 นำเสนอผลการประเมินความพึงพอใจ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจม โสภณพิทยา หลังได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้บอร์ดเกมดังกล่าวในระดับมาก ($\bar{X}=4.19$, $S.D.=0.71$) โดยมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในแต่ละประเด็นดังนี้ 1) การออกแบบที่น่าสนใจและดึงดูดความสนใจ นักเรียนส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าบอร์ดเกมมีการออกแบบที่น่าสนใจและดึงดูดความสนใจ ($\bar{X}=4.46$, $S.D.=0.66$) ซึ่งบ่งชี้ว่าองค์ประกอบด้านความสวยงามและการนำเสนอของเกมมีส่วนช่วยกระตุ้นความสนใจและความต้องการที่จะเรียนรู้ของผู้เรียน 2) คู่มือการใช้งานและคำอธิบายกติกาที่เข้าใจง่าย นักเรียนมีความเห็นด้วยว่าคู่มือการใช้งานและคำอธิบายกติกาของบอร์ดเกมมีความชัดเจนและเข้าใจง่าย ($\bar{X}=4.17$, $S.D.=0.71$) ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยลดอุปสรรคในการเรียนรู้และทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้อย่างราบรื่น 3) ความเข้าใจบทบาทและความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ นักเรียนเห็นด้วยว่าบอร์ดเกมช่วยให้พวกเขาเข้าใจบทบาทและความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศมากขึ้น ($\bar{X}=4.35$, $S.D.=0.74$) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่พบว่า ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาหลังการใช้บอร์ดเกมเพิ่มขึ้น 4) ความสนุกสนานและการส่งเสริมการมีส่วนร่วม นักเรียนมีความเห็นด้วยว่าบอร์ดเกมทำให้การเรียนรู้มีความสนุกสนานและส่งเสริมการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.93$, $S.D.=0.77$) ซึ่งเป็นคุณลักษณะสำคัญของการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

ที่ช่วยกระตุ้นความสนใจและการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และ 5) ความเหมาะสมในการใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนการสอนระบบนิเวศ นักเรียนเห็นด้วยว่าบอร์ดเกมมีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการเรียนการสอนระบบนิเวศ ($\bar{X}=4.02$, $S.D.=0.54$) ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนมองเห็นศักยภาพของบอร์ดเกมในการสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ในหัวข้อดังกล่าว

อภิปรายผล

ผลการวิจัยนำมาอภิปรายได้ดังนี้

1. การพัฒนาบอร์ดเกมการศึกษา จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญด้านชีววิทยาและการจัดการเรียนรู้ จำนวน 3 ท่าน พบว่า บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match ที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับ “เหมาะสมมาก” ในด้านความสอดคล้องกับหลักวิชาการ ความเหมาะสมต่อกลุ่มเป้าหมาย และความสามารถในการกระตุ้นการเรียนรู้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า บอร์ดเกมที่ได้รับการออกแบบในครั้งนี้มีศักยภาพในการนำไปใช้เป็นการเรียนรู้ในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นว่า เกมนี้สามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทของสิ่งมีชีวิต ความสัมพันธ์ในระบบนิเวศ และสายใยอาหารได้อย่างถูกต้อง อีกทั้งยังเป็นเกมที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนและเอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Unyapoti et al. (2024) ที่ระบุว่าบอร์ดเกมทางการศึกษาสามารถสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์ ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ และเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังสนับสนุนแนวคิดของ Vygotsky (1978) ที่ชี้ว่าการเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างลึกซึ้งเมื่อผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมชั้นและมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในบริบทที่ท้าทายอยู่ในขอบเขตพัฒนาการใกล้เคียง (Zone of Proximal Development) การที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าบอร์ดเกม Ecosystem Match มีความเหมาะสมในทุกด้าน สะท้อนว่าเกมนี้ถูกพัฒนาอย่างรอบคอบทั้งในด้านวิชาการและการออกแบบกิจกรรม ซึ่งสามารถใช้เป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนก่อนและหลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษา สำหรับการจัดการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจมโสภณพิทยา จากการใช้บอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match ในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องสิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า บอร์ดเกมดังกล่าวมีประสิทธิภาพในการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างชัดเจน แสดงให้เห็นว่าบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match เป็นสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ที่เน้นให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และลงมือปฏิบัติอย่างกระตือรือร้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการสร้างความเข้าใจเชิงลึก และจัดเป็นนวัตกรรมในกลุ่ม Game-Based Learning ที่ใช้กลไกของเกมมาเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ ดังที่ Unyapoti et al. (2024) ได้ระบุว่าบอร์ดเกมสามารถนำเสนอประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีปฏิสัมพันธ์และสร้างความดึงดูดใจ ซึ่งคุณสมบัติด้านการมีปฏิสัมพันธ์และความสนุกสนานนี้เองที่ช่วยส่งเสริมแรงจูงใจและความกระตือรือร้นในการเรียนของนักเรียน

3. จากผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้บอร์ดเกมการศึกษาสำหรับการเรียนการสอน เรื่อง สิ่งมีชีวิตในสิ่งแวดล้อม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสระกระโจม โสภณพิทยา พบว่า นักเรียนยังมีความพึงพอใจต่อการใช้บอร์ดเกมในระดับสูง โดยเฉพาะในด้านความน่าสนใจ การทำความเข้าใจเนื้อหา และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ผลการวิจัยนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดและผลการวิจัย ในด้านของประสิทธิผลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าบอร์ดเกมช่วยพัฒนาความเข้าใจในเนื้อหาระบบนิเวศ สอดคล้องโดยตรงกับงานวิจัยของ Noda, Shiotsuki, & Nakao (2019) ที่ชี้ให้เห็นว่าผู้เรียนที่เรียนรู้ผ่านบอร์ดเกมเกี่ยวกับระบบนิเวศสามารถจดจำเนื้อหาได้ดีกว่าการเรียนแบบบรรยาย รวมถึงยืนยันผลการศึกษาของ ปาริชาติ ชื่นเจริญ และคณะ (2565) และ ปรียานุช ใจหาญ และภาสกร ภักดิ์ศรีแพง (2567) ที่ต่างพบผลเชิงบวกของการใช้บอร์ดเกมกับเนื้อหา เรื่อง ระบบนิเวศในระดับชั้นมัธยมศึกษา ซึ่งผลลัพธ์ที่สอดคล้องกันนี้ตอกย้ำว่า บอร์ดเกมเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการจัดการเรียนรู้เนื้อหาทางวิทยาศาสตร์ได้จริง นอกจากนี้ คุณสมบัติเฉพาะของบอร์ดเกมยังช่วยส่งเสริมทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้เนื้อหาบบนิเวศที่ซับซ้อนตามที่ Hassinger-Das et al. (2017) กล่าวไว้ว่าบอร์ดเกมส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ การวางแผนเชิงกลยุทธ์ และการคิดแบบองค์รวม ซึ่งทั้งหมดนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการทำความเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตกับสิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศ ทั้งนี้รูปแบบการเล่นแบบกลุ่มยังช่วยเสริมสร้างทักษะการสื่อสารและความร่วมมือ ทำให้บรรยากาศการเรียนรู้เป็นไปอย่างสนุกสนานและมีส่วนร่วมผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่ชี้ว่า บอร์ดเกมช่วยให้เข้าใจบทบาทและความสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตได้มากขึ้น สอดคล้องกับข้อค้นพบของ Fjællingsdal & Klöckner (2020) ที่ระบุว่าบอร์ดเกมสามารถช่วยสื่อสารประเด็นสิ่งแวดล้อมที่มีความซับซ้อนให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาและครูผู้สอนสามารถนำบอร์ดเกมการศึกษา Ecosystem Match หรือพัฒนาบอร์ดเกมอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ในหัวข้อระบบนิเวศ หรือเนื้อหาอื่น ๆ ในวิชาวิทยาศาสตร์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียน

1.2 ครูผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน กระตุ้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้สื่อและนวัตกรรมที่หลากหลาย

1.3 ในการพัฒนาและเลือกใช้สื่อการเรียนรู้ ควรคำนึงถึงการออกแบบที่น่าสนใจ ดึงดูดความสนใจของผู้เรียน มีคู่มือการใช้งานที่เข้าใจง่าย และส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับเนื้อหาอย่างมีความหมาย เพื่อกระตุ้นความสนใจและแรงจูงใจในการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลของการใช้บอร์ดเกมหรือสื่อการเรียนรู้อื่น ๆ ต่อทักษะด้านอื่น ๆ ของผู้เรียน เช่น ทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการสื่อสาร และทักษะการคิดสร้างสรรค์

2.2 ควรทำการวิจัยในกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายมากขึ้น เช่น นักเรียนในระดับชั้นอื่น ๆ หรือนักเรียนที่มีความสามารถแตกต่างกัน เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในวงกว้าง

2.3 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลของการจัดการเรียนรู้โดยใช้บอร์ดเกม กับวิธีการจัดการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry-Based Learning) หรือการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับประสิทธิภาพของแต่ละวิธี

เอกสารอ้างอิง

- ปาริชาติ ชื่นเจริญ, สุรีย์พร สว่างเมฆ และมลิวรรณ นาคขุนทด. (2565). การพัฒนาบอร์ดเกมเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ด้านระบบนิเวศสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา. *วารสารการศึกษามหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*, 15(1), 85-99. <https://nuir.lib.nu.ac.th/dspace/handle/123456789/5048>
- ปรียานุช ใจหาญ และภาสกร ภักดิ์ศรีแพง. (2567). การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ เรื่อง ระบบนิเวศ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้นตอน (5E) ร่วมกับบอร์ดเกม. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยบูรพา*, 35(1), 56-70. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/edubuu/article/view/265712>
- Board Game Arena. (2025). *Spot It!*. <https://th.boardgamearena.com/gamepanel?game=dobble>
- Boaventura, D., Faria, C., & Guilherme, E. (2020). Impact of an Inquiry-Based Science Learning Activity About Climate Change Effects in the Ocean on the Development of Primary Students' Investigation Skills and Conceptual Knowledge. *Interdisciplinary Journal of Environmental and Science Education*, 16(4), e2225. <https://doi.org/10.29333/ijese/8554>
- Fjællingsdal, K. S., & Klöckner, C. A. (2020). Green Across the Board: Board Games as Tools for Dialogue and Simplified Environmental Communication. *Simulation & Gaming*, 51(5), 632-652. <https://doi.org/10.1177/1046878120925133>
- Hassinger-Das, B., Toub, T. S., Zosh, J. M., Michnick, J., Golinkoff, R., & Hirsh-Pasek, K. (2017). More Than Just Fun: A Place for Games in Playful Learning. *Infancia y Aprendizaje: Journal for the Study of Education and Development*, 40(2), 191-218. <https://doi.org/10.1080/02103702.2017.1292684>
- Hmelo-Silver, C. E., Duncan, R. G., & Chinn, C. A. (2007). Scaffolding and Achievement in Problem-Based and Inquiry Learning: A Response to Kirschner, Sweller, and Clark (2006). *Educational Psychologist*, 42(2), 99-107. <https://www.sfu.ca/~jcnesbit/EDUC220/ThinkPaper/HmeloSilverDuncan2007.pdf>
- Nilson, L. B. (2010). *Teaching at its Best: A Research-Based Resource for College Instructors*. John Wiley & Sons.

- Noda, S., Shiotsuki, K., & Nakao, M. (2019). The Effectiveness of Intervention with Board Games: A Systematic Review. *BioPsychoSocial Medicine*, 13(22), <https://doi.org/10.1186/s13030-019-0164-1>
- O'Neill, D. K., & Holmes, P. E. (2022). The Power of Board Games for Multidomain Learning in Young Children. *American Journal of Play*, 14(1), 58-98. <https://psycnet.apa.org/record/2022-90780-004>
- Parekh, P., Gee, E., Tran, K., Aguilera, E., Pérez Cortés, L. E., Kessner, T., & Siyahhan, S. (2021). Board Game Design: an Educational Tool for Understanding Environmental Issues. *International Journal of Science Education*, 43(13), 2148-2168. <https://doi.org/10.1080/09500693.2021.1956701>
- Unyapoti, T., Wansudon, S., & Sujarittam, T. (2024). The Design of Educational Board Game “Food Chain: Predator of the Food Chain” for Developing Academic Achievement on Ecosystem. In The International Academic Forum (Eds.), *The Asian Conference on the Social Sciences 2024*. <https://papers.iafor.org/submission79373/>
- Vygotsky, L. S. (1978). *Mind in society: The Development of Higher Psychological Processes*. Massachusetts: Harvard University Press. <https://doi.org/10.2307/j.ctvjf9vz4>

การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย
โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ธีรพงศ์ มีโชค*

โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี 11000

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI 2) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 36 คน ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ซึ่งเป็นการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และ 2) สื่อการสอน CAI เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ 1) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 2) แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 2) ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด

คำสำคัญ: ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน; การจัดการเรียนรู้วัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น; สื่อการสอน CAI; การสร้างคำในภาษาไทย

The Development of Learning Achievement on Thai Word Formation Using the 7-Step Learning Cycle Approach Combined with CAI for Mathayomsuksa 5 Students

Teerapong Meepoke*

*Triamudomsuksapattanakarn Nonthaburi School, Mueang Nonthaburi District,
Nonthaburi Province 11000, Thailand*

Abstract

This research aimed to 1) compare the learning achievement of Mathayomsuksa 5 students on the topic of Thai word formation before and after instruction using the 7-step learning cycle combined with Computer-Assisted Instruction (CAI), and 2) examine the students' satisfaction with the learning activities. The sample consisted of 36 students from Mathayomsuksa 5/2, academic year 2024, at Triamudomsuksapattanakarn Nonthaburi School, selected through purposive sampling. The research instruments used in the experiment included 1) lesson plans based on the 7-step learning cycle combined with CAI, and 2) CAI media on Thai word formation. The instruments for data collection included 1) a learning achievement test, and 2) a student satisfaction questionnaire. Data were analyzed using mean, standard deviation, and t-test.

The findings revealed that: 1) the students' post-test scores were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level of significance, indicating improved learning achievement; and 2) the students' overall satisfaction with the learning activities was at the highest level.

Keywords: Learning Achievement; 7-Step Learning Cycle; CAI; Thai Word Formation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ของชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนในชาติให้มีความเป็นไทย อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 1) ซึ่งองค์ประกอบสำคัญที่จะทำให้ผู้ใช้ภาษาสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้องนั้น คือ ผู้ใช้ภาษาจะต้อง มีพื้นฐานความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของภาษาหรือเรียกว่า “หลักภาษา” เป็นอย่างดีเสียก่อน แล้วจึงใช้ภาษาให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์นั้น ๆ เพราะหลักภาษาจะเป็นความรู้ที่จะช่วยให้ใช้ภาษาได้ถูกต้อง (สุจิต เพียรชอบ, 2534, น. 2)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานการเรียนรู้ในเรื่องหลักการใช้ภาษาไทย จึงได้ระบุไว้ในสาระที่ 4 มาตรฐาน ท 4.1 เข้าใจ ธรรมชาติของภาษาและหลักภาษาไทย การเปลี่ยนแปลงของภาษาและพลังของภาษา ภูมิปัญญาทางภาษา และรักษาภาษาไทยไว้เป็นสมบัติของชาติ และได้กำหนดตัวชี้วัด ท 4.1 ม. 4-6/2 ใช้คำและกลุ่มคำ สร้างประโยคตรงตามวัตถุประสงค์ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2551, น. 45-51) จะเห็นได้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญกับการเรียนหลักการใช้ภาษาไทย เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ของผู้เรียนเป็นอย่างมาก จึงได้ระบุไว้ในตัวชี้วัด ซึ่งถือเป็นพื้นฐานสำคัญ ในการทำความเข้าใจโครงสร้างภาษาไทย การใช้ภาษาอย่างถูกต้องและเหมาะสม รวมถึงการพัฒนาทักษะ การเขียนและการสื่อสารในระดับสูงต่อไป จากการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 รายวิชาภาษาไทยพื้นฐาน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ปีการศึกษา 2566 พบว่า นักเรียนได้คะแนนสอบโดยเฉลี่ย เท่ากับ 16.56 จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 55.2 ซึ่งต่ำกว่า เป้าหมายที่โรงเรียนกำหนด

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเทคนิคและวิธีการสอนที่จะช่วยพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยของผู้เรียนให้สูงขึ้น ซึ่งจากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น นักเรียนเป็นผู้ค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง หรือสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกเพื่อให้นักเรียนบรรลุ เป้าหมาย วิธีสืบสอบความรู้จะเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียน (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ, 2553, น. 56) นอกจากนี้ สื่อการสอน CAI (Computer-Assisted Instruction) ยังเป็นสิ่งแปลกใหม่ที่สามารถ กระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความสนใจได้ดี เนื่องจากสื่อการสอน CAI สามารถทำข้อความ เสียง สี รูปภาพ หรือกราฟิก ตลอดจนเกมประกอบการเรียน ซึ่งผู้เรียนต้องการเรียนในเรื่องใด บทใด ก็สามารถเรียกมาใช้ได้ (เอกภูมิ ชุนิตย์, 2553)

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI มาพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI

นิยามศัพท์เฉพาะ

การสร้างคำในภาษาไทย หมายถึง กระบวนการสร้างคำใหม่ โดยนำคำตั้งแต่สองคำขึ้นไปมารวมกันในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อให้เกิดคำที่มีความหมายใหม่หรือความหมายขยายจากเดิม ซึ่งประกอบด้วย 3 วิธีหลัก ได้แก่ คำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ

การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่นำการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น และนำการสอน CAI มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การตรวจสอบความรู้เดิม (Elicit) ครูตรวจสอบความรู้พื้นฐานของนักเรียนเกี่ยวกับเนื้อหา เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยใช้วิธีการสนทนากระตุ้นความคิด การตั้งคำถามปลายเปิด หรือการใช้แบบประเมินความรู้เบื้องต้นในรูปแบบออนไลน์ผ่านการสอน CAI ซึ่งคำถามจะสะท้อนความเข้าใจเดิมของนักเรียน โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงทัศนคติ ประสบการณ์ หรือองค์ความรู้ที่ตนมีอยู่เดิม ซึ่งจะเป็พื้นฐานข้อมูลสำคัญที่ครูใช้ในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ในขั้นตอนถัดไปให้สอดคล้องกับระดับความรู้ของนักเรียนอย่างเหมาะสม

ขั้นที่ 2 การเร้าความสนใจ (Engage) ครูกระตุ้นความสนใจของนักเรียน โดยเชื่อมโยงความรู้เข้ากับชีวิตประจำวัน ผ่านการนำเสนอภาพยนตร์สั้น แอนิเมชัน หรือคลิปวิดีโอจากสื่อการสอน CAI ที่แสดงตัวอย่างคำใหม่ที่ปรากฏในสื่อร่วมสมัย หรือศัพท์วัยรุ่นที่สร้างขึ้นจากโครงสร้างภาษาที่หลากหลาย โดยเนื้อหาที่นำเสนอควรกระตุ้นความคิด ซึ่งกิจกรรมนี้มีเป้าหมายเพื่อสร้างความสงสัยใคร่รู้และจุดประกายความสนใจให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้เรื่องการสร้างคำในภาษาไทย และเตรียมความพร้อมเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้เชิงลึกในลำดับถัดไป

ขั้นที่ 3 การสำรวจ (Explore) นักเรียนจะได้ลงมือเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านกระบวนการสำรวจ วิเคราะห์ และค้นพบองค์ความรู้ใหม่ โดยศึกษาจากสื่อการสอน CAI ที่มีลักษณะเป็นบทเรียนเชิงโต้ตอบ (Interactive CAI) ซึ่งประกอบด้วยเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง หน่วยคำ คำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ พร้อมเกมและแบบฝึกหัดที่ให้ผลย้อนกลับ (Feedback) เพื่อส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และตรวจสอบความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง โดยครูทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้คำแนะนำ และจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ อันนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 4 การอธิบายผล (Explain) เมื่อผู้เรียนได้สะสมประสบการณ์จากกิจกรรมขั้นการสำรวจ ครูจะเปิดโอกาสให้นักเรียนถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจ และผลการเรียนรู้ที่ค้นพบผ่านการอภิปราย การนำเสนอ หรือกิจกรรมอธิบายผลด้วยสื่อดิจิทัล โดยครูมีบทบาทในการเสริมองค์ความรู้ทางวิชาการ และให้แนวคิดของหลักการสร้างคำในภาษาไทยอย่างถูกต้อง ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะที่เหมาะสม เพื่อพัฒนาความเข้าใจเชิงลึกแก่นักเรียน ซึ่งเป็นลักษณะการเรียนรู้แบบมีปฏิสัมพันธ์ (Interactive Learning) อย่างสร้างสรรค์

ขั้นที่ 5 การขยายความรู้ (Extend) ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้นักเรียนประยุกต์ใช้ความรู้เกี่ยวกับการสร้างคำในภาษาไทยในสถานการณ์ใหม่ โดยออกแบบกิจกรรมสร้างสรรค์ที่ให้นักเรียนได้เชื่อมโยงความรู้ในชีวิตประจำวัน เสริมสร้างทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งครูมีหน้าที่กระตุ้นซักถาม และสนับสนุนการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

ขั้นที่ 6 การประเมินผล (Evaluate) ครูประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนโดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย ทั้งแบบทดสอบหลังเรียนในบทเรียนจากสื่อการสอน CAI และการประเมินผลงานจริง โดยนักเรียนมีบทบาทในการสะท้อนผลการเรียนรู้ของตน ทั้งด้านเนื้อหา ทักษะ และเจตคติ ขณะที่ครูมีบทบาทในการวิเคราะห์ผลลัพธ์ให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด และใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในระยะต่อไป

ขั้นที่ 7 การนำความรู้ไปใช้ (Enhance) ครูมุ่งเน้นให้นักเรียนสามารถนำองค์ความรู้เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเหมาะสม โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการบูรณาการความรู้กับสื่อร่วมสมัย เช่น การผลิตคลิปวิดีโอเผยแพร่ความรู้ภาษาไทยบนแพลตฟอร์มออนไลน์ การจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์รณรงค์การใช้คำในภาษาไทยให้ถูกต้อง หรือการออกแบบบทเรียนย่อยสำหรับถ่ายทอดแก่นรูน้อง ซึ่งนักเรียนมีบทบาทเป็นผู้สร้างสรรค์และผู้ถ่ายทอดความรู้ ในขณะที่ครูทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก และประเมินความสามารถในการถ่ายทอดและบูรณาการความรู้ของนักเรียนในบริบทที่หลากหลาย

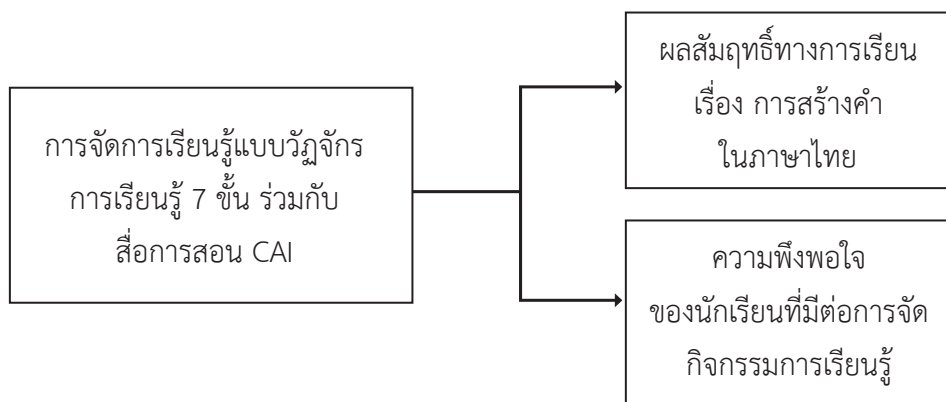
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง คะแนนที่ใช้วัดความรู้ความสามารถของนักเรียน จากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ตามแนวทางของ บลูม (Bloom's Taxonomy) 6 ระดับ แบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเนื้อหาครอบคลุม จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI หมายถึง ระดับความคิดเห็นเชิงบวกของนักเรียนที่มีต่อกระบวนการจัดการเรียนรู้ ซึ่งออกแบบตามแนวทางวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7Es Learning Cycle) ร่วมกับการใช้สื่อการสอนประเภท CAI (Computer-Assisted Instruction) ซึ่งเป็นสื่อที่จัดทำด้วยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยนักเรียนจะประเมินความพึงพอใจจากแบบประเมิน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ ซึ่งมีระดับการตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ของลิเคิร์ต (Likert)

วิธีดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิด

ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี จำนวน 6 ห้องเรียน จำนวน 232 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 มีจำนวน 36 คน และกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี ซึ่งเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI อยู่ในระดับมากขึ้นไป

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยก่อนการทดลอง (Pre-Experimental Research) แบบการทดลองกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังการทดลอง (The One-Group Pretest-Posttest Design) (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558, น. 142-144) แบบแผนการวิจัยแสดงในตาราง 1 ดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการวิจัย

สอบก่อน	ทดลอง	สอบหลัง
T_1	X	T_2

T_1 แทน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ก่อนการทดลอง

X แทน การทดลองเรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI

T_2 แทน การวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย หลังการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

1. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI และสื่อการสอน CAI เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI โดยมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

1.1.1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ นนทบุรี กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ศึกษาดำรง เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างคำในภาษาไทย การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น และสื่อการสอน CAI

1.1.2 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ตามการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI จำนวน 4 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8 คาบ และมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2 คาบ ใช้เวลาในการทดลองรวมทั้งสิ้น 10 คาบ

1.1.3 นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป

1.1.4 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของกิจกรรมและเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และบันทึกผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำมาอภิปรายผลการวิจัย

1.2 สื่อการสอน CAI เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพดังนี้

1.2.1 วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

1.2.2 วิเคราะห์ผู้เรียนและศึกษาเนื้อหา เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยวิเคราะห์ความเหมาะสมของเนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 หน่วย ได้แก่ หน่วยคำ คำประสม คำซ้อน และคำซ้ำ

1.2.3 ศึกษาหลักการและวิธีการเกี่ยวกับการสร้างสื่อการสอน CAI จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยต่าง ๆ

1.2.4 ออกแบบสื่อการสอน CAI เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย จากนั้นเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป

1.2.5 นำสื่อการสอน CAI ไปทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและไม่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาก่อน จำนวน 3 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง กลาง อ่อน อย่างละ จำนวน 1 คน เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง พร้อมทั้งหาประสิทธิภาพของสื่อตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งการทดลองนี้มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 71.65/73.72

1.2.6 จากนั้นนำสื่อการสอน CAI ไปทดลองกลุ่มเล็ก (Small Group Testing) โดยทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างและไม่เคยเรียนเนื้อหาเรื่องนี้มาก่อน จำนวน 9 คน โดยเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนเก่ง กลาง อ่อน อย่างละ จำนวน 3 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำไปแก้ไขปรับปรุง พร้อมทั้งหาประสิทธิภาพของสื่อตามเกณฑ์ 80/80 ซึ่งการทดลองนี้มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 80.94/81.89

1.2.7 นำสื่อการสอน CAI ที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุง ไปใช้ร่วมกับแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น กับกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำ ในภาษาไทย และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด โดยพิจารณาให้ครอบคลุมเนื้อหาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และศึกษาวิธีการสร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1.2 สร้างแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย แบบปรนัย ชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ ตามแนวทางของบลูม (Bloom's Taxonomy) 6 ระดับ แล้วนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป

2.1.3 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยที่ปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้ (Try Out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 36 คน อีกทั้งยังได้ทดลองใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI กับนักเรียนกลุ่มนี้

2.1.4 นำคำตอบของนักเรียนมาตรวจให้คะแนน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (P) (พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ, 2559, น. 196) เกณฑ์ความยากง่ายที่ยอมรับได้มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 หากค่าความยากง่ายมีค่านอกเกณฑ์กำหนด จะต้องปรับปรุงข้อสอบนั้นหรือตัดทิ้งไป และวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (R) (พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ, 2559, น. 196) เกณฑ์อำนาจจำแนกที่ยอมรับได้จะมีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-1.00 หากค่าอำนาจจำแนกต่ำกว่า 0.20 จะต้องปรับปรุงแบบทดสอบข้อนั้นหรือตัดทิ้งไป เพื่อคัดเลือกข้อสอบให้เหลือ 30 ข้อ ผลคำนวณพบว่ามีความยากง่าย (P) ตั้งแต่ 0.25-0.77 และค่าอำนาจจำแนก (R) ตั้งแต่ 0.26-0.76

2.1.5 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ที่คัดเลือกไว้จำนวน 30 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (ไพศาล วรคำ, 2559, น. 288) ซึ่งการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับพิจารณาตามเกณฑ์การแปลผลความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป ถือว่าแบบทดสอบมีความเชื่อถือได้สูง และผลการคำนวณ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

2.1.6 นำแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ จำนวน 30 ข้อ เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2.2 แบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI โดยมีการสร้างและตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้

2.2.1 ศึกษาตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดความพึงพอใจ รูปแบบเครื่องมือที่จะวัด และการกำหนดเกณฑ์ในการวัด

2.2.2 สร้างแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI จำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วยกัน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ โดยใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ของ ลิเคิร์ท (Likert) ซึ่งกำหนดไว้ 5 ระดับ ได้แก่ พึงพอใจมากที่สุด พึงพอใจมาก พึงพอใจปานกลาง พึงพอใจน้อย และพึงพอใจน้อยที่สุด (พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ, 2559, น. 119)

2.2.3 นำแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) โดยพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) มีค่ามากกว่า 0.5 ขึ้นไป

2.2.4 นำแบบวัดความพึงพอใจที่แก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญแล้ว จัดพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ ฉบับละ 15 ข้อ เพื่อนำไปเป็นเครื่องมือเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 ห้องเรียน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5/2 จำนวน 36 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. ชี้แจงทำความเข้าใจกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI
3. ก่อนดำเนินการทดลองให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
4. ดำเนินการทดลองตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 4 แผน ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 8 คาบ และมีการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน 2 คาบ ใช้เวลาในการทดลองรวมทั้งสิ้น 10 คาบ
5. หลังดำเนินการทดลองเสร็จสิ้น ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-Test) โดยใช้แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ชุดเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเป็นแบบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แต่สลับข้อของแบบทดสอบ และทำแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI จำนวน 15 ข้อ ครอบคลุม 3 ด้าน ได้แก่ ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้
6. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยกระบวนการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ผลคะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
2. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยคะแนนแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้สถิติทดสอบที (t-test Dependent)
3. วิเคราะห์ผลระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI จากแบบสอบถามที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI ก่อนและหลังการทดลอง มีรายละเอียดดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติ ของการทดสอบ เปรียบเทียบคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนนสอบ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig.
คะแนนก่อนเรียน	36	18.41	2.21	28.68	.00*
คะแนนหลังเรียน	36	26.42	1.51		

$P < .05$

จากตาราง 2 พบว่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 26.42 สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้ที่มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.41 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI มีรายละเอียดดังตาราง 3

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้			
1. บรรยากาศการเรียนเอื้อต่อการแสดงความคิดเห็นและการซักถามอย่างอิสระ	4.70	0.47	พึงพอใจมากที่สุด
2. บรรยากาศการเรียนส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมตลอดกระบวนการเรียนรู้	4.73	0.43	พึงพอใจมากที่สุด
3. บรรยากาศการเรียนส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมากขึ้น	4.63	0.56	พึงพอใจมากที่สุด
4. บรรยากาศการเรียนมีความน่าสนใจและกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้	4.77	0.43	พึงพอใจมากที่สุด
5. บรรยากาศการเรียนส่งเสริมให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	4.63	0.56	พึงพอใจมากที่สุด
ภาพรวมด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้	4.69	0.49	พึงพอใจมากที่สุด

ตาราง 3 (ต่อ)

รายการประเมิน	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้			
6. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับบทเรียนใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.60	0.50	พึงพอใจมากที่สุด
7. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีแรงจูงใจในการเรียนรู้	4.57	0.68	พึงพอใจมากที่สุด
8. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้ผ่านการค้นคว้า และลงมือปฏิบัติ	4.53	0.51	พึงพอใจมากที่สุด
9. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสารอย่างสร้างสรรค์	4.43	0.50	พึงพอใจมาก
10. กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนสามารถนำเสนอและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในลักษณะการเรียนรู้ร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.47	0.57	พึงพอใจมาก
ภาพรวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.52	0.55	พึงพอใจมากที่สุด
ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้			
11. นักเรียนได้เข้าใจหลักการสร้างคำในภาษาไทยอย่างถูกต้องและชัดเจน	4.57	0.63	พึงพอใจมากที่สุด
12. นักเรียนได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเพื่อนในชั้นเรียน	4.47	0.51	พึงพอใจมาก
13. นักเรียนได้ฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ และการสร้างสรรค์ผลงานผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย	4.50	0.57	พึงพอใจมากที่สุด
14. นักเรียนได้ถ่ายทอดความรู้และสร้างผลงานจากการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.37	0.56	พึงพอใจมาก
15. นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรม แก้ปัญหา และตัดสินใจด้วยตนเอง	4.43	0.68	พึงพอใจมาก
ภาพรวมด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้	4.47	0.59	พึงพอใจมาก
รวมทั้ง 3 ด้าน	4.56	0.55	พึงพอใจมากที่สุด

จากตาราง 3 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($X=4.56$, $S.D.=0.55$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI ด้านบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด เป็นลำดับที่ 1 ($\bar{X}=4.69$, $S.D.=0.49$) รองลงมา ได้แก่ ภาพรวมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}=4.52$, $S.D.=0.55$) และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ($\bar{X}=4.47$, $S.D.=0.59$) ตามลำดับ จากการพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในทุกด้านมีค่าน้อยกว่า 1.00 แสดงว่า นักเรียนมีความพึงพอใจสอดคล้องกัน

สรุปผลการศึกษา

ผลการวิจัยเรื่อง “การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5” สรุปได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยข้อที่ 1
2. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI สามารถอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับการสอน CAI หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น เป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการสร้างความรู้ด้วยตนเองอย่างเป็นระบบ เหมาะสมกับการพัฒนาทักษะ

การคิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะในบทเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย ดังที่ Lawson (1995, p. 424) กล่าวไว้ว่า วัฏจักรการเรียนรู้เป็นวิธีการค้นหาความรู้ ตามแนวทางของนักวิทยาศาสตร์ นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองตามทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ (Constructivism) สอดคล้องกับ วรรณการเฉื่อยเฉิน (2561) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบ เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ ณฐพรรณ เจนปัญญากุล (2561) ได้ศึกษาผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดอัปสรสวรรค์ กรุงเทพมหานคร ผลวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ หลังการจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ ภัททิยา มุ่งปาน และสุนันท์ ศลโกสม (2566) ได้ศึกษาการศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่ จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E Instructional Model) ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หลังการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E Instructional Model) สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผ่านเกณฑ์ระดับดี โดยสูงกว่าเกณฑ์ระดับดีตามเกณฑ์ของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร้อยละ 70 ของนักเรียนทั้งหมด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบว่า การนำสื่อการสอน CAI มาใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น จะช่วยนักเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากสื่อการสอน CAI มีลักษณะเด่นในการนำเสนอเนื้อหาอย่างเป็นระบบ มีภาพ เสียง และการโต้ตอบที่ช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน อีกทั้งยังสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา เมื่อใช้ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ซึ่งส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการสร้างความรู้ใหม่ด้วยตนเอง จึงทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาอย่างลึกซึ้ง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น สอดคล้องกับ ศิริวรรณ แก้วจรัญ (2561) กล่าวไว้ว่า สื่อการสอน CAI เป็นสื่อการเรียนการสอนที่ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองจากโปรแกรมคอมพิวเตอร์ซึ่งบรรจุเนื้อหาวิชาตามขั้นตอนของการสอนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล และสื่อการสอน CAI จะช่วยทำหน้าที่เปรียบเสมือนครูในการนำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการเรียนให้กับผู้เรียนในลักษณะของการให้ความรู้เพิ่มเติมหรือทบทวนบทเรียนตลอดจนการวัดและประเมินผล และให้ข้อมูลย้อนกลับโดยอาศัยโปรแกรมที่บรรจุไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์

สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรภรณ์ สืบจากอินทร์ (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพินทร์พิทย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ คณินันต์ พันมะโน (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทย เรื่อง การอ่านสรุปใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง พบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีความก้าวหน้าทางการเรียนเพิ่มขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI ในภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมากที่สุด ซึ่งน่าจะมาจากเหตุผลตามแนวคิดของ ศุภสิริ โสมาเกตู (2548, น. 49) ที่กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกนึกคิดหรือเจตคติของบุคคลที่มีต่อการทำงานหรือการปฏิบัติกิจกรรม ดังนั้น ความพึงพอใจในการเรียนรู้จึงหมายถึงความรู้สึกพอใจ ชอบใจในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอนและความต้องการดำเนินกิจกรรมนั้น ๆ จนบรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วรณา การเฉื่อยเฉิน (2561) ได้ศึกษาการพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการคิดแบบหวมก 6 ใบ เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

นอกจากนี้ สื่อการสอน CAI จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ มีการป้อนกลับ (Feedback) ทันที มีสีสัน ภาพ และเสียง ทำให้ผู้เรียนตื่นเต้นไม่เบื่อ สามารถนำติดตัวไปเรียนในสถานที่ต่าง ๆ ที่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ไม่จำกัดเวลา (คณินันต์ พันมะโน, 2563, น. 24) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทรภรณ์ สืบจากอินทร์ (2554) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพินทร์พิทย อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริวรรณ แก้วเจริญ (2561) ได้ศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยนี้พบว่า การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มมากขึ้น ครูผู้สอนหรือผู้ที่สนใจสามารถนำวิธีการจัดกิจกรรมนี้ไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ในรายวิชาภาษาไทยระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 หรือระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทยให้สูงขึ้น

1.2 การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI นั้น ผู้สอนควรชี้แจงขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ละเอียด เพื่อให้ นักเรียนสามารถทำตามคำชี้แจงได้ถูกต้องมากขึ้น

1.3 การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI นั้น ผู้สอนควรออกแบบกิจกรรมในแต่ละขั้นของวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นอย่างเหมาะสม โดยเน้นให้นักเรียนได้มีโอกาสสำรวจ ค้นพบ ทดลอง และสะท้อนคิด เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการออกแบบสื่อการสอน CAI ที่ตอบสนองต่อเนื้อหาและลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน

1.4 การใช้สื่อการสอน CAI ควรพัฒนาให้มีความหลากหลาย สอดคล้องกับเนื้อหาการเรียนรู้ของนักเรียน และมีระบบป้อนกลับที่ชัดเจน เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและกระตุ้นให้นักเรียนมีส่วนร่วมอย่างกระตือรือร้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

2.2 ควรมีการวิจัยโดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับสื่อการสอน CAI ที่มีความสัมพันธ์หรือส่งผลต่อตัวแปรอื่น ๆ เช่น ประโยค คำ และสำนวนเสียงในภาษาไทย เป็นต้น

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง การสร้างคำในภาษาไทย โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ร่วมกับเทคนิคการจัดการเรียนต่าง ๆ เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ การเรียนรู้แบบใช้เกม การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน การจัดการเรียนรู้แบบพลิกบทเรียน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- คณินนิตย์ พันมโน. (2563). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาภาษาไทยเรื่อง การอ่านสรุปใจความสำคัญ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ณฐพรรณ เจณปัญญากุล. (2561). ผลการใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น ที่มีต่อความสามารถในการคิดวิเคราะห์และเจตคติต่อวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสตรีวัดอัมรินทร์ กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พัชรินทร์ ชมภูวิเศษ. (2559). การวัดและประเมินผลการศึกษา. อุดรธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์ และคณะ. (2553). การสอนคิดด้วยโครงงาน: การเรียนการสอนแบบบูรณาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไพศาล วรคำ. (2559). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ภัทธิตา มุ่งปาน และสุนันท์ สลโกสม. (2566). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวรรณคดีไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนชุมชนบ้านบางเสร่ จากการจัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้น (7E Instructional Model). การประชุมวิชาการระดับชาติการวิจัยประยุกต์ ครั้งที่ 5 มิติใหม่ของโลกภายหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019: ความท้าทายและโอกาส มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ ประจำปี 2566 ด้านศึกษาศาสตร์, 4, 217-230.
- ภัทราภรณ์ สืบจากอินทร์. (2554). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการสร้างคำในภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทพินทร์พิทยา อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มาเรียม นิลพันธ์. (2558). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วรรณภา การเฉื่อยเฉิน. (2561). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการแบบวัฏจักรการเรียนรู้ 7 ขั้นร่วมกับเทคนิคการคิดแบบหมวก 6 ใบ เพื่อพัฒนาการคิดอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ศิริวรรณ แก้วจรรย์. (2561). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เรื่อง คำควบกล้ำ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ศุภสิริ โสมาเกต. (2548). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้ด้วยโครงการกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุจิต เพียรชอบ. (2534). การพัฒนาการสอนภาษาไทย. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เอกภูมิ ชุนิตย์. (2553). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง ทวีปเอเชีย ที่สรุปบทเรียนด้วยแผนที่ความคิดสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Lawson, A.E. (1995). *Science Teaching and the Development of Thinking*. Belmont: Wadsworth.

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

ทัชชชา ปัญญารัตน์*

โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน 51000

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน จากผู้บริหารและคณะครู จำนวน 7 คน และการประชุมเชิงปฏิบัติการกับผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คน โดยใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาของการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีปัญหาสำคัญ คือ ด้านเป้าหมาย ด้านการบูรณาการเนื้อหา ด้านสื่อการสอน ด้านการจัดสรรเวลา ด้านการพัฒนาครู และด้านการประเมิน แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ มี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิด 2) วัตถุประสงค์ 3) แนวการดำเนินงาน และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ แนวทางที่พัฒนาขึ้นได้รับการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 7 คน ซึ่งประเมินว่ามีความถูกต้อง เหมาะสม และความเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การบริหารจัดการหลักสูตร; การจัดการเรียนรู้; การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์

Guidelines for Curriculum Management and Phonics-Based English Pronunciation Learning at Pratoolee Municipal School, Lamphun Province.

Tatchtacha Panyarat*

*Pratoolee Municipal School, Lamphun Municipality, Mueang Lamphun District,
Lamphun Province 51000, Thailand*

Abstract

This mixed-methods research aims to study problems and develop a guideline for the curriculum and instructional management of English phonics to enhance the reading skills of students at Pratoolee Municipal School, Lamphun Province. Key informants included seven school administrators and teachers, and 15 relevant participants. Data were collected through a questionnaire, an interview, and a workshop.

The study found that the overall curriculum and instructional management was at a moderate level. Key problems identified by seven school administrators and teachers included issues related to objectives, content integration, instructional media, time allocation, teacher professional development, and assessment. Based on the research findings, a guideline with four main components was developed: 1) principles and concepts 2) objectives 3) operational guidelines and 4) conditions for success. This guideline was developed through a workshop with 15 relevant participants and was subsequently validated by seven experts. The experts rated the guideline's validity, appropriateness, and feasibility for practical implementation at the highest level.

Keywords: Curriculum Management; Learning Management; Phonics-Based English Pronunciation

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านภาษาอังกฤษนับเป็นทักษะที่สำคัญอย่างยิ่งในบริบทของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษในฐานะภาษาต่างประเทศ (EFL) ในประเทศไทย (ณัฐพล สุริยมณฑล, นิธิดา อติภทรนันท์ และ นันทิยา แสงสิน, 2561; ณัฐริกา พลพิทักษ์, 2566) ในยุคที่โลกไร้พรมแดน ภาษาอังกฤษมีอาจหลีกเลี่ยงได้ว่าเป็นภาษาสากลที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการศึกษา การประกอบอาชีพ และการพัฒนาตนเองในระดับนานาชาติ (Grabe, 2019) ทักษะการอ่านภาษาอังกฤษจึงเป็นรากฐานสำคัญในการเข้าถึงองค์ความรู้และโอกาสต่าง ๆ ในระดับนานาชาติ อย่างไรก็ตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านการอ่านของนักเรียนไทยจำนวนมากยังคงอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ เนื่องจากนักเรียนยังขาดทักษะการอ่านขั้นพื้นฐานที่เพียงพอ (Office of the Education Council, 2020) ปัญหาเหล่านี้อาจมีสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากการจัดการเรียนการสอนที่ไม่ได้เน้นการสอนหลักการออกเสียง (Phonics) อย่างเป็นระบบและชัดเจน

ปัญหาการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยนั้น มิได้เป็นเพียงปัญหาเฉพาะหน้า แต่เป็นปัญหาที่สะสมอย่างยาวนานและซับซ้อน ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยมีหลายประการ ประการแรก คือ ระบบการศึกษาของไทยที่เน้นการเรียนรู้แบบท่องจำมากกว่าการเรียนรู้แบบเข้าใจ ทำให้ผู้เรียนขาดความเข้าใจในหลักการและวิธีการอ่านภาษาอังกฤษอย่างแท้จริง (Office of the Education Council, 2020) ประการที่สอง คือ การขาดแคลนครูผู้สอนภาษาอังกฤษที่มีความรู้ความสามารถในการสอนภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา (Ministry of Education, 2017) ประการที่สาม คือ การขาดแคลนสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่เหมาะสมและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน (Office of the Basic Education Commission, 2019) และประการสุดท้าย คือ การขาดการส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากผู้ปกครองและชุมชน (Ministry of Education, 2018) ปัจจัยเหล่านี้ล้วนส่งผลให้การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนไทยเป็นไปอย่างล่าช้า

เมื่อพิจารณาถึงวิธีการสอนอ่านภาษาอังกฤษที่ผ่านมา พบว่าวิธีการสอนอ่านแบบดั้งเดิม เช่น วิธี «ดูและพูด» (Look and Say) ซึ่งเน้นการให้ผู้เรียนจดจำคำศัพท์โดยรวม อาจไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทักษะการอ่านที่แข็งแกร่ง วิธีการดังกล่าวอาจส่งผลให้นักเรียนขาดความสามารถในการถอดรหัสคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคย และต้องอาศัยการคาดเดาในการอ่าน ในทางตรงกันข้าม การสอนโฟนิกส์ซึ่งเน้นความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและตัวอักษร ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางว่ามีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน โดยช่วยให้ผู้เรียนสามารถอ่านและเขียนคำศัพท์ได้อย่างแม่นยำ (กฤติมา จรรยาเพชร, 2562; จิตรา วิษุทธิ์, 2562; Wahyuni, Fauziati, & Hikmah, 2016)

การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ (Phonics) ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางในวงวิชาการว่าเป็นแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็ก (Buckingham, 2020) หลักการสำคัญของโฟนิกส์คือการเชื่อมโยงเสียงของตัวอักษรเข้ากับการออกเสียง ช่วยให้เด็กสามารถถอดรหัสคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยได้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นอย่างยิ่งในการสร้างความมั่นใจในการอ่าน (National Reading Panel, 2000) อย่างไรก็ตาม การนำโฟนิกส์มาใช้ในการเรียนการสอนให้เกิดผลลัพธ์สูงสุดนั้น จำเป็นต้องมี การบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ที่ดี (Burns & Snow, 2018) ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ที่ชัดเจน การเลือกใช้สื่อและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย และระดับความสามารถของเด็ก การประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และการพัฒนาครูผู้สอนให้มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและวิธีการสอนโฟนิกส์อย่างแท้จริง

โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะการอ่านออกเสียงซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้น อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่านักเรียนยังคงมีปัญหาในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่เพียงแต่วิชาภาษาอังกฤษเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวิชาอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผลการทดสอบ O-NET ย้อนหลัง 3 ปี พบว่า คะแนนเฉลี่ยด้านภาษาอังกฤษของนักเรียนค่อนข้างต่ำกว่าระดับประเทศ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน ปัญหานี้มีสาเหตุมาจากปัจจัยหลายประการ ทั้งปัจจัยภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น สภาพของครอบครัว บริบทของสังคม และโอกาสในการอ่านและพูดภาษาอังกฤษที่จำกัด อย่างไรก็ตาม สาเหตุสำคัญที่ส่งผลกระทบโดยตรงต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน คือ การขาดแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์ที่เหมาะสมและเป็นระบบ แม้ว่าที่ผ่านมาจะมีการจัดการเรียนการสอนแบบโฟนิกส์แล้ว แต่ก็ยังไม่สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เนื่องจากยังขาดแนวทางที่ชัดเจนและเป็นระบบในการนำไปปฏิบัติ สอดคล้องกับ อัจฉรา วงศ์โสธร (2563) พบว่า การใช้กิจกรรมโฟนิกส์ช่วยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ งานวิจัยของ รัชดาภาณูจน์ ไยดี (2565) พบว่า การใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ นูรมา ปิรุ (2567) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ผลการวิจัยปรากฏว่า คะแนนการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อีกทั้ง อัจฉิมา ไชยจิต (2563)

พบว่า แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ (Phonics) ช่วยพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ได้อย่างมีนัยสำคัญ รวมถึง ปาณินท์ นิยมพันธ์ (2566) ที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการใช้การสอนแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านออกเสียงคำภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัยได้แสดงให้เห็นว่า นักเรียนมีทักษะการอ่านออกเสียงคำภาษาอังกฤษหลังจากการสอนด้วยวิธีการสอนแบบโฟนิกส์สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะเดียวกัน National Reading Panel (2000) ได้สรุปผลการวิจัยจำนวนมาก ที่แสดงให้เห็นว่าการสอนโฟนิกส์เป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านของเด็ก นอกจากนี้ Seidenberg (2017) ได้อธิบายถึงกระบวนการอ่านของมนุษย์และเน้นย้ำถึงความสำคัญของโฟนิกส์ ในการพัฒนาทักษะการอ่าน Burns & Snow (2018) ได้เน้นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการสอนโฟนิกส์และการพัฒนาภาษาของเด็กปฐมวัย Grabe (2019) ได้ให้ความสำคัญของการสอนโฟนิกส์ในการเรียนการสอนการอ่านภาษาที่สอง และ Buckingham (2020) ได้ให้ความสำคัญของการสอนโฟนิกส์แบบชัดเจนและเป็นระบบ

จากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา โดยอิงจากหลักการสอนโฟนิกส์ที่เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพื่อให้ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาทักษะการบริหารที่เป็นเลิศและการบริหารเชิงกลยุทธ์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการสร้างสรรค์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพ ของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งเป็นช่วงวัยสำคัญในการวางรากฐานทักษะภาษาอังกฤษ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน
3. เพื่อตรวจสอบแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียน โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร หมายถึง กระบวนการวางแผน การดำเนินงาน การกำกับติดตาม และการประเมินผล การใช้หลักสูตรภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน โดยเน้นการบูรณาการหลักการสอนโฟนิกส์ (Phonics) เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน แนวทางนี้ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 4 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิด 2) วัตถุประสงค์ 3) แนวทางการดำเนินงาน และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ ในส่วนของแนวทางการดำเนินงาน มีองค์ประกอบย่อย 9 ส่วน ได้แก่ หลักการและเหตุผล วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ โครงสร้างหลักสูตรและการวางแผนการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการเรียนรู้และการสอน สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี การวัดและประเมินผล การพัฒนาครูและบุคลากร การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และการนิเทศ ติดตาม และการประกันคุณภาพ

การจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ หมายถึง การออกแบบและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการสอนความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและตัวอักษร (Grapheme-Phoneme Correspondence) การผสมเสียง (Blending) การแยกเสียง (Segmenting) และกฎการออกเสียง (Phonics Rules) เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงผสม (Mixed-Methods Research) ซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน แยกตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์

1.1 การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการวิจัยเชิงผสม (Mixed-Methods Research) ที่มุ่งศึกษาปัญหาและสภาพปัจจุบันของการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์

1.2 ประชากรและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1.2.1 ประชากร คือ บุคลากรโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และคณะครูผู้สอน

1.2.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ได้แก่ ครูชาวไทย จำนวน 3 คน และครูชาวต่างชาติ จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 7 คน ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่ผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจงเพื่อศึกษาปัญหาเชิงลึก

1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์

1.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1.4.1 ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00

1.4.2 ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่ประชากร จำนวน 30 คน จากโรงเรียนเทศบาลสันปายางหน่อม จังหวัดลำพูน จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นสำหรับแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.87 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ยอมรับได้ที่ 0.70

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: SD) เพื่อนำเสนอข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย นอกจากนี้ ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะถูกนำมาวิเคราะห์เชิงคุณภาพเพื่อประกอบการอธิบายปัญหาให้ครอบคลุมและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัยมุ่งเน้นขั้นตอนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่จะพัฒนาร่างแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

2.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องสำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ จำนวน 15 คน โดยผู้วิจัยคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากการตั้งเกณฑ์ในการเลือก โดยเลือกจากผู้ที่มีประสบการณ์และความรู้ความสามารถที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการสอนและการบริหารจัดการหลักสูตรภาษาอังกฤษของโรงเรียน นอกจากนี้ ยังมีผู้ที่มีประสบการณ์การสอนโฟนิกส์มากกว่า 10 ปี และผู้ที่เป็นเจ้าของภาษา (Native Speaker) เพื่อให้ได้แนวคิดและข้อมูลเชิงลึกที่ครอบคลุม

2.2 เครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshop) เป็นหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยวาระการประชุมถูกกำหนดขึ้นจากปัญหาที่พบในการวิจัย
ขั้นตอนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วยวาระการประชุมและแบบบันทึกการประชุมเพื่อรวบรวมความคิดเห็นและข้อสรุป

2.3 การพัฒนาร่างแนวทาง ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการวิเคราะห์ปัญหาในขั้นตอนที่ 1 และผลการประชุมเชิงปฏิบัติการมาใช้เป็นพื้นฐานในการยกร่างแนวทาง ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 4 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการและแนวคิด 2) วัตถุประสงค์ 3) แนวการดำเนินงาน และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 แนวการดำเนินงาน มีองค์ประกอบย่อย 9 ส่วน ได้แก่ 1) หลักการและเหตุผล 2) วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ 3) โครงสร้างหลักสูตรและการวางแผนการจัดการเรียนรู้ 4) กระบวนการจัดการเรียนรู้และการสอน 5) สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี 6) การวัดและประเมินผล 7) การพัฒนาครูและบุคลากร 8) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และ 9) การนิเทศ ติดตาม และการประกันคุณภาพ

2.3.2 เงื่อนไขความสำเร็จ เงื่อนไขความสำเร็จแบ่งออกเป็น 4 ด้านตามหลักการบริหารจัดการ POLC (Planning, Organizing, Leading, Controlling) เพื่อให้การสอนโพนิกส์ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ การอ่านของนักเรียนอย่างยั่งยืน

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การรับรองผลจากผู้เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาสรุปเป็นความเรียง เพื่อให้ได้แนวทางที่มีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปได้ในการนำไปใช้จริงในโรงเรียน

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโพนิกส์เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียน โรงเรียนเทศบาล ประตูลี้ จังหวัดลำพูน

ผู้วิจัยการวิจัยเชิงคุณภาพที่มุ่งเน้นการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางที่พัฒนาขึ้นในขั้นตอนที่ 2

3.1 กลุ่มผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 7 คน โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจงตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเกณฑ์ดังกล่าวระบุว่าผู้เชี่ยวชาญต้องมีคุณสมบัติและความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการ หลักสูตรด้านการจัดการเรียนรู้ การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโพนิกส์ และด้านการบริหาร การศึกษา เพื่อให้สามารถประเมินแนวทางได้อย่างครอบคลุม

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบตรวจสอบแนวทางฯ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ ซึ่งเนื้อหาครอบคลุม เรื่อง ความมั่นใจและการยอมรับของครูในด้านความรู้และทักษะ ภาระงานที่เพิ่มขึ้น และความเข้าใจของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญต่อการนำไปปฏิบัติ

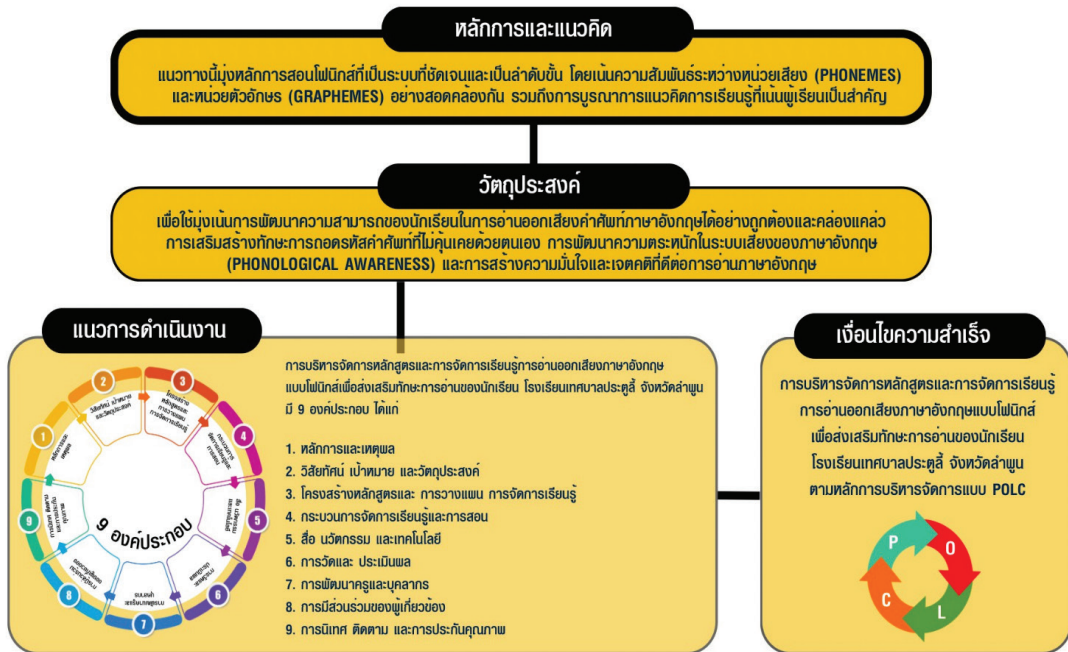
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์ว่าค่าเฉลี่ยที่มากกว่า 3.51 ขึ้นไป ถือว่าแนวทางมีความถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปได้ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

1. ปัญหาของการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ โรงเรียนเทศบาลประตูลี่ จังหวัดลำพูน จากการสอบถามความคิดเห็นของผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ได้แก่ ครูชาวไทย 3 คน และครูชาวต่างชาติ 2 คน รวมทั้งสิ้น 7 คน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า โดยภาพรวม ระดับการบริหารจัดการหลักสูตรการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.60$, $SD=0.85$) และระดับการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.15$, $SD=0.90$) ส่วนปัญหาที่สำคัญในการบริหารจัดการหลักสูตรการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ ได้แก่ ปัญหาด้านความชัดเจนของเป้าหมายการเรียนรู้ ($\bar{X}=3.60$, $SD=0.70$) ปัญหาด้านความสอดคล้องในการบูรณาการเนื้อหาและกิจกรรม ($\bar{X}=3.70$, $SD=0.75$) และปัญหาด้านความครอบคลุมของแผนการประเมินผล ($\bar{X}=3.50$, $SD=0.80$) ส่วนปัญหาที่สำคัญในการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ ได้แก่ ปัญหาด้านการจัดสรรเวลา ($\bar{X}=4.10$, $SD=0.88$) ปัญหาด้านความเพียงพอและความหลากหลายของสื่อและทรัพยากร ($\bar{X}=3.80$, $SD=0.92$) ปัญหาด้านความต่อเนื่องในการพัฒนาครูผู้สอน ($\bar{X}=3.90$, $SD=0.85$) และปัญหาด้านความหลากหลายของวิธีการประเมินผล ($\bar{X}=3.75$, $SD=0.90$) ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าแม้การดำเนินงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่ปัญหาที่เกิดขึ้นในแต่ละด้านมีความรุนแรงแตกต่างกัน ค่าเฉลี่ยที่สูงในบางประเด็นสะท้อนถึงความท้าทายที่ต้องได้รับการแก้ไขเป็นอันดับแรก ซึ่งเป็นข้อมูลสำคัญที่ยืนยันความจำเป็นในการพัฒนาแนวทางในขั้นตอนต่อไป

2. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี่ จังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้พัฒนาแนวทางที่มีองค์ประกอบหลัก 4 ส่วน เพื่อแก้ไขปัญหาและส่งเสริมการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ ได้แก่ 1) **หลักการและแนวคิด** แนวทางนี้มุ่งหลักการสอนโฟนิกส์ที่เป็นระบบ ชัดเจน และเป็นลำดับขั้น โดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียง (Phonemes) และหน่วยตัวอักษร (Graphemes) อย่างสอดคล้องกัน รวมถึงการบูรณาการแนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2) **วัตถุประสงค์** มุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการอ่านออกเสียง คำศัพท์ภาษาอังกฤษได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่วการเสริมสร้างทักษะการถอดรหัสคำศัพท์ที่ไม่คุ้นเคยด้วยตนเอง การพัฒนาความตระหนักในระบบเสียงของภาษาอังกฤษ (Phonological Awareness) และการสร้างความมั่นใจและเจตคติที่ดีต่อการอ่านภาษาอังกฤษ 3) **แนวการดำเนินงาน** ประกอบด้วย

องค์ประกอบย่อยดังนี้ (1) **หลักการและเหตุผล** เป็นคำอธิบายถึงความสำคัญของการสอนโพนิกส์ และเหตุผลในการพัฒนาแนวทางนี้ จำนวน 3 ข้อ (2) **วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์** จะช่วยกำหนดวิสัยทัศน์ในการพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียง เป้าหมายเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ และวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง จำนวน 5 ข้อ (3) **โครงสร้างหลักสูตรและการวางแผนการจัดการเรียนรู้** เป็นการนำเสนอโครงสร้างเนื้อหาการสอนโพนิกส์ที่เหมาะสมกับแต่ละระดับชั้น และแนวทางการวางแผนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ จำนวน 7 ข้อ (4) **กระบวนการจัดการเรียนรู้และการสอน** เป็นการอธิบายถึงวิธีการสอน เทคนิคการจัดกิจกรรม และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้โพนิกส์ จำนวน 8 ข้อ (5) **สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี** เป็นแนวทางการเลือกใช้และพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อสนับสนุนการสอนโพนิกส์ จำนวน 6 ข้อ (6) **การวัดและประเมินผล** เป็นการนำเสนอวิธีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ การอ่านออกเสียงที่หลากหลายและครอบคลุม จำนวน 7 ข้อ (7) **การพัฒนาครูและบุคลากร** เป็นแนวทางการพัฒนาความรู้ และทักษะของครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสอนโพนิกส์ จำนวน 5 ข้อ (8) **การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง** เป็นแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชนในการสนับสนุนการเรียนรู้โพนิกส์ จำนวน 4 ข้อ และ (9) **การนิเทศ ติดตาม และการประกันคุณภาพ** เป็นระบบการนิเทศ ติดตาม และการประเมินคุณภาพการดำเนินงานตามแนวทาง จำนวน 6 ข้อ และ 4) **เงื่อนไขความสำเร็จ** แบ่งออกเป็น 4 ด้านตามหลักการบริหารจัดการ POLC (Planning, Organizing, Leading, Controlling) (1) **ด้านการวางแผน (Planning)** กำหนดเป้าหมายและวางแผนการดำเนินงานอย่างรอบคอบ โดยเน้นการสร้างร่วมมือและการสนับสนุนจากผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และชุมชนในการขับเคลื่อนการสอนโพนิกส์ จำนวน 5 ข้อ (2) **ด้านการจัดองค์การ (Organizing)** จัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอ และมีคุณภาพ ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และสื่อการเรียนรู้ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องในด้านความรู้และทักษะการสอนโพนิกส์ และการดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 ข้อ (3) **ด้านการนำ (Leading)** สร้างความเข้าใจและแรงจูงใจให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของการสอนโพนิกส์ และนำแนวทางไปปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ จำนวน 4 ข้อ และ (4) **ด้านการควบคุม (Controlling)** นำผลการประเมินการดำเนินงานมาวิเคราะห์และปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การสอนโพนิกส์ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียนอย่างยั่งยืน จำนวน 5 ข้อ

ภาพ 1 แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

ภาพ 2 องค์ประกอบ 9 ส่วน ของแนวการดำเนินงานในแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

3. ผลการตรวจสอบแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

จากผลการตรวจสอบความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน โดยรวมแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ความถูกต้องความเหมาะสม และความเป็นไปได้จากการกำหนดต้องมีเกณฑ์ค่าเฉลี่ยมากกว่า 3.51 ขึ้นไป หรือระดับมากขึ้นไป เมื่อพิจารณาในภาพรวมเป็นรายด้าน พบว่า **ความเหมาะสม** ($\bar{X}=4.85$, $SD=0.10$) รองลงมา คือ **ความเป็นไปได้** ($\bar{X}=4.80$, $SD=0.15$) และ**ความถูกต้อง** ($\bar{X}=4.75$, $SD=0.20$) ดังนั้นสรุปได้ว่าผ่านเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้อยู่ในระดับมากที่สุดในทุกด้าน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่าการศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ โรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน มีประเด็นสำคัญดังนี้

การศึกษาปัญหาการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การสอนโฟนิกส์โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสะท้อนถึง «จุดอ่อน» ที่สำคัญของการดำเนินงานในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่คะแนนเฉลี่ยสูง เช่น ปัญหาด้านการจัดสรรเวลา (Harmer, 2007; Ehri et al., 2001) และความต่อเนื่องในการพัฒนาครูผู้สอน (Darling-Hammond et al., 2017) ซึ่งข้อมูลเชิงลึกเหล่านี้เป็นองค์ความรู้ใหม่ที่แตกต่างจากปัญหาทั่วไปของหลักสูตร อย่างไรก็ตาม «จุดแข็ง» ที่สำคัญ คือ การที่บุคลากรในโรงเรียนมีความตระหนักถึงปัญหาและพร้อมที่จะพัฒนาแนวทางฯ ใหม่ ๆ เพื่อให้การขับเคลื่อนการจัดการเรียนรู้แบบโฟนิกส์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีบทบาทสำคัญในการวางแผน (Planning) และจัดสรรทรัพยากร (Organizing) อย่างเพียงพอ รวมถึงสร้างแรงจูงใจให้ทุกฝ่ายเห็นความสำคัญของแนวทางฯ คณะครูผู้สอนควรจะมีควมรับผิดชอบในการนำแนวทางการจัดการเรียนรู้ไปปฏิบัติ (Leading) โดยเน้นการออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับเนื้อหาและเหมาะสมกับนักเรียน (Tomlinson, 1999) และเงื่อนไขความสำเร็จจะต้องถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นแนวทางที่ชัดเจน โดยระบุว่าความสำเร็จของแต่ละด้านเป็นความรับผิดชอบของใคร และทำอย่างไร เช่น การพัฒนาครูผู้สอนอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะการสอนโฟนิกส์ หรือการสร้างความร่วมมือจากผู้ปกครองในการสนับสนุนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ในการนำแนวทางไปปฏิบัติ (Epstein, 2001)

2. แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่าน ของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

ผลการวิจัยได้นำเสนอแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน โดยแนวทางนี้มีองค์ประกอบหลัก 4 ส่วนที่สำคัญ ได้แก่ 1) **หลักการและแนวคิด** ซึ่งมุ่งเน้นการสอนโฟนิกส์ที่เป็นระบบ ชัดเจน และเป็นลำดับขั้น เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยเสียง (Phonemes) และหน่วยตัวอักษร (Graphemes) ได้อย่างสอดคล้องกัน นอกจากนี้ ยังมีการบูรณาการแนวคิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการสอนโฟนิกส์ที่มีประสิทธิภาพตามที่ ญัฐพล สุริยมณฑล, นิธิดา อติภักธนันท์, และนันทิยา แสงสิน (2561) 2) **วัตถุประสงค์** ซึ่งมีเป้าหมายหลักในการใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรฯ โดยมีวัตถุประสงค์ที่เฉพาะเจาะจง ได้แก่ การพัฒนาความสามารถของนักเรียนในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ได้อย่างถูกต้องและคล่องแคล่ว การเสริมสร้างทักษะการถอดรหัสคำศัพท์ การพัฒนาความตระหนักในระบบเสียงของภาษาอังกฤษ และการสร้างความมั่นใจและเจตคติที่ดีต่อการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยที่ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการสอนโฟนิกส์ในการพัฒนาทักษะการอ่านของนักเรียน (กุลธิดา รุ่งเรือง, 2554) 3) **แนวการดำเนินงาน** มีการดำเนินการตามแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีองค์ประกอบย่อยที่สำคัญ 9 ส่วน และมีการกำหนดบทบาทความรับผิดชอบอย่างชัดเจน (1) หลักการและเหตุผล ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มสาระฯ มีหน้าที่ร่วมกันในการกำหนดและอนุมัติหลักการและเหตุผลของแนวทางให้สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียน (2) วิสัยทัศน์ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ ผู้บริหารมีบทบาทหลักในการกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมาย โดยมีคณะครูผู้สอนเป็นผู้ให้ข้อมูลและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง (3) โครงสร้างหลักสูตรและการวางแผนการจัดการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มสาระฯ รับผิดชอบในการนำเสนอโครงสร้างหลักสูตรและแนวทางการวางแผน ซึ่งสอดคล้องกับการวางแผนการสอนที่มีประสิทธิภาพ (Tomlinson, 1999) โดยมีคณะครูผู้สอนเป็นผู้ร่วมจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ (4) กระบวนการจัดการเรียนรู้และการสอน เป็นหน้าที่โดยตรงของคณะครูผู้สอนในการนำเทคนิคและกิจกรรมการเรียนรู้แบบโฟนิกส์ไปใช้ในการสอนตามแผน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Harmer, 2007) (5) สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ผู้บริหารรับผิดชอบในการจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร ขณะที่คณะครูผู้สอนมีหน้าที่ในการเลือกใช้และสร้างสรรค์สื่อ นวัตกรรม เพื่อสนับสนุนการสอนโฟนิกส์ ซึ่งสอดคล้องกับการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (Mayer, 2009) (6) การวัดและประเมินผล หัวหน้ากลุ่มสาระฯ มีหน้าที่ในการวางระบบการวัดและประเมินผลให้หลากหลายและครอบคลุม (Wiggins, 1998) โดยคณะครูผู้สอนเป็นผู้ดำเนินการ (7) การพัฒนาครู

และบุคลากร ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการจัดทำแผนและจัดอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะการสอนโฟนิกส์ของคณะครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับการพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง (Darling-Hammond et al., 2017) (8) การมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร และคณะครูผู้สอนมีหน้าที่ในการสร้างช่องทางการสื่อสารและส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครอง และชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการเรียนรู้ (Epstein, 2001) และ (9) การนิเทศ ติดตาม และการประกันคุณภาพ ผู้บริหารและหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการรับผิดชอบ ในการกำกับดูแลและประเมินคุณภาพการดำเนินงานตามแนวทางอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (Fullan, 2007) และ 4) **เงื่อนไขความสำเร็จ** ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ตามหลักการบริหารจัดการ POLC (Planning, Organizing, Leading, Controlling) โดยแต่ละด้านมีรายละเอียดการดำเนินงาน ที่สอดคล้องกับการวางแผนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วม (Lunenburg & Ornstein, 2008) การจัดสรรทรัพยากรที่เพียงพอ (Owens & Valesky, 2011) การสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงาน (Northouse, 2018) และการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องเพื่อให้การสอนโฟนิกส์ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ การอ่านของนักเรียนอย่างยั่งยืน

3. ผลการตรวจสอบแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียง ภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านของนักเรียนโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จังหวัดลำพูน

แนวทางฯ ที่พัฒนาขึ้นได้รับการยอมรับจากผู้เชี่ยวชาญในระดับสูง โดยมีค่าเฉลี่ยในด้าน ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความถูกต้องอยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ 1) **ความเหมาะสม** แนวทางฯ ที่พัฒนาขึ้น มีความสอดคล้องกับบริบทและความต้องการของโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ เนื่องจากได้รับการพัฒนาโดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรภายในโรงเรียน ทำให้แนวทางฯ สามารถตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการของครูได้อย่างแท้จริง แนวทางฯ นี้ยังสอดคล้องกับแนวคิด การสอนโฟนิกส์ที่มีประสิทธิภาพ หลักการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Harmer, 2007) และการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้ (กรมวิชาการ, 2545) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของแนวทางการสอนโฟนิกส์ที่มีประสิทธิภาพ 2) **ความเป็นไปได้** ผู้เชี่ยวชาญมีความเชื่อมั่นว่าแนวทางฯ นี้ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ ความเป็นไปได้นี้อาจเป็นผลมาจากการที่แนวทางฯ ได้คำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำวิธีการสอนโฟนิกส์ไปใช้ เช่น การเตรียมการสอน การจัดกิจกรรม และการใช้สื่อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการวางแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (Tomlinson, 1999) และการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ (Mayer, 2009) นอกจากนี้ การพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (Darling-Hammond et al., 2017) และการมีส่วนร่วม

ของผู้เกี่ยวข้องในการสนับสนุนการเรียนรู้ (Epstein, 2001) ก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความเป็นไปได้ และ 3) **ความถูกต้อง** แนวทางฯ ที่พัฒนาขึ้นมีความถูกต้องตามหลักวิชาการและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ ความถูกต้องนี้ อาจเป็นผลมาจากการที่แนวทางได้รับการพัฒนาขึ้นโดยอิงจากงานวิจัยและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสอนโฟนิกส์ (Ehri et al., 2001) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ที่หลากหลายและครอบคลุม (Wiggins, 1998) และการนิเทศ ติดตาม และการประกันคุณภาพการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ (Fullan, 2007) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาแนวทางการสอนโฟนิกส์ที่มีประสิทธิภาพและถูกต้องตามหลักวิชาการ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่าหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษอาจยังขาดความสอดคล้องกับความต้องการและศักยภาพของผู้เรียน สถานศึกษาควรมีการพัฒนาหลักสูตรให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่นมากขึ้น เพื่อให้ครูสามารถปรับการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียนแต่ละคน

1.2 ผู้บริหารควรจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะในการสอนโฟนิกส์ให้กับคณะครู เพื่อแก้ปัญหาด้านความต่อเนื่องในการพัฒนาครูผู้สอนที่พบจากการวิจัย

1.3 ผู้บริหารและคณะครูควรมีการจัดสรรเวลาและสื่อการสอนสำหรับโฟนิกส์อย่างเพียงพอและเหมาะสม เพื่อแก้ปัญหาด้านการจัดสรรเวลาและปัญหาด้านความเพียงพอของสื่อและทรัพยากร

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความล้มเหลวในการนำแนวทางฯ ไปใช้

2.2 การศึกษาวิจัยเชิงเปรียบเทียบเพื่อประเมินประสิทธิผลของการใช้แนวทางนี้ โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านของนักเรียนในโรงเรียนเทศบาลประตูลี้กับโรงเรียนที่ไม่ได้ใช้แนวทางฯ ดังกล่าว

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเพื่อประเมินผลการนำแนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้การอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษแบบโฟนิกส์ไปใช้ในโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการสอนและยืนยันความถูกต้องของแนวทางในทางปฏิบัติ

เอกสารอ้างอิง

- กฤติมา จรรยาเทศ. (2562). การพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษโดยใช้ชุดกิจกรรมโฟนิกส์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *Veridian E-Journal, Silpakorn University ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, 12(2), 2379-2393.
- กรมวิชาการ. (2545). *การจัดการเรียนรู้แบบ Active Learning*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุลธิดา รุ่งเรือง. (2554). *การสอนโฟนิกส์*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตรา วิษุทธ. (2562). ผลการใช้ชุดกิจกรรมการอ่านสะกดคำแบบโฟนิกส์ที่มีต่อความสามารถในการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 39(3), 127-138.
- ณัฐพล สุริยมณฑล, นิธิดา อติภัทรนันท์, และนันทยา แสงสิน. (2561). การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ Active Learning ร่วมกับเทคนิคการสอนโฟนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสาร Veridian E-Journal, Silpakorn University*, 11(3), 3354-3369.
- ณัฐริกา พลพิทักษ์. (2566). การพัฒนาความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้รูปแบบการสอน SQ4R ร่วมกับเทคนิคการสอนโฟนิกส์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 15(1), 17-28.
- รัชดากาญจน์ ไยดี. (2565). การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 16(1), 11-20.
- อัจฉรา วงศ์โสธร. (2563). การใช้กิจกรรมโฟนิกส์เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 12(2), 143-152.
- อัจจิมา ไชยชิต. (2563). การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษโดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงสะกดคำภาษาอังกฤษ (Phonics) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี*, 17(1), 149-160.
- นุรมา ปิรุ. (2567). การพัฒนาทักษะการอ่านออกเสียงคำศัพท์ภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบฝึกทักษะการอ่านออกเสียงแบบโฟนิกส์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาฏอนี*, 8(1), 59-68.

- ปภาพินท์ นิยมพันธ์. (2566). การใช้การสอนแบบโฟนิกส์เพื่อส่งเสริมทักษะการอ่านออกเสียง คำภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร*, 17(1), 177-189.
- Burns, A., & Snow, C. E. (2018). *Young Children Learning English: A Guide for Teachers*. Routledge.
- Buckingham, J. (2020). *Reading Instruction in Australia: Findings from the Past Decade*. Australian Council for Educational Research.
- Darling-Hammond, L., Hyler, K. E., Gardner, M., & Lee, H. (2017). *Effective Teacher Professional Development*. Learning Policy Institute.
- Ehri, L. C., Nunes, S. R., Stahl, S. A., & Willows, D. M. (2001). Systematic Phonics Instruction: Evidence-Based Methods for Reading Success. *American Educator*, 25(2), 5-11.
- Epstein, J. L. (2001). *School, Family, and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Westview Press.
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change*. Teachers College Press.
- Grabe, W. (2019). *Teaching Second Language Reading*. Cambridge University Press.
- Harmer, J. (2007). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Education Limited.
- Lunenburg, F. C., & Ornstein, A. C. (2008). *Educational Administration: Concepts and Practices*. Cengage Learning.
- Mayer, R. E. (2009). *Multimedia Learning* (2nd ed.). Cambridge University Press.
- Ministry of Education. (2018). *National Education Standards*. Bangkok: Ministry of Education.
- National Reading Panel. (2000). *Teaching Children to Read: An Evidence-Based Assessment of the Scientific Research Literature on Reading and Its Implications for Reading Instruction*. National Institute of Child Health and Human Development.
- Northouse, P. G. (2018). *Leadership: Theory and Practice* (8th ed.). Sage Publications.
- Office of the Basic Education Commission. (2019). *Basic Education Statistics 2019*. Bangkok: Office of the Basic Education Commission.

- Office of the Education Council. (2020). *National Education Plan 2020-2037*. Bangkok: Office of the Education Council.
- Owens, R. G., & Valesky, T. C. (2011). *Organizational Behavior in Education: Leadership and School Improvement*. Pearson Education.
- Seidenberg, M. S. (2017). *Language at the Speed of Sight: How We Read What We Do*. Basic Books.
- Tomlinson, C. A. (1999). *The Differentiated Classroom: Responding to the Needs of all Learners*. ASCD.
- Wahyuni, D., Fauziati, E., & Hikmah, N. (2016). The Effect of Phonics Instruction on EFL Young Learners' Reading Achievement. *English Education: Journal of English Teaching and Research*, 1(1), 1-12.
- Wiggins, G. (1998). *Educative Assessment: Designing Assessments to Inform and Improve Student Performance*. Jossey-Bass.

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสำหรับครูประถมศึกษา: การประเมินความต้องการจำเป็นของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

ไพศาล วงศ์กระโซ่*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 อำเภอเมืองจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี 22000

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู 2) ประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู และ 3) วิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอน 297 คน และกลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการประเมินความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ รองลงมาคือ ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ และด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ตามลำดับ และ 3) แนวทางการพัฒนาที่สำคัญ ประกอบด้วย การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และการนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ

คำสำคัญ: การประเมินความต้องการจำเป็น; สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก; การพัฒนาครู

Guidelines for Developing Active Learning Management Competencies for Primary School Teachers: A Needs Assessment Approach Under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2

Paisan Wongkraso*

*Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2, Mueang Chanthaburi District,
Chanthaburi Province 22000, Thailand*

Abstract

This research aimed to: 1) study the current and desirable states of teachers' active learning management competency, 2) assess the needs for developing teachers' active learning management competency, and 3) analyze guidelines for developing teachers' active learning management competency under Chanthaburi Primary Educational Service Area Office 2. The research samples consisted of 297 teachers and 9 experts as key informants. The research instruments included a 5-point rating scale questionnaire with a reliability coefficient of 0.96 and a semi-structured interview form. Data were analyzed using mean, standard deviation, Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}), and content analysis.

The findings revealed that: 1) The current state of teachers' active learning competency was at a moderate level overall, while the desirable state was at the highest level. 2) The needs assessment showed that the highest priority need was the development of innovative media, technology, and learning resources, followed by learning assessment, and learning design, respectively. and 3) The key development guidelines included organizing practical workshops, establishing professional learning communities, and implementing systematic supervision and monitoring.

Keywords: Needs Assessment; Active Learning Competency; Teacher Development

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตและการทำงานในบริบทของโลกปัจจุบันและอนาคต ซึ่งมีความซับซ้อนผันผวน และมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (กมล โพธิ์เย็น, 2564) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) จึงถูกมองว่าเป็นแนวทางสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย ผ่านการลงมือปฏิบัติและการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะที่จำเป็นสำหรับการเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2565)

อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหาและความท้าทายในการนำแนวคิดการจัดการเรียนรู้เชิงรุกมาใช้ในระดับชั้นเรียนอย่างจริงจัง จากรายงานผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2566 ซึ่งดำเนินการใน 56 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 52.83 ของโรงเรียนทั้งหมด พบว่า ครูผู้สอนส่วนใหญ่ร้อยละ 74.6 ยังคงใช้วิธีการสอนแบบบรรยายเป็นหลักการจัดกิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ คิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองยังมีค่อนข้างน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเพียง 2.14 จากคะแนนเต็ม 5 คะแนน นอกจากนี้ ครูกว่าร้อยละ 69.5 ยังขาดความรู้ ความเข้าใจและทักษะในการใช้เทคโนโลยีเพื่อออกแบบการเรียนรู้ และผลิตสื่อการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนรู้อย่างไม่สามารถตอบสนองต่อความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้อย่างเต็มที่ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2, 2566ก)

สภาพปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างเห็นได้ชัด เมื่อพิจารณาจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 ย้อนหลัง 3 ปีการศึกษา (2561-2565) ซึ่งพบว่า คะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในกลุ่มสาระหลัก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในด้านการคิดวิเคราะห์ การใช้เหตุผล และการแก้ปัญหา มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 ทุกรายวิชา สะท้อนให้เห็นว่าผู้เรียนยังขาดทักษะการคิดขั้นสูงและการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งเป็นสมรรถนะสำคัญในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2, 2566ข) นอกจากนี้ ผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียน (RT) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ก็พบว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า

ระดับประเทศ ทั้งด้านการอ่านออกเสียงและการอ่านรู้เรื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2, 2566) การค้นพบเหล่านี้ชี้ให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นศูนย์กลาง และขาดการส่งเสริมทักษะการเรียนรู้เชิงรุกส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในภาพรวมของผู้เรียน จึงจำเป็นเร่งด่วนที่ครูและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหา และยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) เป็นกระบวนการที่มีความสำคัญ ในการระบุช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่พึงประสงค์ และเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญ ในการวางแผนพัฒนาหรือแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและมีทิศทาง เพื่อให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (สุวิมล ว่องวานิช, 2562) ในบริบทของการพัฒนาครู การวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนา สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จะช่วยให้ทราบถึงระดับพฤติกรรมปัจจุบันและพฤติกรรมที่คาดหวัง ให้ครูได้แสดงออก นำไปสู่การวางแผนและกำหนดแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะของครูได้อย่าง สอดคล้องกับความต้องการและเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อยกระดับความสามารถของครูและคุณภาพ การจัดการศึกษาโดยรวมต่อไป (เมษา นวลศรี และคณะ, 2564)

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการประเมินความต้องการ จำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 เพื่อสำรวจสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะ การจัดการเรียนรู้เชิงรุก และวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสภาพทั้งสอง เพื่อจัดลำดับความสำคัญของ สมรรถนะที่ครูมีความต้องการพัฒนา รวมถึงแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมสมรรถนะดังกล่าวที่มี ความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทการปฏิบัติงานจริงของครู โดยผลการวิจัยจะเป็นสารสนเทศสำคัญ ประกอบการจัดทำแผนพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ให้มีความชัดเจน เฉพาะเจาะจง ตรงตามความต้องการ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกของครูอย่างเป็นระบบ ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาผู้เรียน ให้มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning Management Competency)

หมายถึง ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของครูที่แสดงออกถึงความสามารถในการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม วัดและประเมินผลการเรียนรู้ และวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยสมรรถนะ 6 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความสามารถในการวิเคราะห์มาตรฐาน และตัวชี้วัด ออกแบบหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำแผนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับบริบท

2. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการกำหนดวัตถุประสงค์ การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์และการแก้ปัญหา ออกแบบกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ สร้างความรู้ และประยุกต์ใช้ สอดแทรกทักษะในศตวรรษที่ 21 และใช้กระบวนการ Backward Design

3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการใช้เทคนิควิธีการสอนที่หลากหลาย จัดกิจกรรมปฏิบัติจริง กระตุ้นการคิด สะท้อนคิด โต้แย้ง อภิปรายแลกเปลี่ยน สร้างแรงบันดาลใจ ใช้คำถามกระตุ้นการคิดขั้นสูง และเชื่อมโยงการเรียนรู้กับชีวิตจริง

4. ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการเลือก สร้าง ปรับใช้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้ นวัตกรรม เทคโนโลยีดิจิทัล และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก การสร้างความรู้ด้วยตนเอง และทักษะในศตวรรษที่ 21

5. ด้านการวัด ประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ความสามารถในการสร้างและใช้เครื่องมือวัด และประเมินผลที่หลากหลาย เน้นการประเมินตามสภาพจริง การประเมินการปฏิบัติ ให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อพัฒนา ใช้ผลการประเมินปรับปรุงการเรียนรู้ และส่งเสริมการประเมินตนเองของผู้เรียน

6. ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน หมายถึง ความสามารถในการระบุปัญหา กำหนดแนวทางแก้ปัญหา ออกแบบการวิจัยในชั้นเรียน ดำเนินการวิจัย สรุปผล รายงานผล และนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน แก้ปัญหา และปรับปรุงการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ

ความต้องการจำเป็น (Needs) หมายถึง ความแตกต่างหรือช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันกับสภาพที่พึงประสงค์หรือควรจะเป็นในอนาคต ซึ่งสามารถนำมาใช้กำหนดสิ่งที่ต้องดำเนินการปรับปรุงและพัฒนา โดยพิจารณาจากการเปรียบเทียบระหว่างสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์

การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs Assessment) หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบในการระบุความต้องการจำเป็น วิเคราะห์สาเหตุ กำหนดความสำคัญของความต้องการจำเป็น และเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม เพื่อใช้ในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการปรับปรุงและพัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นอย่างแท้จริง

การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ผ่านการคิด ทำ ลงมือปฏิบัติ สร้างความรู้ด้วยตนเอง และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นการพัฒนาทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะการแก้ปัญหา และทักษะในศตวรรษที่ 21

สภาพปัจจุบัน (Current State) หมายถึง ระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 แสดงออกและปฏิบัติได้จริงในปัจจุบัน

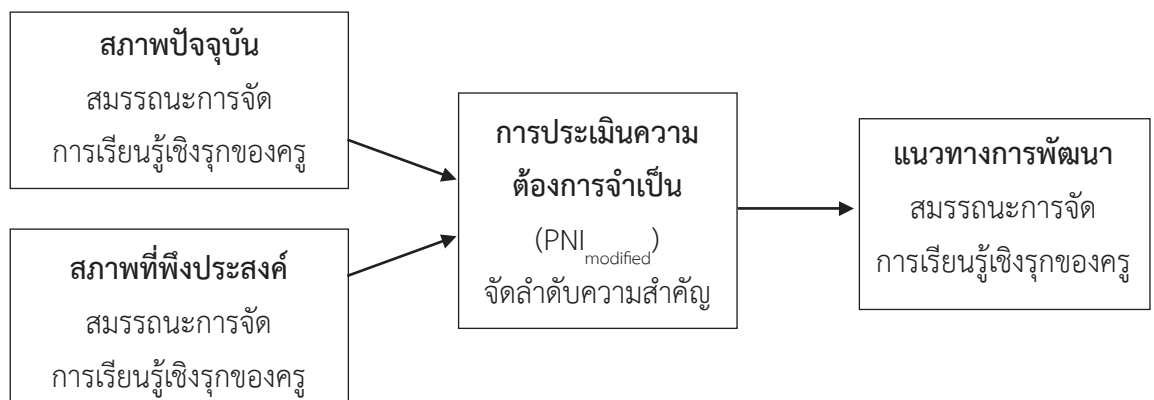
สภาพที่พึงประสงค์ (Desirable State) หมายถึง ระดับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 คิดว่าควรจะมีหรือปฏิบัติได้ เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกมีประสิทธิภาพสูงสุด

แนวทางการพัฒนาสมรรถนะ (Competency Development Guidelines) หมายถึง วิธีการ กระบวนการ หรือข้อเสนอเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติที่มีความเป็นระบบและมีหลักฐานเชิงประจักษ์รองรับ เพื่อใช้ในการส่งเสริม พัฒนา และยกระดับความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะของครูให้สอดคล้องกับมาตรฐานและเป้าหมายที่กำหนดไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) รูปแบบเชิงอธิบาย (Explanatory Sequential Design) ตามแนวคิดของ Creswell & Plano Clark (2018) โดยดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะที่ต่อเนื่องกัน เริ่มจากการเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณในระยะที่ 1 แล้วนำผลที่ได้มากำหนดประเด็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในระยะที่ 2 เพื่อขยายความและอธิบายผลให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทำให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและตอบวัตถุประสงค์การวิจัยอย่างครบถ้วน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา จันทบุรี เขต 2 ในปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 1,107 คน จาก 106 โรงเรียน ส่วนกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 297 คน จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดโรงเรียนเป็นชั้นภูมิในการสุ่ม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ที่มีลักษณะกระจายคล้ายคลึงกับประชากร

นอกจากนี้ ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้วิจัยได้กำหนด ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการพัฒนาครู จำนวน 9 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษาที่มีผลงานและประสบการณ์โดดเด่นในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก จำนวน 3 คน ศึกษาในเทศก์ที่รับผิดชอบงานนิเทศการจัดการเรียนรู้และพัฒนาครู จำนวน 3 คน และครูต้นแบบ ที่มีความเชี่ยวชาญและประสบความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 3 คน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย และนิยามเชิงปฏิบัติการของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในแต่ละด้าน เป็นพื้นฐานสำหรับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2. สร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างเพื่อศึกษา แนวทางการพัฒนาสมรรถนะดังกล่าว จากนั้นตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือทั้งความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ และความเที่ยง (Reliability) โดยการทดลองใช้ (Try Out)

3. เก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามในรูปแบบออนไลน์ผ่านทาง Google Forms ไปยังกลุ่มตัวอย่าง พร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม ทำการติดตาม และรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนจนได้ตามจำนวนที่ต้องการ สำหรับการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อประสานงานและนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์กับผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่าน ตามความสะดวก ใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้าโดยตรง และแบบออนไลน์ผ่านโปรแกรม Zoom ใช้การจดบันทึกและการบันทึกเสียงตลอดการสัมภาษณ์

4. วิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากแบบสอบถาม โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี PNI^{modified} เพื่อจัดลำดับความสำคัญ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์และคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสังเคราะห์ประเด็นสำคัญที่เป็นแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

5. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะ โดยนำเสนอผลการวิจัยในรูปแบบการพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description) ประกอบตาราง แผนภูมิ และการยกตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ที่น่าสนใจ เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน พร้อมอภิปรายผลการวิจัยโดยใช้ทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน รวมถึงให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการนำผลการวิจัยไปใช้และการวิจัยในอนาคต

เครื่องมือที่ใช้วิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ท (Likert) โดยกำหนดค่าคะแนนตั้งแต่ 1 ถึง 5 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ประกอบด้วย เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การสอน และขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีข้อความครอบคลุมสมรรถนะ 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร 2) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 4) ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ 5) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และ 6) ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามอย่างเป็นขั้นตอน โดยศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน เพื่อกำหนดโครงสร้างและข้อความให้ครอบคลุมสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกทั้ง 6 ด้าน จากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความและวัตถุประสงค์ (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งถือว่ามีความตรงเชิงเนื้อหาในระดับที่ยอมรับได้ หลังจากนั้นได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำไป

ทดลองใช้กับครูที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ปรากฏว่า แบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.96 ซึ่งถือว่ามีความเที่ยงอยู่ในระดับสูง แสดงว่าแบบสอบถามนี้มีคุณภาพดีและมีความเหมาะสมที่จะนำไปเก็บข้อมูลได้จริง

2. แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยกำหนดประเด็นคำถามหลักที่ครอบคลุมกรอบแนวคิด และมีคำถามย่อยเพื่อใช้ในการถามเจาะลึกให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนรอบด้าน ผู้วิจัยได้สร้างแบบสัมภาษณ์โดยพัฒนาขึ้นจากกรอบแนวคิดการวิจัย และผลการประเมินความต้องการจำเป็นที่ได้จากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณในขั้นตอนแรก โดยมุ่งเน้นการค้นหาข้อมูลเชิงลึกและข้อเสนอแนะเชิงรูปธรรมเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู โดยเฉพาะในประเด็นที่พบว่ามีความต้องการจำเป็นสูง เพื่อให้แน่ใจว่าแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น มีความตรงและมีความเหมาะสม ผู้วิจัยได้ขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาทบทวนข้อคำถาม และได้มีการปรับปรุงถ้อยคำในบางข้อคำถามให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยมากยิ่งขึ้นตามข้อเสนอแนะที่ได้รับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยใช้ช่องทางออนไลน์ผ่าน Google Forms พร้อมทั้งจดหมายแนะนำตัวและขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามอย่างเป็นทางการ

1.2 มีการติดตามการตอบแบบสอบถามอย่างสม่ำเสมอ โดยส่งข้อความเตือนความจำผ่านทางอีเมลแก่ผู้ที่ยังไม่ได้ตอบกลับ เพื่อให้ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วนตามจำนวนที่ต้องการ

1.3 หลังจากได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาครบแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการตอบในทุกฉบับ เพื่อคัดเลือกฉบับที่มีความสมบูรณ์นำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านเพื่อกำหนดหมายวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ตามความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล ในกรณีที่ไม่สามารถสัมภาษณ์แบบเผชิญหน้าได้ จะใช้วิธีการสัมภาษณ์ทางไกลผ่านโปรแกรม Zoom แทน ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกตามประเด็นในแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ ใช้เวลาประมาณ 60-90 นาทีต่อการสัมภาษณ์ 1 ครั้ง โดยผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ด้วยตนเอง

มีการจดบันทึกและบันทึกเสียงตลอดการสนทนา เพื่อป้องกันการหลงลืมและเพื่อความถูกต้องแม่นยำของข้อมูลหลังจากการสัมภาษณ์แต่ละครั้ง ผู้วิจัยถอดเทปบันทึกเสียงอย่างละเอียดทันทีหลังจบการสนทนา และทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล โดยส่งบทสรุปเนื้อหาที่ถอดความแล้วกลับไปให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ตรวจทาน เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล ก่อนนำไปใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ

1.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา บันทึกคะแนนและลงรหัสข้อมูลเพื่อนำไปประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

1.2 วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ เพื่อให้ทราบลักษณะการแจกแจงของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 วิเคราะห์ระดับสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละสมรรถนะ โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมทั้งเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของทั้งสองสภาพ เพื่อทราบช่องว่างหรือความแตกต่าง

1.4 วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะ โดยใช้ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปหาน้อย

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและคำถามปลายเปิดในแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามขั้นตอน ได้แก่

2.1 จัดระเบียบข้อมูลโดยถอดเทปบันทึกการสัมภาษณ์ให้อยู่ในรูปแบบของบทสนทนา

2.2 อ่านข้อมูลทั้งหมดหลายรอบ พร้อมทั้งจดบันทึกประเด็นสำคัญไว้

2.3 กำหนดรหัสข้อมูล (Coding) ที่สอดคล้องกับประเด็นหลักในการวิเคราะห์

2.4 จำแนกข้อมูลและจัดกลุ่มข้อมูลตามรหัส

2.5 สรุปใจความสำคัญและเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลเพื่อสร้างข้อสรุปเชิงอุปนัย (Inductive Conclusion) ในแต่ละประเด็น

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในรูปแบบการบรรยายเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การนำเสนอประเด็นสำคัญ ข้อค้นพบที่น่าสนใจ โดยมีการยกคำพูดหรือคำสัมภาษณ์ที่แสดงถึงแนวคิดหรือมุมมองของผู้ให้ข้อมูลมาอ้างอิงเพื่อสนับสนุนผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ประเด็นสำคัญที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่สอดคล้องกับบริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้จริง

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 75.42) มีอายุระหว่าง 30-40 ปี (ร้อยละ 42.09) การศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 82.83) และมีประสบการณ์การสอน 5-10 ปี (ร้อยละ 38.72) ส่วนใหญ่สอนในโรงเรียนขนาดกลาง (ร้อยละ 45.45) ผลการวิเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M=3.30$, $SD=0.69$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($M=3.42$, $SD=0.70$) รองลงมา คือ ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ($M=3.35$, $SD=0.65$) และด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($M=3.28$, $SD=0.68$) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ($M=3.15$, $SD=0.72$)

สำหรับสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M=4.78$, $SD=0.39$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ($M=4.85$, $SD=0.35$) รองลงมา คือ ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($M=4.82$, $SD=0.38$) และด้านการสร้างและพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ($M=4.80$, $SD=0.39$) ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	M	SD	ระดับ	M	SD	ระดับ
1. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	3.35	0.65	ปานกลาง	4.75	0.40	มากที่สุด
2. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	3.28	0.68	ปานกลาง	4.82	0.38	มากที่สุด
3. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.42	0.70	ปานกลาง	4.78	0.41	มากที่สุด
4. ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อวัตกรรมการเทคโนโลยีฯ	3.15	0.72	ปานกลาง	4.80	0.39	มากที่สุด
5. ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้	3.35	0.69	ปานกลาง	4.85	0.35	มากที่สุด
6. ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหา	3.22	0.71	ปานกลาง	4.70	0.42	มากที่สุด
ภาพรวม	3.30	0.69	ปานกลาง	4.78	0.39	มากที่สุด

1.2 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก โดยใช้ดัชนี $PNI_{modified}$ พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.52$) รองลงมาคือ ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.49$) ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.48$) และตามลำดับ ส่วนด้านที่มีความต้องการจำเป็นต่ำสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($PNI_{modified} = 0.47$) ผลการวิเคราะห์นี้สะท้อนให้เห็นว่า ครูมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัจจุบันที่พบว่ามีความจำเป็นที่สุด แสดงให้เห็นถึงความจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาสมรรถนะด้านนี้เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังตาราง 2

ตาราง 2 ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

สมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก	I	D	$PNI_{modified}$	ลำดับ
1. ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีฯ	4.80	3.15	0.52	1
2. ด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้	4.85	3.25	0.49	2
3. ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้	4.82	3.26	0.48	3
4. ด้านการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาฯ	4.70	3.22	0.47	4
5. ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร	4.75	3.35	0.42	5
6. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.78	3.42	0.40	6

1.3 ผลการศึกษาแนวทางในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สามารถสรุปแนวทางการพัฒนาตามสมรรถนะที่มีความต้องการจำเป็นสูง 3 อันดับแรก ดังนี้

1.3.1 แนวทางการพัฒนาด้านการสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนาที่สำคัญ โดยเน้นการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบเข้มข้นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสร้างสื่อนวัตกรรม ควรมีการจัดตั้งชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม เพื่อให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้และพัฒนาทักษะร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ดังคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งที่ว่า «การพัฒนาสื่อนวัตกรรมต้องเน้นการลงมือปฏิบัติจริง และมีพี่เลี้ยงคอยให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อให้ครูสามารถสร้างและใช้สื่อเทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรมีการสร้างคลังสื่อนวัตกรรมกลางที่ครูสามารถเข้าถึงและนำไปประยุกต์ใช้ได้

1.3.2 แนวทางการพัฒนาด้านการวัดประเมินผลการเรียนรู้

ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการพัฒนาโดยเน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผลที่หลากหลาย การใช้เทคโนโลยีในการประเมินผล และการประเมินตามสภาพจริง มีการจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุก และการสร้างเครือข่ายครูด้านการวัดและประเมินผล ดังที่ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า การประเมินผลการเรียนรู้เชิงรุกต้องสะท้อนพัฒนาการของผู้เรียนอย่างแท้จริง ครูจึงต้องมีความรู้และทักษะในการใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลายและเหมาะสม

1.3.3 แนวทางการพัฒนาด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้

ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอให้มีการพัฒนาครูผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการที่เน้นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุกที่หลากหลาย การศึกษาดูงานในโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ และการสร้างเครือข่ายครูแกนนำด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ผู้ทรงคุณวุฒิท่านหนึ่งได้กล่าวว่า การได้เห็นตัวอย่างที่ดีและได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนครู จะช่วยให้ครูเห็นภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการออกแบบการเรียนรู้ได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในภาพรวม โดยเน้นการสร้างระบบนิเวศภายในที่เข้มแข็ง การสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจแก่ครูและการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การพัฒนาสมรรถนะครูเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ดังคำกล่าวของผู้ทรงคุณวุฒิที่ว่า การพัฒนาครูต้องทำอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง และมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ จึงจะเกิดการเปลี่ยนแปลงที่ยั่งยืนในการยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้

อภิปรายผล

ผลการวิจัยมีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายดังนี้

1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในทั้ง 6 ด้าน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในทุกด้านมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่าการปฏิบัติงานในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในปัจจุบันของครูมีทั้งส่วนที่เป็นจุดแข็งที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและจุดอ่อนที่ต้องได้รับการแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับ กมล โพธิเย็น (2564) ที่ศึกษาวิจัยและพบว่า ครูส่วนใหญ่มีความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แต่ยังขาดทักษะในการนำไปปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับ Prince (2004) ที่พบว่า การจัดการเรียนรู้เชิงรุกต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ ซึ่งต้องใช้เวลาและการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ในส่วนของสภาพที่พึงประสงค์ที่ครูสะท้อน

ความต้องการในการพัฒนาไปให้ถึงระดับมากที่สุดนั้น จึงเป็นไปได้ว่าครูมีความตระหนักและต้องการที่จะพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้มีประสิทธิภาพ ด้วยการสร้างทุกด้านให้เป็นจุดแข็งที่เอื้อต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21

2. ค่าดัชนี Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูในทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่า PNI จากมากไปน้อยแล้ว พบว่า ด้านที่มีค่า PNI สูงสุด คือ ด้านการสร้างและพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ มีค่า PNI เท่ากับ 0.52 รองลงมา คือ ด้านการวัด ประเมิน ผลการเรียนรู้ มีค่า PNI เท่ากับ 0.49 ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีค่า PNI เท่ากับ 0.48 ด้านการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาผู้เรียน มีค่า PNI เท่ากับ 0.47 ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร มีค่า PNI เท่ากับ 0.42 และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่า PNI เท่ากับ 0.40 และสอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช (2562) ที่ศึกษาวิจัยและพบว่า การหาค่าดัชนี PNI สามารถช่วยในการจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันมีผลมาจากการเรียงลำดับค่า PNI ทำให้องค์กรเห็นความจำเป็นเร่งด่วนในด้านที่จะต้องพัฒนาให้มีประสิทธิภาพต่อไป โดยเฉพาะด้านการใช้เทคโนโลยี ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความท้าทายของครูในยุคดิจิทัลที่ต้องปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว

3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มี 3 แนวทางหลัก คือ 1) การจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแบบเข้มข้นเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการสร้างสื่อ นวัตกรรม 2) การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Communities: PLC) ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และการออกแบบการเรียนรู้ และ 3) การนิเทศติดตามอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการให้คำแนะนำ และการเป็นพี่เลี้ยง ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning Theory) ของ Knowles (1980) ที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์ และการนำความรู้ไปใช้ในสถานการณ์จริง และสอดคล้องกับแนวคิดของ DuFour และ Eaker (1998) เกี่ยวกับชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ที่เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการพัฒนาร่วมกัน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับ Bonwell & Eison (1991) ที่เน้นว่าการพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องอาศัยการฝึกฝน และการสะท้อนคิดอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการได้รับการสนับสนุนจากระบบ และเพื่อนร่วมวิชาชีพ แนวทางที่เสนอจึงมีความเป็นไปได้สูงในการนำไปปฏิบัติ เนื่องจากคำนึงถึงบริบท และข้อจำกัดของครูในพื้นที่ และเป็นการพัฒนาแบบองค์รวม ที่เชื่อมโยงทั้งด้านความรู้ ทักษะ และการปฏิบัติจริง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรจัดทำแผนพัฒนาครูด้านการสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้เป็นลำดับแรก

1.2 ควรจัดตั้งชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเฉพาะด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและการออกแบบการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดขั้นสูง พร้อมกำหนดเป้าหมายร่วมและมีการประชุมแลกเปลี่ยนอย่างสม่ำเสมอ

1.3 ควรพัฒนาระบบนิเทศภายในที่เน้นการให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

1.4 ควรพัฒนาสมรรถนะด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้และการวัดประเมินผลการเรียนรู้

1.5 ควรสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการสร้างและพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีของครู

2.2 ควรศึกษาประสิทธิภาพของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู

2.3 ควรมีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแนวทางการนิเทศที่เหมาะสมกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

2.4 ควรศึกษาเปรียบเทียบสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน

เอกสารอ้างอิง

กมล โพธิเย็น. (2564). Active learning: การจัดการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21.

วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 19(1), 11-28.

เมษา นวลศรี, กุลชาติ พันธวรกุล, นริศรา จริยะพันธุ์, นิติกร อ่อนโยน, ศิริขวัญ บุญธรรม, สุชาติ สมสำราญ และวิษณุ สุทธิวรรณ. (2564). การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาด้านการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

วารสารร้อยแก่นสารบัณฑิต, 6(6), 35-51.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2. (2566ก). รายงานผลการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอน ปีการศึกษา 2566. จันทบุรี: ผู้แต่ง.

- _____. (2566ข). รายงานผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2566. จันทบุรี: กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา.
- _____. (2566ค). รายงานผลการประเมินความสามารถด้านการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 (RT) ปีการศึกษา 2566. นทบุรี: กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2564). แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2565). รายงานการศึกษาไทย พ.ศ. 2562-2564 (*Education in Thailand 2019-2021*). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). การประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Bonwell, C. C., & Eison, J. A. (1991). *Active Learning: Creating Excitement in the Classroom*. ASHE-ERIC Higher Education Report No. 1. Washington, D.C.: The George Washington University, School of Education and Human Development.
- Creswell, J. W., & Plano Clark, V. L. (2018). *Designing and Conducting Mixed Methods Research (3rd ed.)*. SAGE Publications.
- DuFour, R., & Eaker, R. (1998). *Professional Learning Communities at Work: Best Practices for Enhancing Student Achievement*. National Educational Service.
- Knowles, M. S. (1980). From Pedagogy to Andragogy. *Religious Education*, 75(4), 202-211.
- Prince, M. (2004). Does Active Learning Work? A Review of the Research. *Journal of Engineering Education*, 93(3), 223-231.

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง

ธนากร ธรรมะชัย^{1*} ทิวต์ มณีโชติ² กัมพล เจริญรักษ์³ และพิรุณ ศิริศักดิ์⁴

^{1*}สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

²สถาบันการจัดการปัญญาภิวัฒน์

³สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1

⁴โรงเรียนราชินีบน

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง และ 2) การส่งผลของปัจจัยต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง กลุ่มตัวอย่าง คือ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ที่ปฏิบัติงานในส่วนกลาง ปี พ.ศ. 2567 จำนวน 73 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่น 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลจากการวิจัย พบว่า 1) มี 7 ปัจจัย คือ กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบ รูปแบบการบริหาร บุคลากร ทักษะ และค่านิยมร่วม ที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม และรายปัจจัย อยู่ในระดับมาก และ 2) ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในภาพรวม คือ ปัจจัยทักษะ ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จด้านประสิทธิผล คือ ปัจจัยทักษะ และปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ด้านประสิทธิภาพ คือ ปัจจัยบุคลากร

คำสำคัญ: ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน; ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน; ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน; เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา; ยุคของการเปลี่ยนแปลง

*Corresponding Author:

Factors Affecting Work Performance Success of Operational Officers
at the Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand
Under the Era of Change

Tanakorn Thammachai^{1*}, Tiwat Maneechote², Kumpol Jarernrak³, and Piroon Sirisakdi⁴

¹*Secretariat Office of the Teacher's Council of Thailand*

²*Panyapiwat Institute of Management.*

³*Pathum Thani Primary Educational Service Area Office 1.*

⁴*Rajinibon School.*

Abstract

This research aims to study 1) the levels of various factors and 2) the impact on the performance success of operational staff at the Office of the Teachers' Council Secretariat during a time of change. The sample group consisted of 73 operational staff members from the central office in 2024, selected through simple random sampling. The research instrument was a questionnaire with a reliability coefficient of 0.96. Data analysis employed statistical methods such as mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression analysis.

The findings revealed that: 1) seven factors i.e., strategy, structure, systems, management style, personnel, skills, and shared values were significantly related to the overall performance success of the operational staff under changing conditions, with each factor rated at a high level; and 2) the factors influencing overall performance success were primarily skills. For effectiveness in performance, skills were the key influencing factor, while for efficiency in performance, personnel was the most impactful factor.

Keywords: Performance Success; Operational Effectiveness; Operational Efficiency; Operational Officers at the Secretariat Office of the Teachers Council of Thailand; The Era of Change

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุรุสภา จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 เป็นหน่วยงานของรัฐประเภทองค์กรมหาชนที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติเฉพาะ (หน่วยงานในกำกับ) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ คือ 1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ ออกและเพิกถอนใบอนุญาต กำกับ ดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพ 2) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาวิชาชีพ และ 3) ประสาน ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ ตามมาตรา 34 แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 ดังนี้ 1) กำหนดมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณของวิชาชีพ 2) ควบคุม ความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ 3) ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ขอประกอบวิชาชีพ 4) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนใบอนุญาต 5) สนับสนุนส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ 6) ส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา 7) รับรองปริญญาประกาศนียบัตร หรือวุฒิบัตรของสถาบันต่าง ๆ ตามมาตรฐานวิชาชีพ 8) รับรองความรู้และประสบการณ์ทางวิชาชีพ รวมทั้งความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ 9) ส่งเสริมการศึกษาและการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพ 10) เป็นตัวแทนผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาของประเทศไทย 11) ออกข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วย (ก) การกำหนดลักษณะต้องห้ามมาตรา 13 (ข) การออกใบอนุญาต อายุใบอนุญาต การพักใช้ใบอนุญาต การเพิกถอนใบอนุญาต และการรับรองความรู้ประสบการณ์ทางวิชาชีพ ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพ (ค) หลักเกณฑ์และวิธีการในการขอรับใบอนุญาต (ง) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้ขอรับใบอนุญาต (จ) จรรยาบรรณของวิชาชีพและการประพฤติผิดจรรยาบรรณอันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ (ฉ) มาตรฐานวิชาชีพ (ช) วิธีการสรรหา การเลือก การเลือกตั้ง และการแต่งตั้งคณะกรรมการคุรุสภาและคณะกรรมการมาตรฐานวิชาชีพ (ซ) องค์ประกอบ หลักเกณฑ์ วิธีการคัดเลือกคณะกรรมการสรรหา(ณ) หลักเกณฑ์และวิธีการสรรหาเลขาธิการคุรุสภา (ญ) การใด ๆ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ 12) ให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายหรือปัญหาการพัฒนาวิชาชีพ 13) ให้คำแนะนำหรือเสนอความเห็นต่อรัฐมนตรีเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพหรือการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ 14) กำหนดให้มีคณะกรรมการเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา และ 15) ดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของคุรุสภา (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2546)

จากวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของคุรุสภา ที่ต้องดำเนินการเกี่ยวกับการดูแล กำกับติดตาม และสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษาทั่วประเทศ ประกอบกับการเข้าสู่ยุคของการเปลี่ยนแปลงของโลก และในช่วง ค.ศ.2019 ที่ผ่านมา เกิดวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ส่งผลให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ ตลอดจนวิถีชีวิตของการทำงานเปลี่ยนแปลงไป สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว คือ การทำงานจากเดิมที่มีการพบปะ ณ สถานที่จริงหรือในพื้นที่ (Onsite) ต้องปรับเปลี่ยนไปอยู่ในรูปแบบการทำงานผ่านอินเทอร์เน็ต (Online) มากขึ้น ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีการปรับตัวอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้ทันต่อ การเปลี่ยนแปลง และด้วยประการดังกล่าวผู้วิจัยในฐานะที่เป็นบุคลากรของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ดำรงอยู่ในตำแหน่งระดับปฏิบัติการ มีความสนใจศึกษาถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง โดยผู้วิจัยได้นำ แบบจำลอง 7S ของ McKinsey ซึ่งเป็นแนวคิด ทฤษฎีที่เกิดจากการศึกษาของ Waterman, Peters, & Phillips (1980 อ้างถึงใน สรรยงมาศ ศรีทองมาศ และชาคริต ศรีสกุณ, 2564) ซึ่งได้ทำการอธิบายถึงความสำเร็จของธุรกิจระดับโลกที่ให้ความสำคัญปัจจัยทั้ง 7 ประการ คือ โครงสร้าง กลยุทธ์ ระบบ รูปแบบการบริหาร บุคลากร ทักษะ และค่านิยมร่วม

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง
2. เพื่อศึกษาการส่งผลของปัจจัยต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จ หมายถึง ปัจจัยตัวแปรที่เป็นมูลเหตุ 7 ประการ ตามแนวคิด ทฤษฎีแห่งความสำเร็จขององค์การ ของ McKinsey 7 -S Framework ที่เชื่อว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จขององค์การ มีด้วยกัน 7 ประการ คือ กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบ รูปแบบการบริหาร บุคลากร ทักษะของ และค่านิยมร่วม (อ้างถึงใน สรรยงมาศ ศรีทองมาศ และชาคริต ศรีสกุณ, 2564)

กลยุทธ์ หมายถึง การวางแผน การกำหนดทิศทางแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อตอบสนอง การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม เป็นแบบแผนที่ชี้นำไปสู่การปฏิบัติการในปัจจุบัน หรือในอนาคต

โครงสร้าง หมายถึง การวางแผนผังหน้าที่งานขององค์การ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่าง อำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบ รวมถึงขอบเขตการควบคุม การรวมอำนาจและการกระจายอำนาจ ตามภาระงานอย่างเหมาะสม

ระบบ หมายถึง การดำเนินงานที่มีความสัมพันธ์กัน มีกระบวนการจัดการทำงานอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง สอดคล้อง ประสานกันทุกระดับในการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ ตามที่กำหนดไว้ ตลอดจนระบบต่าง ๆ ที่ใช้ในปฏิบัติภายในองค์การ

รูปแบบการบริหาร หมายถึง การจัดการการดำเนินงานที่เหมาะสมกับลักษณะขององค์การ เช่น การควบคุม สั่งการ เป็นแบบแผนพฤติกรรมในการดำเนินงานของผู้บริหารระดับสูงขององค์การ

บุคลากร หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติตามนโยบาย และแนวทางในการดำเนินงาน ขององค์การ รวมไปถึงด้านทรัพยากรมนุษย์ เหมาะสมกับงาน ความรู้ ความสามารถ

ทักษะ หมายถึง ทักษะ คุณสมบัติ ความโดดเด่น ความชำนาญของผู้ปฏิบัติงานในการปฏิบัติงาน ตามหน้าที่ ตามลักษณะงานที่รับผิดชอบ

ค่านิยมร่วม หมายถึง ชุดความคิด ที่มีความเชื่อพื้นฐานขององค์การ และใช้เป็นแนวทาง ในการกำหนดพฤติกรรมปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ภายในองค์การ ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา คือ เรียนรู้ในงาน บริการด้วยใจ ก้าวไปอย่างมีส่วนร่วม

ความสำเร็จในการปฏิบัติงาน หมายถึง เครื่องบ่งชี้ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ คือ ความมีประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน ความมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ในการปฏิบัติงาน

ประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน หมายถึง ผลลัพธ์ หรือ ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นจากกระบวนการทำงาน จนบรรลุเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน หมายถึง ภาวะที่ทำให้เกิดความสำเร็จเป็นความสามารถ ในการทำงาน เน้นกระบวนการจัดการ การบริหารทรัพยากรที่มีอยู่อย่างสมดุล นำไปสู่การบรรลุเป้าหมาย หรือบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้

เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ หมายถึง เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (ส่วนกลาง) ในปี พ.ศ. 2567 ที่มีคนครองอยู่ในตำแหน่ง

วิธีการดำเนินการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำ แบบจำลอง 7S ของ McKinsey ซึ่งเป็นแนวคิดทฤษฎีที่เกิดจาก การศึกษาของ Waterman, Peters, & Phillips (1980 อ้างถึงใน สรัญญา ศรีทองมาศ และชาคริต ศรีสกุณ, 2564) มาใช้ในการอธิบายถึงปัจจัยความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงาน เลขาธิการคุรุสภา ภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงที่ให้ความสำคัญปัจจัยทั้ง 7 ประการ คือ โครงสร้าง กลยุทธ์ ระบบรูปแบบการบริหาร บุคลากร ทักษะ และค่านิยมร่วม

ตัวแปรต้น

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง

1. กลยุทธ์ (Strategy)
2. โครงสร้าง (Structure)
3. ระบบ (System)
4. รูปแบบการ (Style)
5. บุคลากร (Staff)
6. ความสามารถ (Skill)
7. ค่านิยมร่วม (Shared values)

ตัวแปรตาม

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง

- ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
- ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary) เก็บรวบรวมจากการตอบแบบสอบถาม
2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาค้นคว้าเอกสารทางวิชาการ เช่น หนังสือ วารสาร สารนิพนธ์ บทความทางวิชาการ สารนิพนธ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย

ประชากร

จำนวนประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ เจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ที่ปฏิบัติงานในส่วนกลาง ซึ่งที่มีคนครองอยู่ในตำแหน่ง จำนวน 89 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan ใช้ในการประมาณค่าสัดส่วนของประชากร และกำหนดให้สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.5 ระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ 5% และระดับความเชื่อมั่น 95% (วัลลภ รัฐนิตรานนท์, 2562) ซึ่งได้จำนวน 73 คน

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ศึกษาตำรา สิ่งพิมพ์ บทความ เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม โดยกำหนดโครงสร้างเนื้อหาของแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา สังกัด ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ซึ่งเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ส่วนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัจจัย ด้านกลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบ รูปแบบการบริหาร บุคลากร ทักษะ และค่านิยมร่วม ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง เป็นคำถามที่มีลักษณะแบบปลายปิด (Close-Ended Questions) สร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 3 สอบถามความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงในด้านประสิทธิผล และประสิทธิภาพ โดยสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด (Open-Ended Questions) ที่ให้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

2. สร้างแบบสอบถามโดยร่างข้อคำถามตามโครงสร้างที่กำหนด และนำร่างข้อคำถามเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ตามคำนิยามในแต่ละข้อคำถาม โดยการวัดดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และคำนิยามศัพท์เฉพาะ (Item Objective Congruence: IOC) โดยนำคะแนนจากการตอบของผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 3 ท่าน มาหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับคำนิยาม กำหนดเกณฑ์พิจารณาเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไป (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 อ้างถึงใน อุดมทรัพย์ ใจดี, 2567) ผลการวิเคราะห์พบว่า ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.67-1.00 ทุกข้อคำถาม

4. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุง ไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่างมีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มที่ศึกษาวิจัย เพื่อทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) จำนวน 30 ชุด โดยการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ คือ มีค่ามากกว่า 0.7 (ลัดดาวัลย์ เพชรโรจน์ และอัจฉรา ชำนิประศาสน์, 2545 อ้างถึงใน ธนภรณ์ พรหมฉาย, 2565) และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยโดยขอความอนุเคราะห์จากท่านเลขาธิการคุรุสภา ในการเข้าเก็บข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างในช่วงเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2567
2. เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามผ่านระบบออนไลน์ โดยใช้ Google Form
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 73 ชุด ไปวิเคราะห์ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง โดยนำข้อมูลมาแจกแจงวิเคราะห์ความถี่ และร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดน้ำหนักคะแนนไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
3. การวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับความสำเร็จของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิผล และประสิทธิภาพ ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยหาค่าสถิติ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งได้กำหนดน้ำหนักคะแนนไว้ 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

การแปลความหมายของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่าพิจารณาจากระดับคะแนนเฉลี่ยตามเกณฑ์ จัดเท่ากัน (Class Interval) ซึ่งแบ่งเป็น 5 ระดับ (วัฒนา สุนทรชัย, 2551 อ้างถึงใน วิชุดา จิวประพันธ์, 2553) ดังนี้ 4.21-5.00 เป็นระดับมากที่สุด 3.41-4.20 เป็นระดับมาก 2.61-3.40 เป็นระดับปานกลาง 1.81-2.60 เป็นระดับน้อย และ 1.00-1.80 เป็นระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) เพื่อตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม สำหรับการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในการทำนายตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ในด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ใช้การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation

Coefficient) โดยมีเกณฑ์ในการแปลความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2566, น. 121 อ้างถึงใน ลักษณะประภา สุวรรณสมบัติ, 2565) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์มีค่าเท่า 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ 0.80-0.99 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูงมาก 0.60-0.79 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันสูง 0.40-0.59 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันปานกลาง 0.20-0.39 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำ 0.01-0.19 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันต่ำมาก มีค่าเท่า 0.00 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

เกณฑ์การพิจารณาเพื่อตรวจสอบข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของข้อมูลสำหรับการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดังนี้

4.1 ตัวแปรต้น คือ ตัวแปรปัจจัย กับตัวแปรตาม คือ ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ต้องมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.2 ตัวแปรต้น คือ ตัวแปรปัจจัยด้วยกันต้องไม่มีความสัมพันธ์กันเกิน 0.85 (Kline, 2010 อ้างถึงใน นภาพร สายชู, 2563) ถ้าเกินให้พิจารณาค่า Tolerance และ VIF

5. การวิเคราะห์ ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ประกอบด้วย กลยุทธ์ โครงสร้าง ระบบ รูปแบบการบริหาร บุคลากร ทักษะ และค่านิยมร่วม ดังแสดงในตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับปัจจัยส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ โดยรวม และรายปัจจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ปัจจัยกลยุทธ์ (X_1)	4.01	.71	มาก	1
2. ปัจจัยโครงสร้าง (X_2)	3.82	.93	มาก	4
3. ปัจจัยระบบ (X_3)	3.83	.85	มาก	3
4. ปัจจัยรูปแบบการบริหาร (X_4)	3.79	.81	มาก	6
5. ปัจจัยบุคลากร (X_5)	3.72	.85	มาก	7
6. ปัจจัยทักษะ (X_6)	3.82	.66	มาก	5
7. ปัจจัยค่านิยมร่วม (X_7)	3.85	.75	มาก	2
รวม	3.84	.68	มาก	-

จากตาราง 1 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.84$ และ $S.D=.68$) และเมื่อวิเคราะห์รายละเอียดเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยกลยุทธ์ ($\bar{X}=4.01$ และ $S.D=.71$) รองลงมาคือ ปัจจัยค่านิยมร่วม ($\bar{X}=3.85$ และ $S.D=.75$) และ ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยบุคลากร ($\bar{X}=3.72$ และ $S.D=.85$)

2. ผลการวิเคราะห์ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิผล และประสิทธิภาพ จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง พบข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถาม ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และของระดับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการในด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน โดยรวม

ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
ประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน	4.18	.55	มาก	2
ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	4.23	.47	มากที่สุด	1
รวม	4.20	.46	มาก	-

จากตาราง 2 พบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิผล และประสิทธิภาพ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$ และ $S.D=.46$) และเมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.23$ และ $S.D=.47$) สูงกว่า ด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.18$ และ $S.D=.55$)

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิผล

ประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ผลงานของท่านสำเร็จได้ตามปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย	4.27	.63	มากที่สุด	1
2. ผลงานของท่านมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์	4.26	.62	มากที่สุด	2
3. ผลงานของท่านอยู่ในระดับที่ดีขึ้นไป	4.14	.63	มาก	4
4. ผลงานของท่านสำเร็จได้ตาม เกณฑ์คุณภาพตามที่หน่วยงานคาดหวัง	4.07	.65	มาก	5
5. เมื่อเกิดปัญหาระหว่างการปฏิบัติงาน ท่านสามารถแก้ไขได้สำเร็จ	4.15	.62	มาก	3
รวม	4.18	.55	มาก	-

จากตาราง 3 พบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานในด้านประสิทธิผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.18 และ S.D.=.55) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผลงานของท่านสำเร็จได้ตามปริมาณงานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}$ =4.27 และ S.D.=.63) รองลงมา คือ ผลงานของท่านมีความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ($\bar{X}$ =4.26 และ S.D.=.62) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ผลงานของท่านสำเร็จได้ตาม เกณฑ์คุณภาพตามที่หน่วยงานคาดหวัง ($\bar{X}$ =4.07 และ S.D.=.65)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิภาพ

ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
1. ท่านมีอิสระในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้	3.99	.75	มาก	5
2. ท่านปฏิบัติงานสำเร็จ ทันตามเวลาที่กำหนด	4.18	.69	มาก	4
3. ท่านใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน ได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า	4.37	.57	มากที่สุด	1
4. ท่านมีการจัดลำดับความสำคัญของงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน	4.34	.58	มากที่สุด	2
5. ท่านมีการวางแผนการดำเนินงาน ก่อนการปฏิบัติงานทุกครั้ง	4.26	.60	มากที่สุด	3
รวม	4.23	.47	มากที่สุด	-

จากตาราง 4 พบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานในด้านประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ =4.23 และ S.D.=.47) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ท่านใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน ได้อย่างประหยัด และคุ้มค่า ($\bar{X}$ =4.37 และ S.D.=.57) รองลงมา คือ ท่านมีการจัด

ลำดับความสำคัญของงานเพื่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ($\bar{X}=4.34$ และ $S.D.=.58$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ท่านมีอิสระในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ($\bar{X}=3.99$ และ $S.D.=.75$)

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ โดยเริ่มจากการตรวจสอบข้อมูลว่าเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์การถดถอยด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ระหว่างตัวแปร ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย (X1-X7) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน (Y) และ (Y1-Y2) ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ตัวแปร	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	Y	Y1	Y2
X1	1									
X2	.556**	1								
X3	.580**	.859**	1							
X4	.628**	.728**	.816**	1						
X5	.458**	.700**	.785**	.753**	1					
X6	.387**	.633**	.658**	.703**	.804**	1				
X7	.421**	.620**	.682**	.763**	.812**	.701**	1			
Y	.372**	.390**	.331**	.374**	.499**	.517**	.375**	1		
Y1	.362**	.360**	.354**	.368**	.537**	.571**	.397**	.922**	1	
Y2	.308**	.346**	.238*	.305**	.352**	.348**	.274*	.890**	.645**	1

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 5 พบว่า รายปัจจัย (X1-X7) มีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม (Y) ด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน (Y1) และด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Y2) ในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ .05 ทุกคู่ โดยมีระดับความสัมพันธ์ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับ Y ตั้งแต่ .331-.517 กับ Y1 ตั้งแต่ .354-.571 และกับ Y2 ตั้งแต่ .238-.352 สามารถทำการวิเคราะห์การถดถอยต่อไปได้

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างรายปัจจัย (X1-X7) ด้วยกัน เพื่อทดสอบการซ้อนทับกัน (Multicollinearity) พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ตั้งแต่ .387 - .859 มีตัวแปรเพียงคู่เดียว คือ X2 กับ X3 ที่มีค่าความสัมพันธ์เกิน .85 ซึ่งจะต้องพิจารณาจากค่า Tolerance และ VIF ต่อไป

4. ผู้วิจัยได้วิเคราะห์รายปัจจัย คือ ด้านกลยุทธ์ (X1) ด้านโครงสร้าง (X2) ด้านระบบ (X3) ด้านรูปแบบการบริหาร (X4) ด้านบุคลากร (X5) ด้านทักษะ (X6) ด้านค่านิยมร่วม (X7) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม (Y) ในด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน (Y1) และในด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Y2) ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ดังแสดงในตารางที่ 6-7

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์รายปัจจัย (X1-X7) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม (Y)

Variable	B	S.E.	β	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
constant	2.826	.275		10.284	<.001		
ปัจจัยด้านทักษะ (X6)	.361	.071	.571	5.083	<.001**	1.000	1.000
R=.517 ^a R ² =.267 F= 25.834 Sig. of F= <.001							

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า มี 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยทักษะ (X6) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม (Y) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ (B=.361) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β)=.571 ปัจจัยด้านทักษะ (X6) สามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม (Y) ได้ร้อยละ 26.7 (R²=.267) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 (P-value <0.01)

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสามารถสร้างสมการได้คือ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (Unstandardized Score) $\hat{Y} = 2.826 + .071 (X6)$ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score) $\hat{Z} = .571 (Z6)$

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์รายปัจจัย (X1-X7) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน (Y1)

Variable	B	S.E.	β	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
constant	2.362	.314		7.521	<.001		
ปัจจัยทักษะ (X6)	.476	.081	.571	5.865	<.001**	1.000	1.000
R=.571 ^a $R^2=.326$ F=34.402 Sig. of F= <.001							

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 7 พบว่า มี 1 ปัจจัย คือ ปัจจัยทักษะ (X6) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน (Y1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ (B=.476) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β)=.571 ปัจจัยทักษะ (X6) สามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน (Y1) ได้ร้อยละ 32.6 ($R^2=.326$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (P-value <.01)

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสามารถสร้างสมการได้ดังนี้สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (Unstandardized Score) $\hat{Y}_1=2.362+.476 (X6)$ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score) $\hat{Z}_1=.571 (Z6)$

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์รายปัจจัย (X1-X7) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงในด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Y2)

Variable	B	S.E.	β	t	P-value	Collinearity Statistics	
						Tolerance	VIF
constant	3.507	.233		15.065	<.001		
ปัจจัยบุคลากร (X5)	.194	.061	.352	3.173	.002**	1.000	1.000
R=.352 ^a $R^2=.124$ F=10.067 Sig. of F= <.002							

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตาราง 8 พบว่า มี 1 ปัจจัย คือปัจจัยบุคลากร (X7) ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Y2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนดิบ (B=.194) ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (β)=.352 ปัจจัยบุคลากร (X7) สามารถส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน (Y2) ได้ร้อยละ 12.4 ($R^2=.124$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 P-value <.01

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณสามารถสร้างสมการได้ดังนี้ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (Unstandardized Score) $\hat{Y}_2=3.507+.194 (X_5)$ สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score) $\hat{Z}_2=.352 (Z_5)$

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง พบว่า ปัจจัยกลยุทธ์ ปัจจัยโครงสร้าง ปัจจัยระบบ ปัจจัยรูปแบบการบริหาร ปัจจัยบุคลากร ปัจจัยทักษะ และปัจจัยค่านิยมร่วม เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาปัจจัย พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือปัจจัยกลยุทธ์ รองลงมา คือ ปัจจัยค่านิยมร่วม ปัจจัยระบบ ปัจจัยโครงสร้าง ปัจจัยทักษะ ปัจจัยรูปแบบการบริหาร และปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยบุคลากร

2. สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการส่งผลของปัจจัยต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงผลจากการศึกษา พบว่า ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความสำเร็จด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

3. สรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ผลจากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงในภาพรวม คือ ปัจจัยด้านทักษะ และเมื่อพิจารณารายด้าน ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน คือ ปัจจัย ด้านทักษะ และปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน ของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน คือ ปัจจัยด้านบุคลากร

อภิปรายผล

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง อภิปรายผลดังนี้

1.1 ระดับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยกลยุทธ์ ปัจจัยโครงสร้าง ปัจจัยระบบ ปัจจัยรูปแบบการบริหาร ปัจจัยบุคลากร ปัจจัยทักษะ และปัจจัยค่านิยมร่วม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชญ์สินี พันธุ์ณี (2563) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงานของบุคลากรเทศบาลเมืองจันทบุรี พบว่า ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านองค์การที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.2 เมื่อพิจารณารายปัจจัย พบว่า รายปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยกลยุทธ์ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการปรับแผนกลยุทธ์ให้ทันสมัยและสอดคล้องกับบริบทปัจจุบันตลอดเวลา และการวางแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับจุดมุ่งหมาย ภารกิจองค์การ รวมถึงการจัดทำหลักการ หรือ แผนยุทธศาสตร์การปฏิบัติงานล่วงหน้าทุกงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ แก้วดี (2565) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

ระบบบริการสุขภาพ โรงพยาบาลย่านตาขาว พบว่า ระดับความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพโรงพยาบาลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรังที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ปัจจัยกลยุทธ์

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการส่งผลของปัจจัยต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลงอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ปัจจัยกลยุทธ์ ปัจจัยระบบ ปัจจัยรูปแบบการบริหาร ปัจจัยบุคลากร ปัจจัยทักษะ และปัจจัยค่านิยมร่วม ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน และประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อุมพร คุณชื่น (2557) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดการ 7s ของ แมคคินซี กับผลการดำเนินงานของธุรกิจน้ำดื่มในจังหวัดมหาสารคาม พบว่า การจัดการ 7s ของ แมคคินซี ของธุรกิจน้ำดื่มในจังหวัดมหาสารคาม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.2 เมื่อพิจารณารายด้านของความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง พบว่า ด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเจ้าหน้าที่ใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน ได้อย่างประหยัดและคุ้มค่า มีการจัดลำดับความสำคัญของงาน มีการวางแผนการดำเนินงาน ก่อนการปฏิบัติงาน และมีอิสระในการปฏิบัติงานที่รับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศกุนิษฐ์ ไชยเนตร และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยการจัดการองค์กรตามแนวคิดของแมคคินซี (Mckinsey 7-S Framework) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกรณีศึกษา บริษัท ธนภูมิ อินเตอร์เทรด จำกัด พบว่า ปัจจัยการจัดการองค์กรตามแนวคิดของ แมคคินซี (Mckinsey 7-S Framework) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน กรณีศึกษาบริษัทธนภูมิ อินเตอร์เทรด จำกัด ในด้านต่าง ๆ นั้นอยู่ในระดับที่มากที่สุด

และอีกข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า

1. ปัจจัยทักษะ ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวม และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ปัจจัยทักษะยังส่งผลต่อความสำเร็จในด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ เจ้าหน้าที่มีความชำนาญงานในหน้าที่ของตนเป็นอย่างดี มีความชำนาญในการนำเทคโนโลยีสื่อสารสนเทศ

มาปรับประยุกต์ใช้ในการทำงาน และมีความกระตือรือร้นในการพัฒนางานที่ตัวเองรับผิดชอบอยู่ อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรพร พุทธสอน (2561) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผล ต่อรูปแบบการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า ปัจจัยที่สามารถร่วมกันพยากรณ์รูปแบบการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด สำนักงาน คุมประพฤติ จังหวัดฉะเชิงเทรา มี 7 ปัจจัย คือ ด้านค่านิยมร่วม ด้านกลยุทธ์ขององค์กร ด้านระบบ การปฏิบัติงาน ด้านทักษะ ความรู้ ความสามารถ ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคลากร และด้านรูปแบบ การบริหารจัดการ

2. ปัจจัยบุคลากร ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะบุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน บุคลากร มีการพัฒนาตนเองของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ และบุคลากรมีความรู้ความสามารถตรงกับสายงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกวรรณ แก้วดี (2565) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จ ในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพโรงพยาบาลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากร มีอิทธิพลและส่งผลเชิงบวกกับความสำเร็จ ในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริการสุขภาพ โรงพยาบาลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษา ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในภาพรวม พบว่า ปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ปัจจัยบุคลากร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ คือ ควรส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากร มีความรู้ ความเข้าใจในระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน มีการพัฒนาตนเองของพนักงานเจ้าหน้าที่ อย่างสม่ำเสมอ และมีการจัดสรรบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถตรงกับสายงาน

1.2 จากผลการศึกษา ความสำเร็จในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ระดับปฏิบัติการ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาภายใต้ยุคของการเปลี่ยนแปลง ในด้านประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ในภาพรวม พบว่า ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน มีค่าเฉลี่ยต่ำ ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะ คือ ควรมอบหมายงาน ปริมาณงานอย่างเหมาะสม มีการตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ ของผลงาน และเมื่อเกิดปัญหาจากผลการปฏิบัติงาน ควรชี้แนะ แนะนำให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถ แก้ไขปัญหาให้ผลงานอยู่ในระดับที่ดี สำเร็จได้ตามเกณฑ์คุณภาพที่หน่วยงานคาดหวัง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาในลักษณะงานวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เพราะจะทำให้ข้อมูลที่ได้มานั้น มีความละเอียดลุ่มลึกมากยิ่งขึ้น เช่น การสัมภาษณ์หรือพูดคุยกับเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานโดยตรง เพื่อให้ได้รับ ข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น ได้คำแนะนำหรือความคิดเห็นใหม่ ๆ เพิ่มเติม

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยในเรื่องปัจจัยอื่นที่นอกเหนือจากการวิจัยในครั้งนี้ที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่

เอกสารอ้างอิง

- กนกวรรณ แก้วดี. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการบริหารงานตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบบริการ สุขภาพ โรงพยาบาลย่านตาขาว อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ธนภรณ์ พรรณราย. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดสงขลา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- นภาพร สายชู. (2563). การวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ของหัวหน้าหอผู้ป่วย บรรยากาศส่งเสริมนวัตกรรมของทีมงาน พฤติกรรมการมุ่งเน้นตลาดและ นวัตกรรมบริการของหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลเอกชน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยคริสเตียน.
- พิชญ์สินี พันธุ์มณี. (2563). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในการปฏิบัติงาน ของบุคลากรเทศบาล เมืองจันทบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ลักษณ์ประภา สุวรรณสมบัติ. (2565). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพ สถานศึกษาตามแบบชีวิตวิถีใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- วัชรพร พุทธสอน. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อรูปแบบการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดฉะเชิงเทรา (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2562). การหาขนาดตัวอย่างที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย: มายาคติในการใช้สูตรของ ทาโร ยามาเน่และเครทซี-มอร์แกน. วารสารสหวิทยาการวิจัย ฉบับบัณฑิตศึกษา, 8(1), 11-28.

- วิชุดา จิวประพันธ์. (2553). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของพนักงานศูนย์ปฏิบัติการเอกสารสัญญาธนาคารกรุงเทพ จำกัด (มหาชน) (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศกุนิชญ์ ไชยเนตร, สมพล หุ่นหัว, ทองฟู ศิริวงศ์ และประคอง สุคนธจิตต์. (2564). ปัจจัยการจัดการองค์การตามแนวคิดของแมคคินซี (Mckinsey 7-S Framework) ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานกรณีศึกษา บริษัท ธนภูมิ อินเตอร์เทรด จำกัด. (การค้นคว้าอิสระ โครงการบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตเพื่อความเป็นเลิศ). มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- สร้อยญา ศรีทองมาศ และชาคริต ศรีสุกน. (2564). กลยุทธ์การบริหารจัดการเชิงบูรณาการตามแนวคิดแมคคินซีที่ส่งผลต่อการรับรอง มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย กรณีศึกษา: โฮมสเตย์เกาะเกิด จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี, 15(1), 152-164.
- อุดมทรัพย์ ใจดี. (2567). ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ดิจิทัลของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). สถาบันการจัดการปัญญาภิวัตน์.
- อุมาพร คุณชื่น. (2557). ความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดการ 7s ของแมคคินซี กับผลการดำเนินงานของธุรกิจน้ำดื่ม ในจังหวัดมหาสารคาม. สยามวิชาการ, 17(1), 39-50.

คุรุสภาวิทยากร

คุรุสภาวิทยากรมีนโยบายรับตีพิมพ์บทความวิจัยและผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ การเปลี่ยนแปลง สร้างความตระหนักให้มีความสำคัญกับนักเรียน ครูและการศึกษา เพื่อให้ครูปฏิบัติตามมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ พัฒนาและยกระดับจัดการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อศิษย์และการประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งวิชาชีพการศึกษา เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพครู เป็นครูที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู และมีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริงในการเข้าสู่วิชาชีพ เพื่อให้ผู้เรียน ทุกช่วงวัยได้รับการพัฒนาทุกมิติตามศักยภาพและความถนัด ให้เป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ พร้อมขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน โดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง และเพื่อให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง ทั้งนี้ เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือ ผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา นิสิต นักศึกษา และนักวิจัย

กำหนดออก 3 ฉบับต่อปี

ฉบับที่ 1 เดือนมกราคม – เมษายน (เผยแพร่งานก่อนสิ้นเดือนมกราคม)

ฉบับที่ 2 เดือนพฤษภาคม – สิงหาคม (เผยแพร่งานก่อนสิ้นเดือนพฤษภาคม)

ฉบับที่ 3 เดือนกันยายน – ธันวาคม (เผยแพร่งานก่อนสิ้นเดือนกันยายน)

กำหนดตีพิมพ์ฉบับละ 8-12 บทความ

บทความวิจัย จำนวน 7 – 11 บทความ และ

บทความวิชาการ 1 – 2 บทความ

นโยบายพิจารณากลับกรองบทความ

1. รับพิจารณาบทความวิชาการ และบทความวิจัยฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษที่เป็นผลงานใหม่ ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน และอยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่นเพื่อพิจารณาตีพิมพ์
2. รับพิจารณาบทความวิชาการ และบทความวิจัยที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา และการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากรทางการศึกษา ทางด้านวิทยาศาสตร์ ด้านสังคมศาสตร์ ด้านศึกษาศาสตร์ ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ การเปลี่ยนแปลง สร้างความตระหนัก และให้มีความสำคัญกับนักเรียน ครู และการศึกษา
3. บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ท่าน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของกองบรรณาธิการ บทความที่แก้ไขต้นฉบับเสร็จเรียบร้อยแล้ว อาจได้รับการพิจารณาลงตีพิมพ์ก่อน

กระบวนการพิจารณากลับกรองบทความ

บทความวิชาการ และบทความวิจัยที่จะได้รับการพิจารณาตีพิมพ์จะต้องผ่านกระบวนการพิจารณาจาก กองบรรณาธิการและผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (Peer Review) ดังนี้

1. กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนบทความทราบเมื่อได้รับบทความที่ส่งมาถึง
2. กองบรรณาธิการจะตรวจสอบบทความว่าอยู่ในขอบเขตเนื้อหาการตีพิมพ์ของวารสารหรือไม่ รวมถึงคุณภาพงานวิชาการ และประโยชน์ทั้งในเชิงทฤษฎีและปฏิบัติ
3. เมื่อกองบรรณาธิการพิจารณาเห็นควรรับบทความไว้พิจารณาตีพิมพ์ กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ผู้เขียนแก้ไขบทความให้เป็นไปตามข้อกำหนดการส่งบทความการตีพิมพ์ แล้วจะส่งบทความให้ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง จำนวนไม่น้อยกว่า 2 ท่าน เพื่อพิจารณากลับกรอง ประเมินคุณภาพของบทความว่าอยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสมจะลงตีพิมพ์หรือไม่ โดยกระบวนการกลั่นกรองนี้ทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เขียนจะไม่ทราบข้อมูลของกันและกัน (Double-Blind Peer Review)
4. เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพบทความแล้ว กองบรรณาธิการจะพิจารณาตัดสินใจตามความเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิว่าบทความนั้น ๆ ควรพิมพ์เผยแพร่โดยไม่แก้ไข หรือควรส่งให้ผู้เขียนแก้ไขก่อนส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินอีกครั้ง หรือปฏิเสธการพิมพ์เผยแพร่และแจ้งให้ผู้เขียนบทความทราบต่อไป

จริยธรรมการตีพิมพ์ในคุรุสภาวิทยากร

ผู้เขียนบทความ

1. ผู้เขียนบทความต้องส่งบทความที่เป็นผลงานใหม่ ไม่เคยตีพิมพ์ที่ไหนมาก่อน และต้องมีการอ้างอิงที่ถูกต้อง ห้ามคัดลอกผลงานของบุคคลอื่น
2. ผู้เขียนบทความจะต้องไม่ส่งบทความที่เคยตีพิมพ์แล้วหรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่นเพื่อพิจารณาตีพิมพ์
3. ผู้เขียนบทความจะต้องกล่าวอ้างข้อมูลในบทความจากแหล่งข้อมูลที่เป็นงานวิจัยหรืองานเขียนที่สำคัญ รวมทั้งจัดทำรายการอ้างอิงท้ายบทความ ให้ถูกต้องและครบถ้วนตามที่ระบุไว้ในบทความ
4. ผู้เขียนบทความจะต้องเขียนบทความให้ถูกต้องตามรูปแบบที่กำหนดใน “คำแนะนำผู้เขียน” ของวารสารคุรุสภาวิทยากร

ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพบทความ

1. ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพบทความจะต้องรักษาความลับของบทความที่ส่งให้พิจารณา
2. ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพบทความจะต้องแจ้งให้กองบรรณาธิการทราบและถอนตัวพิจารณากรณีที่มีประโยชน์ทับซ้อนกับผู้เขียน
3. ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพบทความจะต้องประเมินบทความในสาขาวิชาที่ตนมีความเชี่ยวชาญ และให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์และตรงเวลาแก่กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการ

1. กองบรรณาธิการจะต้องมีความรวดเร็วและปราศจากอคติในการพิจารณารับบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่
2. กองบรรณาธิการวารสารจะต้องพิจารณาคุณภาพของบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ และไม่รับตีพิมพ์บทความที่เคยตีพิมพ์แล้ว หรืออยู่ในระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่นเพื่อพิจารณาตีพิมพ์
3. กองบรรณาธิการจะต้องรักษาความลับข้อมูลของผู้เขียนบทความและผู้ประเมินบทความ ไม่เผยแพร่แก่บุคคลอื่นใด ที่ไม่เกี่ยวข้อง

4. กองบรรณาธิการจะต้องพิจารณาตีพิมพ์เผยแพร่บทความที่มีระเบียบวิธีวิจัยที่ถูกต้อง มีความน่าเชื่อถือ
5. กองบรรณาธิการจะต้องไม่ปฏิเสธการตีพิมพ์บทความเพราะความสงสัยหรือไม่แน่ใจ แต่ต้องตรวจสอบหาหลักฐานให้แน่ชัดก่อน และแจ้งให้ผู้เขียนชี้แจงก่อนปฏิเสธบทความ
6. กองบรรณาธิการจะต้องมีการตรวจสอบการคัดลอกผลงานผู้อื่นของบทความอย่างจริงจัง โดยใช้โปรแกรมที่เชื่อถือได้
7. กองบรรณาธิการจะต้องพิจารณาบทความในเวลาที่กำหนดโดยไม่มีข้อขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ทับซ้อนของผู้เขียนและผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาคุณภาพบทความ
8. เมื่อกองบรรณาธิการตรวจพบการคัดลอกผลงานของผู้อื่น ในกระบวนการประเมินบทความ จะต้องหยุดกระบวนการประเมินบทความดังกล่าวทันที และติดต่อผู้เขียนเพื่อขอคำชี้แจงประกอบการพิจารณา “ตอบรับ” หรือ “ปฏิเสธ” การตีพิมพ์บทความนั้น และกองบรรณาธิการสามารถดำเนินการถอนบทความได้โดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากผู้เขียน ซึ่งถือเป็นสิทธิและความรับผิดชอบต่อบทความของกองบรรณาธิการ

ข้อกำหนดสำหรับการส่งบทความการตีพิมพ์

1. องค์ประกอบของบทความวิชาการ

1.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

Title (Both Thai and English)

1.2 ชื่อ นามสกุลผู้เขียน

Author (s) full name

1.3 บทคัดย่อ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) มีความยาวไม่เกิน 250 คำ และ Abstract (Both Thai and English) shall not contain more than 250 words each.

1.4 บทนำ

Introduction

1.5 เนื้อหา

Body of Text

1.6 สรุป

Conclusions

1.7 เอกสารอ้างอิง

Reference

2. องค์ประกอบของบทความวิจัย

2.1 ชื่อเรื่อง (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ)

Title (Both Thai and English)

2.2 ชื่อ นามสกุลผู้วิจัย (กรณีเป็นงานวิจัยของนิสิต นักศึกษา ต้องมีชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาด้วย)

Author(s) full name (In case of thesis or dissertation, please indicate name of supervisor.)

2.3 บทคัดย่อ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ) สรุปสาระสำคัญของเรื่อง โดยเฉพาะวัตถุประสงค์ วิธีการดำเนินงาน และสรุปผลการวิจัย อย่างละไม่เกิน 250 คำ

Abstract (Both Thai and English) shall not contain more than 250 words each.

2.4 คำสำคัญ (ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ท้ายบทคัดย่อ จำนวนอย่างละไม่เกิน 3 คำ)

Keywords (Both Thai and English) maximum 3 keywords.

2.5 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

Introduction/ Statement of problem

2.6 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

Purpose/ Objective

2.7 นิยามศัพท์เฉพาะ

Definition

2.8 วิธีดำเนินการวิจัย (กรอบแนวคิดการวิจัย ประชากร กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล วิธีดำเนินการทดลอง (ถ้ามี))

Research Methodology (Conceptual Framework, Population, Sample, Sampling technique, Research tools, Data collection, Research experiment)

2.9 สรุปผลการวิจัย

Research Conclusions

2.10 อภิปรายผล

Discussions

2.11 ข้อเสนอแนะ (เป็นข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้/ ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป)

Recommendations

2.12 เอกสารอ้างอิง

Reference

3. บทความภาษาไทยและภาษาอังกฤษ มีความยาว 10-15 หน้ากระดาษขนาด A4 พิมพ์ด้วยตัวอักษร TH Sarabun ขนาด 16 points ตัวบาง การตั้งค่านำกระดาษ เว้นขอบซ้าย 1.25 นิ้ว ขอบขวา 1 นิ้ว บน 1.25 นิ้ว และล่าง 1 นิ้ว

Length of Research Article (Both Thai and English) should be between 10-15 pages (A4 paper size). Using TH Sarabun font, 16 points. Set page layout margins: left 1.25 inch, right 1 inch, upper 1.25 inch and lower 1 inch.

4. กรณีมีรูปภาพและกราฟ ให้แยกออกจากเนื้อเรื่อง บันทึกเป็นไฟล์ที่มีนามสกุล JPEGs หรือ Tiffs เท่านั้น ถ้าเป็นภาพถ่าย ให้ส่งภาพต้นฉบับ จะไม่รับภาพประกอบบทความที่เป็นการถ่ายสำเนาจากต้นฉบับ ภาพสแกน เนื่องจากจะมีผลต่อคุณภาพในการพิมพ์ และจะลงภาพสีเมื่อจำเป็น ในกรณีที่แปะรูปลายเส้นให้วาด โดยใช้หมึกสีดำที่มีเส้นคมชัด หมายเลขรูปและกราฟให้เป็นเลขอารบิก คำบรรยายและรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ด้านล่าง กึ่งกลางของรูปภาพและกราฟ สำหรับตาราง ให้แยกออกจากเนื้อหา หมายเลขตารางให้เป็นเลขอารบิก อยู่ด้านบนชนิดซ้ายของตาราง

If there are pictures and graphs should be save and send in form of JPEGs or Tiffs files.

5. การจัดส่งบทความ

ผู้สนใจส่งบทความ สามารถสมัครและส่งบทความผ่านระบบคุรุสภาวิทยากรได้ที่ <https://www.tcithaijo.org/index.php/withayajarnjournal/index>

6. ติดต่อสอบถาม

กองบรรณาธิการวารสารคุรุสภาวิทยากร

โทรศัพท์ 0 2282 2743 / 0 2282 1308

อีเมล withayajarn@gmail.com

ชื่อเรื่องภาษาไทย

Title (ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ)

ชื่อนามสกุลผู้วิจัย¹

ชื่อ นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 1 (หรือผู้วิจัยร่วม)² (ถ้ามี)

ชื่อ นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 2 (หรือผู้วิจัยร่วม)³ (ถ้ามี)

ชื่อ นามสกุลอาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 3 (หรือผู้วิจัยร่วม)⁴ (ถ้ามี)

¹นักศึกษาระดับปริญญา...สาขาวิชา มหาวิทยาลัย (หรือผู้วิจัย พร้อมสังกัด)

²สังกัด (ถ้ามี)

³สังกัด (ถ้ามี)

⁴สังกัด (ถ้ามี)

บทคัดย่อ

บทคัดย่อภาษาไทยเป็นส่วนที่เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และผลการวิจัยโดยสรุป เพื่อให้เห็นภาพรวมของงานวิจัย ประกอบด้วยข้อความที่ครอบคลุมคำสำคัญทั้งหมด มีความกะทัดรัด และไม่เกิน 250 คำ

คำสำคัญ

คำสำคัญ 1; คำสำคัญ 2; คำสำคัญ 3

Abstract

บทคัดย่อภาษาอังกฤษมีข้อความหรือเนื้อหาภาษาอังกฤษที่ถูกต้องตามหลักภาษา และสอดคล้องกับบทคัดย่อภาษาไทย คือเป็นส่วนที่เสนอวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการวิจัย และผลการวิจัย โดยสรุปเพื่อให้เห็นภาพรวมของงานวิจัย ประกอบด้วยข้อความที่ครอบคลุมคำสำคัญทั้งหมด มีความกะทัดรัด และไม่เกิน 250 คำ

Keywords

Keyword 1; Keyword 2; Keyword 3

บทนำ

ให้เขียนเป็นความเรียงที่ดี กล่าวถึงภูมิหลังที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ค้นคว้าวิจัย หรือที่มาของเรื่องที่น่าสนใจ ชี้ให้เห็นถึงสภาพปัญหา ความจำเป็น และความสำคัญ โดยนำทฤษฎี หลักวิชาการ และข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาอ้างอิงสนับสนุนอธิบายถึงเป้าหมายของการทำวิจัยให้ชัดเจน มีขอบเขตการวิจัย แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่จะนำมาใช้ รวมถึงประโยชน์ที่จะได้รับจากงานวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อ 1
2. วัตถุประสงค์ข้อ 2

นิยามศัพท์เฉพาะ

ให้พิจารณาคำสำคัญที่แสดงความหมายเฉพาะของงานวิจัย จำนวนไม่น้อยกว่า 3 คำ

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตการวิจัย ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับ ประชากร กลุ่มตัวอย่าง การเลือกกลุ่มตัวอย่าง และตัวแปรที่ศึกษา
2. ระเบียบวิธีวิจัย ให้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับขั้นตอนการทำวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

ให้แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอเนื้อหาที่เป็นการบรรยายแนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล ตามด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมาย สำหรับผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในรูปตารางหรือภาพประกอบ ต้องมีการบรรยายสาระประกอบด้วย มิใช่เสนอแต่ตารางหรือภาพประกอบโดยไม่มีการบรรยาย

อภิปรายผลการวิจัย

ให้เลือกส่วนที่เป็นประเด็นสำคัญของผลการวิจัยมาอภิปรายเพื่อแสดงความคิดเห็นเชิงวิชาการที่มีเหตุผล นำข้อมูลหรือหลักการมาประกอบการสนับสนุนผลการวิจัยที่นำมาอภิปราย

ข้อเสนอแนะ

ให้นำเสนอข้อเสนอแนะที่ได้จากการทำวิจัยครั้งนี้ในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ให้ใช้การพิมพ์ตามรูปแบบการอ้างอิงของ APA 7

ใบสมัครส่งบทความลงตีพิมพ์ครูสภาวิทยากร

ชื่อเรื่อง (ภาษาไทย)

ชื่อเรื่อง (ภาษาอังกฤษ)

ผู้เขียน (ชื่อที่ 1)

ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง

สถานศึกษา/สถานที่ทำงาน

..... สังกัด

โทรศัพท์ โทรสาร e-mail

ผู้เขียน (ชื่อที่ 2)/อาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 1

ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง

สถานศึกษา/สถานที่ทำงาน

..... สังกัด

โทรศัพท์ โทรสาร e-mail

ผู้เขียน (ชื่อที่ 3)/อาจารย์ที่ปรึกษาคนที่ 2

ชื่อ - สกุล ตำแหน่ง

สถานศึกษา/สถานที่ทำงาน

..... สังกัด

โทรศัพท์ โทรสาร e-mail

บทความที่นำเสนอ

☐ บทความวิชาการ (Academic article)

☐ บทความวิจัย (Research article)

คำรับรองจากผู้เขียน

“ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วม (ถ้ามี) ขอรับรองว่า บทความที่นำเสนอนี้ ยังไม่เคยได้รับการตีพิมพ์และไม่ได้อยู่ระหว่างกระบวนการพิจารณาตีพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งตีพิมพ์อื่นใด ข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมยอมรับหลักเกณฑ์การพิจารณาต้นฉบับ ยินยอมให้กองบรรณาธิการมีสิทธิพิจารณาและตรวจแก้ต้นฉบับได้ตามที่เห็นสมควร พร้อมทั้งขอมอบลิขสิทธิ์บทความที่ได้รับการตีพิมพ์ให้แก่สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา กรณีมีการฟ้องร้องเรื่องการละเมิดลิขสิทธิ์เกี่ยวกับภาพ กราฟ ข้อความส่วนใดส่วนหนึ่ง และข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความ ให้เป็นความรับผิดชอบของข้าพเจ้าและผู้เขียนร่วมแต่เพียงฝ่ายเดียว”

การเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคล

ข้าพเจ้ายินยอมให้เก็บรวบรวม ใช้ และเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เขียนบทความวิชาการหรือบทความวิจัยในคุรุสภาวิทยากร

☐ ยินยอม

☐ ไม่ยินยอม

.....ลายมือชื่อ
(.....)

ผู้เขียนหลัก

วันที่ เดือน พ.ศ.

“คुरुสภาสร้างคุณค่าใหม่ ของวิชาชีพ
ให้มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบวิชาชีพ
ทางการศึกษาและสังคมด้วยการบริการ และบริหาร
จัดการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีคุณภาพ”

ครูสภา
๑๑

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา
128/1 ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพฯ ฯ 10300
Call Center: 0 2304 9899